

Tartalom

Tanulmány

Hans-Martin Barth: Evangéliumi kegyesség és missziói felelősség	3
---	---

Újlesztendei igehirdetés

Szász Attila: Te az Úrban bízzál! Zsoltárok 115,9	8
---	---

Vasárnapi igehirdetések

Juhász Zoltán: Az elveszített és megtartott élet. János 12,20–26	12
Kádár Ferenc: Akarsz-e győzelmet? 1Sámuel 17,41–45	13
Visky János: „Csak szólj egy szót...” Máté 8,8.....	15

Egyetemes imahét

Az egyetemes imahét igehirdetési terve.....	20
Bibliamagyarázatok a János 14,1–6-hoz	
Gyököcssy Endre: Jézus búcsúbeszéde a tanítványokhoz (I.).....	21
Mátyás Ernő: A tanítványok hite.....	24
Ravasz László: Az első búcsúbeszéd.	27
<i>Első nap.</i> Csiha Kálmán: Ne nyugtalanodjék a ti szívetek! János 14,1a.....	29
<i>Második nap.</i> Tóth Árpád: Higggyetek Istenben! János 14,1b.....	31
<i>Harmadik nap.</i> Jenei Tamás: Higggyetek énbennem! János 14,1c.....	33
<i>Negyedik nap.</i> Ferencz Árpád: Az én Atyámnak házában sok lakóhely van. János 14,2.....	37
<i>Ötödik nap.</i> Zsigmond József: Ismét eljövök és magamhoz veszek titeket. János 14,3.....	39
<i>Hatodik nap.</i> Bacsoni Szilárdka Kata: Hogy hová megyek én, tudjátok; az utat is tudjátok. János 14,4	41
<i>Hetedik nap.</i> Adorjáni Zoltán: Mi módon tudhatjuk azért az utat? János 14,5.....	44
<i>Nyolcadik nap.</i> Juhász Tamás: Én vagyok az út, az igazság és az élet. János 16,6.....	47

A Genezáret partján

Barth, Karl: Felső tisztelet Isten tanúságtétele előtt.	49
--	----

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra:

Az ifjúsági bibliaórák programja 2001-ben	50
---	----

Móra László: Örvendezz ifjú a te ifjúságodban. Prédikátorok 12,1–4.....	50
---	----

Presbiteri óra:

Péter Miklós: István diakónus bizonyágtétele. Apostolok Cselekedetei 6,8–10	52
---	----

Esketési igehirdetés:

Sipos András: A vevőlegény. 1Péter 1,13–19	55
--	----

Temetési igehirdetés:

Orbán Dániel: Lídia, az istenfélő asszony. Apostolok Cselekedetei 16,13–15.....	56
---	----

Rádioprédikáció

Adorjáni Nagy Aranka: Kérjétek és adatik néktek... Lukács 11,9	58
--	----

A bortólapon Gergely István plakettje

A lapot alapította: D. dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Tanulmány

Hans-Martin Barth

Evangéliumi kegyesség és missziói felelősség

Dogmatikai előadásaimon a sok evangélikus teológiai hallgató között ott til egy amerikai muzulmán hallgató is. Amikor ezt elbeszéltem egyik ismerősömmel, megkérdezett: És most meg fogod téríteni? Hogyan hangozzék a válaszom? Engedjem érvényesülni evangélikus kegyességemet és missziói felelősségemet? Diákként gyakran foglaltam helyet külföldi egyetemisták mellett a Nürnberg és Erlangen között közlekedő autóbuszon és vitába keveredtem velük a keresztyénségről. Mivel tartozom a muzulmán hallgatóknak?

Kegyességről és lelkiségről gyakran beszéltek az elmúlt években: azonban keveset hallhattunk a misszióról. Csak fokozatosan tér vissza e fogalom az egyházi nyelvhasználatba – talán kevésbé teológiai szándékból és meggondolásból, mint inkább a statisztikák és a hazánkban várható demográfiai változások alapján. A Németországi Evangélikus Egyház 1999-ben tartott zsinata felvetette a problémát az alábbi – színtelen – cím alatt: *Istenről beszélni a világban*. Érdeklődés tapasztalható *A holnap egyháza* iránt, és – bátorrágot sugallandó – *Jövendővel bíró kisebbségről* beszélnek. Egyszerre csak missziós gyülekezetéről, missziós egyházról van szó, sőt missziós ökumenéről. Gondterhelten kérdezik, hogyan kell az egyháznak és a gyülekezetnek megváltoznia, ha túl akarja élni ezt a válságot. A meggondolások és kezdeményezések jogosak akkor is, ha keresztyénként nincs is sok gondunk az egyház jövőjét tekintve. Legalábbis a statisztikák – ha nem vesszük tekintetbe Csehországot, Ukrajnát vagy az új német szövetségi tagállamokat, csak a globális fejlődést – nem szolgáltatnak rá okot. Világviszonylatban a klasszikus protestantizmus 340 millió lelket számlál, ehhez jön 80 millió anglikán, 215 millió ortodox és több mint egymilliárd katolikus hívő. A keresztyénség összlétszáma az idei évben meghaladhatja a kétmilliárdos határt.

Önmagában ez természetesen nem nyugtathat meg bennünket az európai, különösen pedig a hazai fejlődést tekintve. Ennek ellenére nem a félelem gerjeszti bennem a misszió iránti érdeklődést. Azt kérdelem először, mi lesz az egyházzal, ha elfelejtkezik a misszióról, vagy ha ezt műkedvelő csoportoknak engedi át. Hogyan állunk a lelkiséggel, ha az csak befelé fordul, kifelé azonban a nincs kisugárzása? Azt, amit az evangéliumban találunk – a megrázót, a felszabadítót, a szentet – megszelídítettük, kanalizáltuk, vagy éppenséggel elveszítettük? Bizonyára nem elegendő egyházi intézményeink újraszervezése és átszervezése a misszió irányába, ha nem sikerül a keresztyén, az evangéliumi lelkiség missziói dimenzióját újra megnyerni. Az evangéliumi kegyességnek és a missziói felelősségnek egymásra kell találnia, fel kell egymást fedeznie, meg kell egymást termékenyítenie. Mivel eredetileg összetartoznak: az olyan kegyesség, amely nem misszionál, kongóvá válik; az olyan missziós ténykedés, melyet nem az igaz kegyesség hordoz, megüresedik és elveszíti illetékességét. Az a hit, amely nem juttatja kifejezésre magát – és így természetesen nincs missziós kihatása –, hamarosan elsatnyul és esetleg megfullad. Az evangélikus keresztyének abból élnek, hogy kötődnek az evangéliumhoz, missziói elhivatottságuk pedig mindenekelőtt abban nyilvánul meg, ahogyan az evangéliumról bizonyosságot tesznek és azt továbbkövetítik, ahogyan a Szentről beszélnek, akivel találkoztak.

Csakhogy a protestánsok alig beszélnek már a szentről – és ez a probléma. Ez nem volt mindig így. A reformáció korában beszéltek a szentről, a szent Istenről és az ő szent Igéjéről, és énekeltek a szentről. Heinrich Schütz motettái vagy Johann Sebastian Bach nagy miséi erről tanúskodnak; a templomi hangversenyek látogatottsága jele annak, hogy az egyháztól eltávolodottak is érzékenyek erre. A mi öreg pietistáink tudtak beszélni a szentről, és ennek hírért elvitték a távoli Grönlandra és Dél-Indiába. És a belmisszió egyleteinek tagjai a 19. században ellátták egymást információval az igehirdetés fejlődéséről Némethon különböző tartományaiban. Még a Harmadik Birodalom idején is voltak hírvivői a szentnek – hadd ne ismétljem a nevüket.

Csakhogy időközben mintha eltűnt volna a szent. Bibliakiadásaink címlapján még ott találjuk a „Teljes Szentírás” feliratot, de mégsem beszélünk Szentírásról, hanem „Bibliáról”, akárcsak egy világirodalmi könyvről vagy a Koránról. Kiszolgáltatjuk a sákrámentumokat, de nem a szent keresztséget és az úri szent vacsorát, hanem – „józanul” – a keresztséget és az úrvacsorát. Ez természetesen nem a „szent” fogalmával való bánásmódunkon múlik, amely idegenné vált számunkra, hanem az ügyön magán. Csakhogy a fogalom elvesztése jellemző a helyzetre. Az evangélikus hitnek feltűnően kevés a kisugárzása, ezt mi magunk is észrevesszük, de még inkább észreveszik a katolikusok, a muzulmánok, az ateisták. A Szentet, az Életmentőt – ha egyáltalán sejtik – nem nálunk, protestánsoknál sejtik. Mielőtt ezzel foglalkoznánk – a következő második és harmadik részben –, hogy miként tudunk missziói felelősségre szert tenni és azt miként tudjuk felhasználni, világossá kell tennünk, mit veszítettünk el.

A szent – téves megnevezés?

Miképpen lehetséges, hogy az evangélikus hit oly kevésbé tűnik vonzósnak? Egész sor külső tényezőre utalhatunk: a 19. századbeli fejlődés, a nemzetiszocializmus pusztító hatása, majd a marxizmus, a materialista életmód, az emancipáció és individualizálódás és sok más egyéb. Azonban sokkal inkább a belső okokra kell figyelniünk, és itt legalább kettőt látok, melyek szorosan összefüggenek egymással.

A szent önmegszentségtelenítése

Az elsőt csaknem „tragikusnak” nevezném. Abban áll ugyanis, hogy a reformáció központi gondolatai diadalmaskodtak. A reformátori üzenet a keresztyén ember szabadságáról – mégha elvilágiasodottá vált formában is, de – közjővá vált. Polgári szabadság, gondolatszabadság, lelkiismereti szabadság, természetesen a vallásszabadság is, olyan értékek, melyeknek megszületését nem vezethetjük vissza közvetlenül a reformációra, de amelyek előállításában a reformáció beláthatatlan szerepet játszott. Hasonlóképpen állunk a demokráciával is, melynek egyik legfontosabb gyökere Luthernek az egyetemes papságról szóló tanításához kötődik. A reformáció alap gondolatai még a katolicizmusba is behatoltak; a reformáció nem legkisebb sikereit épp a katolikus egyház megújításában könyvelheti el. Ma már természetes, hogy a katolikus istentisztelet a nép nyelven zajlik, a kommuniót elvben kenyér és bor formájában, azaz „két szín alatt” ünnepelhetik, a laikusok felfedezték küldetésüket, a katolikus prédikáció alig különbözik az evangélikustól. A reformáció lényeges törekvéseit láthatjuk a katolikus egyházban megvalósulni, különösen azonban az elvilágiasodott társadalomban. A szent magától értetődő dolgokba ment át, önmagát szentségtelenítve meg. „Testté lett”, inkarnálódott és megkezdte a hétköznapi befolyásolását. Így tekintve a reformáció egy sikertörténet, de ez jelenti „tragikumát” is. Mivel most az a kérdés merül fel, hogy mi szükség van még protestantizmusra?

A szent erőszakos megszentelődése

A missziói lendület hiányának nálunk más oka is van: az evangélikus egyháznak nyilvánvalóan nem sikerült rámutatnia a szent dinamikájára a mindennapokban. Nem volt képes világossá tenni azt, hogy mitől él az elért cél, és hogy milyen körülmények között marad meg élőnek. A szabadság olyan vívmány lett, melynek megalapozásához többé nem volt szükség a hitre; a demokrácia politikai magától értetődőséggé vált, mely végül nagyobb súlyt nyert az egyházon kívül, mint azon belül; bűnbocsánatot egymásnak is, maguknak is adhatnak az emberek anélkül, hogy Isten kegyelme után kérdezősködnének. Ezáltal a szent nem vált testté, nem szentségtelenítette meg magát, megszentelődés nélkül – erőszakosan. Elveszítette önálló erejét; önálló racionalitás és lélektanilag tapintható érzékenység foglalták el a helyét. A hit csaknem világnézetté vált, amely intellektuális szinten mozgott; terapeutikus szerepe, gyógyító és megszentelő ereje nem volt többé felismerhető; többé nem érintette az egész embert testestől és lelkestől. A protestantizmus eközben sokszor elsíratott és megvert felekezetté vált, amolyan titok nélküli egyházzá. Az *egészség* elvesztődött az istentiszteletből és a teológiából. A vallásos dimenzió lassan-lassan háttérbe szorult. A szent feleslegesnek tűnt, vagy esetleg gyanúsnak. Olyan fogalomná vált, amelyet inkább nem használtak, semhogy felvilágosult protestánsként nevenségesnek tűnjének. Jobbnak látták, ha nem bajlódnak vele. Kivándorolt magas egyházi vagy ébredési körökbe, és – kevés ellentétes próbálkozástól eltekintve – egészében véve ma is ez a helyzet. Bárhol törjön elő a szent utáni vágyakozás az egyházon kívül, annak csillapítását inkább a távol-keleti vallásokban vagy az ezoterikus csoportokban keresik, semhogy az evangélikus egyházban. Ilyen előzmények után hogyan tevékenykedhet az egyház a misszióban?

Missziós illetékességet nyerni

Evangélikus egyházunkban is régóta támadtak hangok, amelyek a lelkeség hiányát siratják és a szentet hiányolják. Az imádságra és liturgiára való figyelés, az úrvacsorázók emelkedő száma, vagy az evangélikus közösségek előállása mintegy ebbe az irányba mutat. Azonban még hiányzik a befelé fordulás, majd az ezt követő kifelé fordulás a környező világ, a társadalom felé. Nem elegendő itt az egyházi vezetés iránymutatós szavait remélni, vagy erősebb mediátizálást követelni, mégha mindkettő nem is lenne felesleges. Itt ma – sokkal inkább, mint bármikor a múltban – az egyes hívők missziói elszántságára van szükség. Hogyan nyerhető el és hogyan hat ki ez a missziói elhivatottság?

Mielőtt azon elmélkednénk, hogyan kaphatna az evangélikus hit több kisugárzást, gondolkozzunk el azon, hogy mi sugározhat ki – azaz még pontosabban: mi sugárzik ki belőlünk, magunkból. Egyházi emberek, lelkészek, lelkésznők – és ez feltűnik nekem a teológiai hallgatókban is – igen gyakran foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy miként közvetíthetnek, miként adhatnak át egy üzenetet, ahelyett hogy azt kérdeznék mit közvetítsenek vagy közvetíthetnek. Először azt kell tisztáznom, mi nyílt meg előttem az evangéliumból és mi az, ami engem hordoz, végül mi az, ami nekem „szent”. Nincs értelme annak, hogy ezt megkerüljük. Maguknak az egyháztól elidegenedett embereknek is finom érzékük van ahhoz, hogy felkapott elmélet vagy utánozó vélemény, vagy pedig valóságos megtapasztalás és meggyőződés van a háttérben. Az első parancsolat ebben az összefüggésben így szól: őszinteség önmagammal és másokkal szemben! Mi az az evangélikus hitben, ami számomra elemi fontosságú, és mi az, amiről adott esetben lemondhatok? Mi az, ami számomra személyesen „szent”? Hogyan találok kapcsolódást „a szenthez”, amely életemet hordozza és meghatározza, és amelyről aztán tudok beszélni és bizonyoságot tenni.

Három egészen banálisnak tűnő lehetőséget látok: elindulhatok keresni, informálódhatok és kapcsolatba léphetek olyan emberekkel, akiket ebben az értelemben illetékesnek tartok.

A szent keresése

Mi szent a számomra, egyáltalán szent-e még valami számomra? Talán azzal kezdődhetne minden, hogy emlékezünk. A szenttel feltehetőleg már találkoztunk valamikor életünkben. A gyermekkorban, egy rendkívüli emberrel való találkozásban, életünk egyik nagy pillanatában. Esetleg nem olyan pillanatok voltak, melyekre szívesen emlékezünk – egy betegszalonban, vagy egy szeretett személytől való fájdalmas búcsunk alkalmával, vagy épp egy temetésen. Amikor utoljára sírtam – az örömtől vagy a fájdalomtól. Az ismert marburgi teológus és vallásfilozófus, Rudolf Otto a szentet a következő sokat idézett képletben fogalmazta meg: lenyűgöz, megráz, úgy talál, mint „tremendum fascinans”. Úgy vélte, hogy a szent búvkörébe vonz és ugyanakkor megrengtet. Arról van tehát szó, hogy a magad életútját alaposan megvizsgálj és hasonló megragadó vagy megrázó, esetleg még fel sem dolgozott, még meg sem értett pillanatok után nyomozz. Rég elfelejtett érzések ébredhetnek újra benned, de nagy tanácstalanság is támadhat: mi volt az a letaglózó, felfoghatatlan, amivel találkoztam? Miben áll az üzenete? Az is meglehet, hogy teljesen hamis elképzeléseink vannak a szentről, és a szent iránti vágyakozás nálunk – vagy a hittől eltávolodott beszélgetőtársunknál – teljesen rossz irányba ment. Ezért, bármilyen fontos e személyes mérleg a szenttel való találkozást tekintve, mégsem elégséges. Utalások szükségesek e mérleg eredményeinek értékeléséhez.

A Szentírás és a teológiai információ iránti kíváncsiság

A szentet mint olyant azonosítani kell. Nem csak megragadó és megrázó megtapasztalásokra van szükségünk, hanem kritériumokra is, melyekkel értelmezhetjük azokat. Az egyház gyakran tett úgy, mintha ez nem jelentene problémát: csak fel kell ütni az Újtestamentumot, és máris értjük a dolgot. Ez először is így nem helyes, másodsor tudálékosságot eredményez, amely sem a hívónek, sem az egyháznak nem áll jól és semmiképpen sem teszi vonzóvá. Hogyan jutunk tehát a kritériumokhoz, amelyek segítenek az egyéneket a megtapasztalások értelmezésében, valamint konstruktív levezetésében? A bibliai bizonyoságtételre való kitekintés valóban elengedhetetlen; csak hogy nem várhatjuk el, hogy ebben kész megoldást találjunk. Felnőttekként kell kezelnünk a Bibliát. Ez azt jelenti, hogy aki ma a Bibliához nyúl, annak fogalma kell hogy legyen a szövegek előállításáról, hogy az egyes szövegek milyen műfajhoz tartoznak és így miképpen magyarázandók. A protestantizmusban és sajnos lelkészeink és lelkésznőink körében is megfigyelem azt a hihetetlen teológiai kedvetlenséget, amely bizonyosan nem tesz jót lelkiségünknek. Nem az a kegyes, aki a történetkritikai exegézist elveti, hanem aki él vele és belőle hite számára nyereséget talál. Ez nem csupán a szakemberekre érvényes. Az úgynevezett laikusok épp azáltal nyernek betekintést a Bibliába, hogy a ma használatos kéziszerszámot használják a felfedezésére. Miért ne szereznénk egy bibliai lexikont, egy kedvünkre való bibliafordítást, egy teológiai kézikönyvet? Újra átfogó teológiai képzésre van szükségünk! A Biblia épp azok számára válik Szentírássá, akiknek sikerül azt felnőtt módon összekötniük magán- és közösségi megtapasztalásaikkal.

Tapasztalatszerzés lelki emberektől az új lelki kommunikációs struktúrákon belül

Lényegesen segít a lelki tapasztalatszere olyan emberekkel, akik úgyszintén úton vannak megéléseik tisztázásában és újólaj való kezelésében. Ez két irányban érvénye-

sül: meg kell tanulnom beszélni saját megtapasztalásaimról; meg kell próbálnom megérteni azt, amit mások hírül adnak tapasztalataikról. Amiről nem beszélnek, az nem foglalkoztatja az embert – vagy tisztázatlan és gyümölcstelen jelleggel húzódik meg valahol az egzisztenciánk peremén. Csak azt, amit magunk mondunk és kimondunk, csak azt sajátítjuk el ténylegesen; ez olyan lélektani törvény, mely a hitre is érvényes. Nem arról van szó, hogy mással közlöm, hanem, hogy előbb én magam sajátítom el, sajátommá teszem. Ezért nyilvánvalóan nem elegendő valakit – például a lelkészt vagy a lelkésznököt – meghallgatni és olykor egy-egy prédikációt átszűrni. Új beszédkultúrára van szükségünk a hitünkéről. Amint a viktoriánus korban tabu volt a szexualitásról beszélni, úgy tűnik ma tabunak a vallásos élményről való megnyilatkozás: kínosan hat. Ezt nem csak negatívan értékelném. Mivel ebben olyan sejtés válik nyilvánvalóvá, mely szerint a vallásos érzés az ember legintimebb szférájához tartozik. A szent megköveteli a szent borzadást attól, hogy vele könnyelműen bánjanak. Azonban ettől a borzadástól körülveve a szent szóhoz kíván jutni. Csakhogy ehhez hiányoznak a nyelvi példák és lehetőségek. Az istentisztelet mint a hit nyelviskolája itt nem elegendő. A gyülekezeteknek alkalmat kell találniuk az istentiszteleten kívül annak megtanulására, hogy miként lehet a hitről szakavatottan és érthetően beszélni. Katolikusok próbálkoztak ez irányban a „cursillo” elnevezésű hitkurzus révén, evangélikus részről jó tapasztalatokat szereztek a szervezők és a résztvevők a *Vallásoktatás felnőtteknek* sorozatban az „élet lépcsői” téma kapcsán. Mindenképpen szükség van az istentiszteleten kívül más és jobb kommunikációs struktúrákra. Hol tudnak az evangélikus keresztyének hit- és élettapasztalataikról eszmecserét folytatni? Hol tudnak egymásnak kérdéseket feltenni? Hol élhetik meg a gyülekezeti közösséget úgy, mint tanuló- és kereső közösség?

Ha sikerül lelki érdeklődés mellett leélni életünket, teológiai éberséggel áthatni tapasztalatainkat és viszonyulásainkat, ha sikerül párbeszédet folytatva megtapasztalásainkat a keresztyén üzenet távlatában megérteni, akkor tudatosul majd, miben áll a szent, amely hordoz, bátorít és életünk célja felé vezet. Akkor újra megnyertük az evangélikus kegyesség alapját, melyen kifejlődhet a missziói felelősségünk és elhivatottságunk. A missziói felelősség akkor fog teret nyerni, ha elindulunk a szent keresésére, amely bennünket hordoz, meghatároz, kíváncsivá tesz a Szentírásra, ahol a szenttel találkozhatunk; ha párbeszédet folytatunk tapasztalt keresztyénekkal. Akkor azonban élnünk is kell missziói felelősségünkkel. Hogyan történik ez?

(Folytatjuk)

(Elhangzott a Gustav Adolf Werk évi konferenciáján 2000. április 24-én, Wittenbergben.)

Fordította Balogh Béla

Újesztendei igehirdetés

Szász Attila

Körtvélyfája

Te az Úrban bízzál!

Alapige: Zsoltárok 115,9

Bibliolvasás: Lukács 4,14–21

Janus, a pogány rómaiak ősi istensége, a ház kapujának őrző istene volt. Szobra a római Fórum bejáratánál épített kapuboltozat alatt állt. Kettős arccal ábrázolták, egyik arcával a bejárat, másikkal a kijárat felé fordulva, mint éber ajtónálló, kinek szeme mindenre gonddal ügyel, ami a házban és környékén történik. Idővel minden bejárat, minden kijárat istenségévé vált. Ezért nyerte nevéből az év első hónapja a januarius, azaz a január nevet. Janus egyik arcával a múltba tekint, arra, ami már mint ismert és átélt esemény mögöttünk van, múlttá lett mint homokórából kihullt homokszem. Másik arcával előre néz, az ismeretlen jövő felé, mely ezernyi titkot rejteget még a földi halandó számára.

Janus arca van e mai újesztendei istentiszteletnek is.

Egyfelől visszanez arra, ami mint közelmúlt mögöttünk van ugyan, de közelsége révén szinte még jelennek tűnik. Örömteli és fájdalmas emlékeit élénken hordozzuk lelkünkben, eseményei még élő valóságként kísérik végig minden lépésünket. Eszünkbe jutnak az elmúlt évben átélt örömöknél, melyeknek emléke még mindig megmelegíti szívünket. És élénken élnek még bennünk az átélt fájdalmak, melyeknek keserű ízét ma sem tudjuk felejteni.

Másfelől pedig előre tekint a jövő felé, melynek egy darabkáját, kicsinyke szeletét reményeink szerint épp az alig elkezdődött új esztendő hozza el majd nekünk. *A 2001. esztendő.* A harmadik évezred első esztendeje. Mindannyian átérezzük a pillanat magasztosságát, hiszen az időknek ez a küszöbe, melyen állunk rendkívüli, egyedi. Úgy állunk itt, mint Mózes az égő csipkebokornál, mint a hithű izráelita az egyetlen és szent templom kapuja előtt. Lelkünk szinte hallja: Oldd le a saruidat! Éppen az alkalom rendkívülisége készítet halára bennünket a mindenható Isten iránt, aki előtt ezer esztendő annyi, mint a tegnapi nap, amely elmúlt, és mint az őrzárásnyi idő éjjel. Ő hordozta megtartó szeretetében az idők hatalmas, vérrel öntözött országútján népünket, egyházunkat. Ő hordozta a mi parányi életünket is. Ha önző felületességünkben sokszor meg is feledkezünk az Ige igazságáról, e pillanat magasztossága, rendkívülisége mindenképpen alkalmas arra, hogy ezt az igazságot a maga teljes mélységében átérezzük. „Az Úr kegyelmessége az, hogy még nincsen végünk; mivel nem fogatkozik el az ő irgalmassággal!” (JSir 3,22) Fürkésző Janus arcunk az ismeretlen holnap felé fordul, tekintetünk a jövőt kutatja, mint hajóskapitány a hosszú tengeri utazás után a már annyira óhajtott, várva várt szárazföldet. Érezzük azonban, hogy a partraszállás örömét még nagyon sok zátony, víz alatt titkon leseledkeve rejtőzködő sziklaszirt fogja késleltetni, esetleg végleg megtörni. A jövő sok ismeretlen titka, melyek váratlan felbukkanásukkal megnehezítik, talán meg is szakítják utunkat. Szeretnénk minél felkészültebbek lenni az élet zátonyainak való sokszor egyenlőtlen küzdelemre. Tudjuk, hogy kevés ehhez a magunk emberi ereje. Isten segítségére van szükségünk, hogy az előttünk lévő utat több bizalommal, több reménységgel tudjuk hitben vállalni.

Igénk egy megszólítással kezdődik: Izráel! E megszólítás rövid és határozott. Nem tűr ellentmondást. Érezzük, hogy Isten hatalma, dicsősége és ember által megfélelbeztetetlen tekintélye áll mögötte.

Milyen csodálatos és mennyire vigasztaló, hogy Isten megszólít bennünket. Ma is! Megszólít életünk legkülönbözőbb helyzeteiben: az öröm szárnyaló, fellegeket érintő magasságaiban és a fájdalom szédítő szakadékaiban. Megszólít sikereink csúcsán, amikor annyira hajlamosak vagyunk arra, hogy túlbecsüljük önmagunkat, lehetőségeinket, képességeinket. És halljuk a megszólítást akkor, amikor tehetetlenül vergődünk bűneink bénító kötelékeiben, amikor emberi gyengeségünkben kiszolgáltatottjai vagyunk betegségek, testi és lelki kísértésnek.

E világ is megszólít bennünket. Gyógyírt, vigasztalást kínál emberi életünkkel járó gondjainkra. Az emberi lélek szakavatottnak hitt ismerői és gyógyítói megpróbálnak szerte a világon megoldást adni szívet összeszorító helyzetekre. Milyen erőtlen azonban ez az emberi szó! Mennyire üresen, tompán kong, akár egy tartalmát veszített hordó. És mennyire más az erővel, tekintéllyel elhangzó isteni szó! A különbség érzékelésére nem elég a jó fül, hanem élő hit szükséges. Az a hit, mely felismerte, hogy Jézus Istentől nyert hatalommal tanít és gyógyít és nem úgy, mint az írástudók.

Halljuk meg hát mindannyian, az évnek ezen az első istentiszteletén, a ma éppen lelkünket kereső isteni szót, az igazság örök Igéjét.

Merítsünk belőle erőt, vigasztalást és küzdelmeinkhez elegendő bátorságot!

Izráel felé akkor hanzott el ez a megszólítás, amikor fennállt annak veszélye, hogy a környező népek példáját követve maga is a bálványimádás bűnébe esik, hogy megfélekezze arról az égben levő Örök Istenről, aki Egyiptomból megszabadította, aki a Sínai-hegyen törvényt adott népének, majd az Ígéret földjére elvezette. Egy pogány, bálványimádó környezetben a választott nép hitére nézve állandó szorongatott helyzetben élt. Mindig időszerű volt a figyelmeztetés: *Izráel! Te az Úrban bizzál!* A 115. zsoltár írója érvek sokaságát sorolja fel, melyek egyértelműen az egy, örök Isten javára billenti el a mérleg serpenyőjét. A bálványok emberi kéz munkái. Szájuk van, de nem szólnak, szemük van, de nem látnak, fülük van, de nem hallanak, kezük van, de nem tapintanak, lábuk van, de nem járnak. A mi Istenünk pedig az égben van, de amit akar, azt mind megcselekszi. Megáldja azokat, akik félik Őt. Megemlékezik mirőlünk. Éppen ezért Izráel, te az Úrban bizzál!

Most, az új esztendő és egyben az új évezred küszöbén szinte magától adódik a kérdés: Ember, kiben, miben bízol? És te, aki az Igét hallgatod, kiben bízol? Mi van szívedben most, amikor átléped az esztendő határát?

Egy dolog biztos: a magunk emberi ereje, képessége az élet sok helyzetében kevés. Távolról sem elég a gondok megoldásához, a terhek hordozásához. Hívó és nem hívó tudja: az élet útján segítségre van szüksége. Egyedül, magunkra maradvá elkerülhetetlen a kudarc, a pusztulás. Az élet zátonyai közt lehetetlen a hajót a magunk emberi erejével sikerrel kormányozni.

De kiben bízunk?

Kiben bízott Izráel?

Volt idő, amikor önmagában. Fegyvereiben, harci szekereiben és lovaiban. A 33. zsoltár ettől a fegyverekbe és lovakba vetett annyira törekeny bizalomtól óvja Izráelt, és évszázadok keserű tapasztalatát önti szavakba: „Megcsal a ló a szabadításban, nagy erejével sem ment meg.” (17. v.)

Máskor, a nagyhatalmak szorításában, emberileg okosnak hitt hintapolitikával, hol egyiket, hol másikat próbálta kijátszani a maga megmaradásnak reményében: Egyiptom ellenében Asszíriát, AsszírIA ellenében Egyiptomot. AsszírIA királya egy ilyen helyzet-

ben így üzen Ezékiásnak, Júda királyának: Ímé, te a megtört nádszálban bízol, Egyiptomban, melyre aki támaszkodik, tenyerébe megy és átfúrja azt. (Ézs 36,6)

A történelem a tanú, hogy Isten mindenható hatalma az idők során mindkét, egykor sok nép által rettegett világhatalmat, törekeny nádszállá tette. Ezt az immár többszörösen igazolt tanulságot fogalmazza meg a 254. énekünk: Ne legyen bizalmatok földi hatalmasokban, / Egy emberben se bízatok, nincs segítség azokban. / Elszáll tőlük a lélek, s menten hamuvá lesznek.

Kiben bízuk a mai ember?

Bízuk a maga modern szekereiben és lovasaiban. A világ országainak nagy része költségvetésének nagy hányadát ma is fegyverkezésre költi, melynek célja az uralom megszerzése a világon, vagy annak valamelyik térségében. A világ vezető nagyhatalma csillagháborús terveket dédelget, olyan rakétaelhárító rendszert, melytől azt reméli, hogy az ellenséges rakétákat már a fellövés pillanatában a világűrből megsemmisíti. A rendszer természetesen dollármilliárdokba kerül, miközben rákkutatásra, az AIDS leküzdésére, a világ kenyérgondjainak megoldására, a környezetszennyezés okozta károk helyreállítására ezen összegnek csak kis töredékét fordítják.

A világ a maga modern technikájában bízuk, az atomot is uraló képességében, miközben az ukrainai atomkatasztrófa számlálatlanul szedi ma is áldozatait.

Naponta agyonreklámozott gyógyszerek sokaságától várjuk egészségünk helyreállítását, miközben azok mellékhatásaként újabb betegségek ütnek fel fejüket, melyek véget nem érő ördögi körbe taszítják az önmaga áldozatává vált embert. A világ a maga jólétét az ipari és mezőgazdasági termelés minden áron való fokozásától reméli, miközben az ember lassan, de kitartóan pusztítja azt az életteret, melynek mérgezett földje, vize és levegője magát az élet fennmaradását veszélyezteti.

Igénk Izráel felé elhangzó felszólítása elkerülhetetlenül megfogalmazza bennünk a kérdést: Kiben bízom én, a harmadik évezred küszöbét átlépő ember? Önmagamban, erőmben, szellemi képességeimben, emberi kapcsolataimban? Kiben bízunk e világ országai? Legyőzhetőek lennének hitt modern szekereikben és lovasaikban? Védelmet ígérő szövetségi rendszerekben? Hiszen ezek mind csupán törekeny nádszálak, melyek már eddig is oly sokszor átfúrták tenyerünket.

Kérdéseinkre adott válaszként az Ige felszólítása csendül vissza újból és újból fülünkben: *Izráel! Te az Úrban bizzál!*

Mit jelentett Izráel számára az Úrban bízni? E bizalom teljes Istenre való hagyatkozást jelentett. Izráel népének történelme, a sok bűn és emberi gyarlóság ellenére, tele van az Istenbe vetett feltétlen bizalom és hit sok szép példájával. Csak az Úrba vetett bizalommal tudott az Egyiptomból menekülő nép nekimenni a Vörös-tengernek, csak így tudta vállalni a pusztai út 40 évig tartó viszontagságait. Csak az Istenre hagyatkozó hit volt képes Gedeon vezetésével 300 harcossal szembeszállni a százezres midianita túlerővel. Csak az ég és föld Urában bízva tudta felvenni a harcot a gyermek Dávid a talpig páncélba öltözött hatalmas Góliáttal. A példákat még bőséggel sorolhatnánk.

Mit jelent számunkra az Úrban bízni?

Azt jelenti, hogy úgy tekintek az előttem álló 2001. esztendő elé, mint aki tudja, hogy a Mennyei Atya azzal az erővel és hatalommal hordoz ma engem is, amely kettéválasztotta a Vörös-tengert, mely vizet fakasztott a pusztában, amely oly sokszor győzelemre vitte a kicsinyeket és gyengéket, amely oly gyakran igazolta az Ige igazságát: „az én erőm erőtlenség által végeztetik el”. (2Kor 12,9) Az Úrban bízni azt jelenti, hogy az eke szarvára tett kézzel, azaz Krisztus nyomdokain haladva, nem folyton hátra tekintek régi életem felé, hanem a cél felé nézek, akárcsak Pál apostol: „Egyet cselekszem, azokat, amelyek hátam megett vannak, elfelejtve, azoknak pedig, amelyek előttem vannak,

nekik dőlve, célegyenest igyekszem az Istennek a Krisztus Jézusban onnét felülről való elhívása jutalmára.” (Fil 3,14) Az Úrban bízni azt jelenti számomra, hogy úgy indulok el a 2001. esztendő minden útján, mint Péter, aki ki mert lépni a hajóból és a vízen járva elindult Jézus felé.

Izráel, egy többségi pogány, bálványimádó környezetben szüntelen ki volt téve az egy, igaz Istentől való eltévelyedés veszélyének. A környezet állandó hatást gyakorol ugyanis mind az egyénre, mind pedig egy kisebbségben élő közösségre. Vallási, nyelvi önazonosságát csak hitéhez még inkább ragaszkodva őrizhette meg a zsidó nép. A 115. zsoltár írója ezektől a veszélyektől óvott, midőn ezt írta: *Izráel! Te az Úrban bizzál!*

Van úgy, hogy hitünkre, Istennel való helyes lelki kapcsolatunkra nézve, mind a tágabb környezet, a társadalmi közgondolkodás, mind pedig a szűkebb környezet, a család, negatív hatást gyakorol. Egy olyan világban, melyben egyre inkább teret hódít az ún. szabadgondolkodás, mely az embert és az emberi életet teljesen elvonatkoztatja Istentől, mely az egyházban nem Krisztus földi testét látja, ahova Isten bűnbocsánatra és örök életre elválasztott gyermekeit egybegyűjti, kétszeresen is nehéz az Istenbe vetett bizalmat és az igaz hit útját megőrizni. Hasonlóképpen, egy olyan családban, melyben a Krisztust elfogadó lelkek elenyésző kisebbségben vannak, ahol az imádság szava helyett a káromkodás és durva beszéd a mindennapok tartozékaivá váltak, a hit állandó veszélyhelyzetben van. Ilyen helyzetben különös súlya van az Ige felszólításának: *Izráel! Te az Úrban bizzál!*

Azaz, egy egyház- és hitidegen világban is meg kell őriznünk hitünk tisztaságát, bennünket Istenhez kapcsoló bizalmunkat, a jövőt, azaz az üdvösséget, már itt e földön tisztán láttató reménységünket. Természetesen ez, egy reánk áldatlan hatást gyakorló környezetben egyáltalán nem könnyű. Éppen ezért a hitben és Krisztusban való megmaradás ilyen helyzetben igazi győzelem.

Miért kell Izráelnek, egy számára ellenséges környezetben is megmaradnia Isten mellett? Azért, mert „az ilyeneknek segítsége és pajzsa Ő”.

Isten segítség és pajzs tehát mindazoknak, akik hitüket és bizalmukat semmilyen körülmények közt sem veszítik el, akik nem divatkeresztények, hanem Istenhez való ragaszkodásuk őszinte és mély hitből fakad.

Isten segítségét és védelmét élvezni öröm és egyben kiváltság. Nem mindenkit részeltet ugyanis kegyelmének e drága jegyeiben. Csak azokat, akik a hitet megpróbáló időkben is megőrzik Istenbe vetett bizalmukat.

Mennyei Atyánk a 2001. esztendő első napján az időknak új kapuját nyitotta meg számunkra. Ezen a kapun belépni csak azzal a tudattal lehet, hogy nekünk a bajokban erős segítségünk és a veszedelmekben biztos pajzsunk van. Még nem tudjuk, hogy útjaink emelkedő vagy leszálló irányt vesznek, de azt igen, hogy ezen az úton biztos útítársunk van: Isten.

Őrizzük meg hitünket és iránta való bizodalunkat, hogy sok és sokféle szorongatásunk ellenére se veszítsük el Őt. Csak Vele lesz örömteli utunk. Ámen.

Vasárnapi igehirdetések

Juhász Zoltán

Páva

Az elveszített és megtartott élet

Alapige: János 12,20–26

Bibliaviasítás: 2Korinthus 3,2–6

Az élet legnagyobb kérdése és legfőbb ügye maga az élet. Olyan nagy ez a kérdés és olyan fontos ügy, hogy ha felvetjük, alig tudunk elindulni a feleletadás útján és egészen bizonyos, hogy soha el nem jutunk oda, hogy feleletünkkel kimerítsük annak egész tartalmát. Nem is vetem fel, mert nem is tartozik most ide, hogy tudományos elméleteket ismertessek. De nem is szükséges, hiszen, hogy mi az élet, azt, ha nem is tudja mindenki megválaszolni, minden válasznál és feleletnél jobban ismeri azt közvetlenül, magából az életből. Ehelyett azt állapítom meg, hogy az életnek különböző foka, formája és tartalma van. Van alacsonyabb és magasabb rendű élet. Él az ember, él az állat, de még a hegyek is élnek. Az emberi életnek magának is különböző fokai vannak. Él az ember testi életet, de él lelki életet, ezen túl pedig él szellemi életet. Más az önmagának élő emberi élet és más a Krisztusban való élet.

Az embert jellemzi, hogy mindig több, teljesebb élet után vágyik, és minden áldozatra kész, hogy az életlehetőségeit növelje. A felolvasott részben is ilyen emberekről van szó. Bizonyos görögökről, vagy legalábbis görög szellemű zsidókról. A görög szellemet pedig az jellemezte, hogy irtózott a halálnak még a gondolatától is. Áhította, szenvedélyesen kereste a kiteljesedett, szép életet és tagadott mindent, ami az életnek ellentmondott. Nem akart semmit tudni arról, hogy a szenvedésből és a halálból is születhetik új élet, de még arról sem, hogy a szenvedés és a halál is formálhatja az életet. Íme, felmennek Jeruzsálembe imádkozni. Nem csak imádkozni, mert hiszen azt otthon is megtehették, hanem áldozatot bemutatni, amely a templomhoz volt kötve. Áldozni és imádkozni, imádkozni és áldozni akarnak, hogy az életnek új forrásait nyissák meg. Talán már el is végezték, amikor megtudják, hogy ott van Jézus, akiről már annyit hallottak. Látni akarják, mert hátha tanulnak Tőle valamit, hátha nyernek Tőle valamit, amivel gazdagabbak lehetnek. Remélték, hogy görög szellemüknek megfelelően elsajátítják Tőle az életművészetnek valami módját. De íme olyasmit hallanak, ami semmiképpen sem egyezik az életfelfogásukkal. Azt hallják, hogy az élet szeretete, minden áron való megtartása az élet elvesztésének legbiztosabb módja, ellenben az élet megvetése, tagadása, az élet megtartásának egyetlen módja.

Milyen idegenül és furcsán hangzik még ma is, még a keresztyén füleknek is: „Aki szereti a maga életét, elveszti azt...” Hát nem az az élet megtartásának az alapelve, hogy szeressük az életet? Hiszen az értelem azt mondja: Aki szereti az ő életét, éppen azért, mert szereti, meg is tartja, mindent megtesz, hogy megtartsa. És ez mégsem igaz. Nem kell semmiféle különös vallásos belátás, vagy hit ahhoz, hogy megállapíthassuk, hogy ezen a ponton a tapasztalat ellentmond az értelemnek. Naponként tanúi vagyunk, hogy az élet szeretete hogyan emészti fel magát az életet. Az életnek az elvesztése úgy történik, hogy a magasabb rangú életet feláldozzuk az alacsonyabb rangúért, a gazdagabb és teljesebb életet a szegényebbéért és a hiányosabbért. A legtöbb ember csak az életet akarja továbbvinni, mennyiségileg többé tenni, amelyben éppen él. Álmodozásnak, vagy becsapásnak, vagy bolondságnak tartja a más minőségű életet, és mialatt ezt teszi, elveszíti azt, amihez olyan makacsul és mereven ragaszkodott.

Az életnek ez az elvesztése azzal kezdődik, hogy mind üresebbé, szegényebbé válik. Aki csak magára néz, csak magáért él, aki csak a maga életét szereti, az hozzáláncolja az életet a saját elmúló énjéhez, annyira, hogy végül is nem tud szabadulni önmagától s ezzel magamagát nyomja el, bénítja meg az életet. Aki szereti a maga életét, igyekszik azt hovatovább mind jobban kihasználni, kiélni. Mind mohóbbá és falánkabbá válik, mialatt észrevétlenül mint több láthatatlan pusztító szörnyeteget rejt el önmagában.

Minél jobban markoljuk ezt az életet, annál biztosabban szétmállik kezeink között. Minél jobban ragaszkodunk hozzá, annál biztosabban széthull. Minél jobban futunk utána, annál inkább felemészítjük azt, míg elbukunk és elveszünk ezzel a kívánt, óhajtott szerelmes földi élettel! Valóban „aki szereti a maga életét, elveszti azt!” „Aki gyűlöli a maga életét e világon, örök életre tartja meg azt.” Van-e valaki, aki gyűlöli az ő életét e világon? Ha az ember csak önmaga, vagy embertársai előtt áll, valóban csak becsülni és szeretni tudja az életét. Sőt, ha önmaga, vagy mások előtt áll, csak fokozni tudja ezt az önszeretetet és csak becsülni tudja a saját életét. Az életet gyűlölni termékenyen csak Isten színe előtt és csak az ő mértéke alatt lehet. És itt az a csodálatos dolog történik, hogy az Isten ítéletének az ütése, szoritása alatt a szegénynek és üresnek látszó élet megreped és úgy hull belőle az életnek magva, mint az érett kalászból a mag, hogy azután egész kalásztenger támadjon nyomában. A felolvasott részben Jézus egyenesen erre az igazságra utal, amikor azt mondja: „Ha a földre esett gabonamag el nem hal, csak egy-maga marad; ha pedig elhal, sok gyümölcsöt terem.”

Jézus nem azt kívánja, hogy az életet magáért az életért gyűlöljük, hiszen éppen Tőle tudjuk, hogy az élet Istennek egyik legnagyobb jótéteménye, hanem azt kívánja, hogy a mindenkori életet a mindig magasabb rangú életért gyűlöljük. Ennek a gyűlöletnek az elégedetlenséggel kell kezdődnie, mert nincs nagyobb baj az ember életében, mint amikor meg van elégedve önmagával. Az elégedettség azt jelenti, hogy nem kívánok magasabbra lépni, az elégedetlenség azt jelenti, hogy nem tudok, nem akarok lényem bizonyos adott minőségével megelégedni. Azonban nem elég csak az elégedetlenség. Ebből még nem jön ki szükségképpen valami. Az elégedetlenség megállhat a kedvetlenségnél, a zsörtölődésnél, és még nem szükségképpen válik építő erővé.

Az életet nem elég akármilyen életért gyűlölni, hanem ennek a gyűlöletnek igazán csak akkor van értelme, ha az az örök életért van. Az életnek csak akkor van igazi értelme, ha van örök élet. Csak az örök élet képezheti a mindennapi élet ama háttérét, amelyből lehetséges az élet kiindulása és csak az örök élet lehet az a cél, amelyre az életnek tekintenie kell. Ámen.

Kádár Ferenc

Sátoraljaújhely, Magyarország

Akarsz-e győzelmet?

Alapige: 1Sámuel 17,41–45

Bibliolvasás: 1Sámuel 17,31–50

Az olimpiai játékok heteiben sokszor láttunk győzteseket és veszteseket a televízió keresztlől. Láttuk a győztesek örömét, ujjongását, vagy talán éppen sírását a himnusz hangjai közben... S láttuk a vesztesek keserűségét, azokat, akiknek néhány centiméter vagy másodperc kellett volna még a győzelemhez, de nem sikerült. . . Míg ezeket láttuk, talán olykor eszünkbe jutott: mi is küzdelmeket vívunk olykor sikeresen, máskor sikertelenül. Most, a felolvasott Ige alapján hadd kérdezze meg Isten Szentlelke: Akarunk-e győzelmet? Dávid Góliát ellen való küzdelme arra buzdít, hogy akarjunk!

Nézzük meg, mi is történt itt, milyen helyzetben adott az Úr győzelmet.

1. *Dávid – Góliáttal szemben.* Szinte teatrális ez a kép: a két szembenálló seregből kilép egy-egy harcos (ahogy ez az ókori Keleten szokásban volt), hogy megvívjon egymással. De ha belegondolunk, mégis megdöbbentő ez a kép, vagy azt is mondhatnánk, vérfagyasztó: a hatalmas, erős, állig felfegyverzett Góliáttal szemben egy fiatal fiú áll, Dávid, akinek csak parittyája és botja van. Emberileg „borítékolható” a győzelem. Egenlőtlen küzdelem ez, Dávidnak kilátástalan a helyzete. Góliát pusztá kézzel összeroppantja, hát még ha fegyvereit is használja...

Van valami örök ebben a képben, ebben a szembenállásban: a kicsi a nagy ellen, az erőtlén az erőssel szemben. Éjszakai rossz álmaink, lelkünk vészjelzésesei sokszor beszélnek erről: valami nagyobb erő üldöz és meg akar semmisíteni...

Milyen nagy ellenféllel kell megvívniunk? Mi, vagy ki a mi „góliátunk”? Van közöttünk, akinek a nagy ellenfél a szegénység, az a keserű érzés, hogy e hónapban sem sikerült úgy beosztani a keveset, hogy minden napra jusson belőle. Van, aki a kudarcával, a kisebbségi érzésével küszködik. Nagy „góliát” ez is! Másoknak jól megy, talán régi barátoknak, iskolatársaknak, akik félvállról vették a tanulást, most bezzeg, előttem járnak... Sokaknak az összekuszálódott, békétlen családi élet a nagy tehertétel – másoknak pedig éppen a magány, hogy nem szólal meg a csengő, megint senki sem keresett meg, senkivel sem beszélhettem... Nagy ellenfél az alkoholizmus és más szenvedélyek. Keménykötésű, meglett férfiakat, szívós természetű nőket gyűrt már le és késztetett állati sorba. S van, akinek a súlyos betegség, a közeli halál óriásterhével kell nap, mint nap megküzdenie. Milyen parányivá válik az ember a halál szorításában. Ismertem valakit, egy délceg, büszke tartású férfiút, aki rákos lett. Amikor halála előtt meglátogattam a kórházban, kétszer megkérdeztem az orvost, hogy ő-e az, mert nem ismertem rá. Az ágyon összehúzódkodva úgy feküdt s olyan kicsi volt, mint egy kisgyerek... Milyen küzdelemben érzed magad „Dávidnak”? Mi az a baj, bűn, kísértés, ami letiporni készül, mint Góliát? Hozd az Úr elé félelmeidet, depressziódat, csüggedésedet, erőtlenségeidet... Péter apostol Igéje bátorítson mindnyájunkat: „Minden gondotokat órea vessétek, mert neki gondja van reátok.” (1Pt 5,7)

2. *Isten – Dávid mellett.* Az előbb láttuk, hogyan állt Dávid Góliáttal szemben ott a júdabeli csatatéren. De ennél többet kell látnunk. Nem ez volt a teljes valóság. Úgy is mondhatnánk: ez a földi szem által látható valóság volt. A hit látása többet láthat ennél, azt a többet, amiről Dávid szavai is tanúskodnak. Az igazi valóság ez: Dávid nincs egyedül. Isten vele van.

Kicsoda ez az Isten, akinek oldalán bátorságot nyer Dávid a Góliáttal való szembezállásra? Ő a Seregek Ura, a világmindenség seregeinek megalkotója és kézbentartója, aki előtt Góliát nagysága is eltölpül. És Ő Izrael Istene, aki egy népet, benne Dávid életét kiválasztotta és küldetést ad neki. Az Ő nevében indul Dávid, az Ő nevében van győzelem!

A Dávid–Góliát helyzetnek, e félelmetes szembenállásnak nincsen más megoldása! A magányos, csak magára számító Dávidot eltiporná Góliát. Viszont Isten mellett, Isten ereje által Dávid győztes lehet.

Isten segít győzelemre... Hadd emlékeztessenek újra az olimpiára: az első aranyérmet szerző vívónónk szép és kedves hitvallása megragadott. Mikor arról kérdezte a riporter, hogyan sikerült győznie, ezt mondta: felülről kaptam erőt!

Akarsz-e győzelmet? Akarsz-e felülkerekedni félelmeken, szorongáson, csüggedésen? Akarsz-e ellenállni a kísértőnek, a bűnnek? Dáviddal együtt Isten nevében megteheted.

Persze, nem elég a bajban emlegetni Isten nevét. Dávid nem csak a küzdelem perceiben volt Isten közelében: élete az Úr Lelke által irányított élet volt. Ez látszott felkenetésében, pásztorkodásában, a vadállatokkal való megküzdésében, sőt még abban is, hogy jól megtanult parittyával lőni...

Mi még inkább átélhetjük Isten segítségét, hiszen Dávid Fiában beteljesedett az ígéret: Immánuel, velünk az Isten. Az Ő váltsága, kárhozat felett aratott győzelme fényében győztes életet élhetünk.

Van egy kedves Igém, János első leveléből (5,4): „az a győzelem, amely legyőzte a világot, a mi hitünk”. Akkor írta ezt az apostol, amikor már fellángoltak a keresztyéntüzdözés tüzei, amikor csupa vereségről, veszteségről lehetett volna beszélni. Ő mégis győzelemről szól, a hit győzelméről. Ez a győzelem a mienk is lehet!

Adjon az Úr nekünk Benne bízó, győzelmes életet. Kérjük Tőle ezt, ahogy az énekíró is teszi: „Áldj meg, s kegyelmedet reám is töltsd ki bőven, / Hogy Jézust nézzem és övéle győzzek én.” Ámen.

Visky János

Kolozsvár–Bulgária-telep

„Csak szólj egy szót...”

Alapige: Máté 8,8

Bibliatolvasás: Máté 8,5–13

Ez a nagyon ismerős történet Jézus működésének a kezdetén zajlott le. Mégpedig abban a városban, amelyről azt olvassuk az evangéliumban, hogy Jézus városa lett. Kapernaumról van szó. Nem Názáretről, ahol Jézus felnőtt és nem is Betlehemről, ahol Jézus született, hanem Galilea, a legmegvetettebb zsidó tartomány, a legsötétebb, a legszegényebb, a leglenézettebb vidéknek arról a városáról, amelynek a neve magyarul fordítva azt jelenti: szép falu, vigasztalás helye. Nem mindennapi ellentmondást rejt ez a megnevezés, különösen, ha tudjuk, hogy hol fekszik ez a város. Ugyanis Galileáról azt olvassuk az írásban, hogy az a nép, amelyik Galileát lakta, a sötétségben ült. Galilea, mint tartomány, a pogányok tartománya volt. Halászké, megvetett vámszedőké, lenézett paráznaké. Ilyen helyen feküdt ez a szép falunak, vigasztalás helyének nevezett város. Jézus mégis a magáénak vallotta ezt. Különös jelkép van ebben. Valahogy kitágul Kapernaum. Galilea még inkább kitágul és az egész ember által lakott világ jelképévé lesz. Annak a világnak a jelképévé, amelyikben az ember a maga istennélküliségében sötétségben ül. Arról a világról van szó, amelyik a maga istennélküliségében elpogányosodott. Amely eredetileg szép helynek nevezetett. Amelyik eredetileg az Édenkert örömet sugározta magából. És mégis elsötétedett benne minden. Így el tudott pogányosodni ennek a teremtett mindenségnek a lakója, az ember.

Ezért kellett Jézusnak bemennie Kapernaumba. Ezért kellett Jézusnak megszületnie karácsonykor. Ezért kellett testet öltenie az isteni szeretetnek. Ezért kellett Jézusnak az övéi közé eljönnie, mert nem tudta elszenvedni az Isten szeretete azt, hogy az általa teremtett ember a sötétségben ül. Nem tudta az Isten szíve elviselni azt, hogy az ember elpogányosodva, holmi emberkéz által készített bálványok rabszolgájává süllyedjen. Ezért vállalta az embervilágot. Mert ha nem vállalta volna, akkor ez az embervilág ma is olyan lenne, mint akkor a pogányok Galileájában lévő Kapernaum. Akkor ma is igaz lenne az, amit sokan kiábrándultan a maguk istennélküliségében úgy fogalmaznak meg, miként a költő vagy a nagy tudósok, mint például egy mai híres, Nobel-díjas francia biológus, aki azt mondta az elpogányosodó, elistentelenedő embervilágról: „El kell is-

mernünk azt, hogy az ember teljesen elidegenedetté és vált ebben a mindenségben. Ennek az embernek tudnia kell, hogy teljesen egyedül kóborol ebben a nagy világmindenségben, amely teljesen süket a zenéjére, és közömbös a szenvedései, reményei vagy bünei iránt.”

Így néz ki a pogányok sötét világában ülő ember. Így néz ki az a világ, amelyik kiűzte magából a maga gazdáját. Egy másik nagy gondolkodó így fogalmaz: „az ember száműzte Istent, a maga alkotta épület pincéjébe. Ő akar fölülkerekedni, ő akar úrrá lenni Istenen, és bezárta Istent, úgymond, mint egykor Krisztust a kemény sziklasírba, hogy ne zavarja őt. Egy másik tudós, egy német mai gondolkodó úgy fogalmazott, hogy ez a kísérletező, ez a tudomány mélységeibe behatoló mai ember „kikísérletezte magát az isteni rendből”. És ez az isteni rendből magát kikísérletező ember a rendnélküliség foglyává züllött. Ezért van a szívében is káosz, ezért van a fejében is zűrzavar és ezért teremt a maga környezetében kibírhatatlanná váló káoszt, elviselhetetlenné váló zűrzavart.

Pilinszki, a nagy katolikus huszadik századi költő, az egyéni sors kiszolgáltatottságát az idegenné vált világ törvényeivel szemben így fogalmazza meg, négy rövid verssorában:

„Csillaghálóban hanyódnak,
Partra vetett halak,
Szánk a semmibe tátog,
Száraz úrt harap.”

Különös látomás ez arról az emberről, aki a mai világ Kapernaumában, ama százados szolgálójához hasonlóan gutaitötten fekszik. Lebénultan tehetetlenkedik, a maga szennyében forgolódik, és nagy kínokban szenved. Ez az az embervilág, amelyikben minden azt kiáltja: „Jöjj be már az én nyomorúságom Kapernaumába, ó, szabadító Szeretet!”

Jézus bemegy Kapernaumba. Mert ahogyan Goethe, a nagy költőóriás fogalmazott:

„Mily Isten volna, kintről hatva csupán...
Úgy illik, belülről mozgassa a léte,
Életet adjon, és ő legyen az élte.”

Úgy illik Istenhez, hogy belülről mozgassa a léte. Ezért jött be a nyomorúságunk Kapernaumába, hogy benned is megmozgassa az életet, hogy ne tespedj lebénultan, hogy a te hited megmozduljon végre, hogy elindulj már az Isten útján járva, hogy ne szenvedj nagy kínokat többé a magad béna állapotában. Ezért jött be a te világodba és ezért akar belépni a Te Kapernaumodba is Jézus, mert e nélkül hiába neveztetik szépnek, fiatalnak, nagy reményűnek, erősnek, férfiasnak, gazdagnak, hírnevesnek az ember, akkor is a vizsgálatásra várás nyomorúságos színtere marad az élete, a családja, a te életed, a te családod.

Ilyen hely volt ez a Kapernaum. Azt olvassuk, hogy ez a maga városa volt Jézusnak. Milyen nagy örömhír van ebben elrejtve. Az az élet, az a hely, az az állapot, amelyikben a maga istennélküliségében, krisztustalanságában az ember nagy kínokat szenved, az a Jézus helye, az a Jézus városa, az a Jézus családja, az a Jézus embere, mert már elviselhetetlenné vált a „jézusnélküliség” kínja. Ezt Ő észreveszi és elindul oda, ahonnan jelzést kap arra nézve, hogy ebből az elviselhetetlen jézusnélküliségből valaki, legalább egy ember szabadulni szeretne. Milyen különös csoda, hogy Kapernaumban nem a zsidók előljárója jön, nem a főpap jön. Kapernaumban egy pogány római katona megy elő-

szőr Jézushoz. Mert ahova Jézus bemegy, ott akár egy embernek, a legpogányabbnak is érzékelnie kell, hogy Jézus megérkezett. Milyen csoda, hogy amikor Jézus megérkezett ebbe az embervilágba, a megvetett, írástudatlan pásztorok érzékelték legelőször, hogy bement Jézus az ő sötét éjszakájukba. Mily különös csoda, hogy az igazán csiszolt elmék, a tanult emberek világában nem a főpapok, nem a próféták, nem a Kajafások érzékelték, hogy Jézus megérkezett, hanem a távol-keleti pogány bölcsék, a csillagkutatók, akik a csillagok nyomán érkeznek el ahhoz, aki már előzetesen beérkezett az embervilágba.

Jézus azért megy be Kapernaumba, hogy egy különös nagy találkozásra esélyt adjon. Legalább egy embernek! Legalább egy pogánynak! Legalább egy tehetetlennek, annak, aki ereje végére jutott. Igen, ezt jelképezi ez a hely és az az állapot, amiről itt olvasunk: egy nagy kínokat szenvedő ember érzékeli az ő gazdája révén, hogy bement Jézus Kapernaumba. Így Jézus kifejezésre juttatja azt, hogy íme, itt egy olyan valaki jött a nagy kínokat szenvedő mindenkori emberhez, nem csak a kapernaumihoz, hanem a huszadik század végéig is, a lelki kínokat szenvedőhöz, a csalódásban lévőhöz, a könnyeit törölgető gyászolóhoz, a társában csalódotthoz, az elmagányosodotthoz, a kilátástalan jövőnek elébe néző emberhez, olyan valaki jött el, aki részt akar venni az ember fájdalmában. Olyan valaki jött el, aki az ő népének a fájdalmát magára akarja venni. Korunk egyik híres, mélyen látó teológusa így fogalmazott: a zsidók azt mondják, az üldözött Izrael fájdalmának közepette a tulajdonképpeni fájdalom az Isten fájdalma. A te fájdalom az Isten fájdalma. Isten Izráellel együtt szenved, Isten veled együtt szenved. Népevel a száműzetésbe, a koncentrációs táborba, a gázkamrába, a halálba megy. Ez az Izrael Istenével együtt szenvedő hit őrizte meg ezt a népet, kétségbeesett önpusztítástól és önfeladástól. Ezért szaporodott a zsidó nép a kemény fáraó uralma alatt is. Ezért vállalták a zsidó anyák a koncentrációs táborok poklában is a gyermeket. Igen, Isten az emberi szenvedés mélységeibe is alászálló Isten. A poklok mélységét is megjárt Krisztus érzékeltetni akarja, hogy Ő nem közömbös az ember szenvedése iránt.

Íme, a te szorongatott életed is belefér az Ő látókörébe. Észre veszi Ő azt is. Oly nagy az Ő szenvedélyes szerelme irántad, hogy nem hagyja azt, aki már vágyakozik az Ő szabadítása iránt, hogy tovább szenvedjen nagy kíno között. Mert ez az Ő irántad való nagy szeretete indítja feléd. Ez vitte be Őt Kapernaumba, ez az, ami kimozdította a pogány római katonasírtet az elzártágából, ez az, ami segítette őt átlépni a tiltás határait, hiszen a zsidónak semmi köze nem lehetett a rómaival, különösen kultikus vonalon. A zsidó nem léphetett be egy pogánynak a házába. Ezt nagyon jól tudta a kapernaumi százados, amikor kifejezésre juttatta: „Uram, én nem vagyok méltó, hogy az én hajlékomba lépj. Csak egy szót szólj és tudom, hogy meggyógyul az én szolgám.” Milyen nagy dolog az, amikor valaki a méltatlanságának tudatában megy Jézus elé. Úgy megy elé, hogy tudja, nem méltó arra, hogy egyáltalán szóba álljon vele a mindenség Ura. Csak azt tudja, hogy ő az Isten népének a soraiból hiányzó személy. És nem is tartozik a kiválasztottakhoz. Amikor ilyen valakiról van szó, az tudja igazán megalázni magát, és az tudja a kapernaumi századosal együtt kimondani: „Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba jöjj. Én egy pogány vagyok. Én az Isten választott népén kívül eső ember vagyok. Én egy olyan valaki vagyok, akiről azt mondják a kiválasztottak, hogy az üdvösség nem való nekem, és én mégis Benned, az Üdvözítőben bízva merészkedem eléd, hiszem, hogy a nem méltóknak is van esélyük az üdvösségre, a kintrekedteknek is van esélyük bejutni az Isten népének nagy családjába. A lenézett pogánynak is van esélye arra, hogy az Isten szeretete ránézzen.”

Dosztojevszkij, a nagy orosz író, a *Bűn és bűnhődés* című művében, többek között egy csodálatos jelenetet rajzol meg. Ennek a regénynek egyik mellékalakja, egy

Marmeladov nevű italozó ember, leül a főszereplő, Raszkolnyikov mellé, félig ittasan és elmeséli az utolsó ítéletet, ahogyan ő elképzeli. Azt mondja: jönnek a jók, a szentek, az okosak, a képzett teológusok s bevonulnak az égbe. Utána – mondja a félig ittas ember – szólít bennünket az Úr: „Jöjjetek ti is, paráznák, jöjjetek ti is iszákosak.” Akkor a nagyokosok kérdezik: de Uram, hogyhogy? Ezek is? Az Úr majd feleli nekik: azért ti okosak, azért ti bölcssek, mert ezek közül egyik sem tartotta magát méltónak arra, hogy hozzáim jöjjön. Paráznák, italozók, hogy mernék magukat méltónak tartani arra, hogy belépjenek az Isten országába? A bűneik tudatában lebénult lelkek, akik nem tudnak már rég járni az Isten útján, akik nem ismerik az Isten nyelvét és nem is imádkoznak, úgy érzik, hogy ők nem méltók az Isten országára. Nem méltók arra, hogy Isten akár egy szóra is méltassa őket. Nem méltók arra, hogy a mindenség nagy Királya hozzájuk, a névtelen senkikhez lehajoljon, hogy érettük megálljon, hogy velük szóba álljon. S íme, Jézus mit tesz? Egy ilyen nem méltóval, méltatlanságának tudatában levővel szóba áll. Mert ez a magát méltatlannak tartó azt mondja, hogy: Uram én nem vagyok méltó, nekem csak egy szó kell. Csak egy szót szólj. Nem kell nekem az, hogy eljőjj, hogy valami nagy, eget rengető imádságot mondj a házamban. Nem kell, hogy valami különös hókuszpókuszos csodamesterként rátedd a kezed az én beteg szolgálómra. Nekem egy szó kell csak: az a szó, ami életet hoz a halálba. Nekem csak az a szó kell, ami felment engem és az én szolgálmat az ítélet súlya alól. Nekem az az egy szó kell, amelyik az én reménytelenségemben újra felgyújtja a reményszikrát. Nekem az az egy szó kell, amelyik félretolja az útból mindazokat az okoskodókat, akik azt mondják, hogy neked semmi jogod Istenhez. Nekem az az egy szó kell, amelyik a legelvetemedettebb bűnösnek is azt mondta a keresztén: „Velem leszel.” Ez az egy szó hangozzon el. Nem kell nekem ehhez templom, nem kell nekem ehhez liturgia sem. Nem kell nekem ehhez szép imádságos kegyes frázis sem. Nekem itt az út pora felett elhangzó, a lökdösődő tömegben kimondott szó is elég. Erre a szóra szomjas a szívem. Erre a megbocsátó isteni, felemelő szóra van szükségem. Az a szó kell, amit nem tud sem apám, sem anyám kimondani, amit a szerelmem sem tud a fülembé duruzsolni, amit a gyűyögő gyermekem sem tud kimondani, még ha oly szépen megtanul is beszélni. Egy olyan szó kell, amit a világ hatalmasai sem tudnak kimondani. Beszél ez a százasos a világi hatalomról is. Azt mondja: én is hatalom alá vetett ember vagyok, és alattam is vannak emberek. Én is engedelmeskedem a hatalmi szónak, s a nekem alávetettek engedelmeskednek az én szavamnak. Ha az emberi szónak van ilyen ereje, hogy embereket ide-oda mozgasson, akkor is hiszem, hogy az isteni szónak még nagyobb ereje van. Mégpedig olyan, hogy a bénaságot legyőzze, hogy a tehetetlenségből kimozdítson, hogy a szenvedés kínját felszámolja. Olyan szó ez, ami világot teremt. Olyan szó ez, ami egeket formál s földet népesít be. Olyan szó ez, amire megmoccan a mindenség. Akkor hogyan moccan meg az én tehetetlenül vergődő szolgálóm? Hát erre mozdultam én is feléd. Arra a szóra, aminek a híre eljutott hozzám.

Megérkezett annak a híre, aki már máskor is kimondta a gyógyító szót. De nem elég ennek a százasosnak, hogy csak a mások életében kimondott szó gazdájának a híre érkezzon el hozzá. Neki a gazda is kell. Megelégszel te a Jézusról szóló hírral? Az nem elég a gyógyuláshoz. Neked a Jézus megérkezésére van szükséged, és ha ez megtörténik, akkor elég egy szó, ami úgy szíven akaszt, hogy nem tudsz tőle szabadulni. Ez a szó helyre rak benned mindent. Ez a szó kibékít Istennel és emberekkel. Ez a szó legyőzi a bűn hatalmát benned. Ez a szó olyan, aminek a Jézus ellenségei sem tudtak ellenállni. Ez a szó olyan, ami nem engedte a kiküldött templomszolgákat, hogy Jézust megfogják. Visszamentek Jézus nélkül és a megbízóiknak azt mondták: úgy beszél, mint akinek hatalma van.

Ismered-e ennek a hatalomnak a Gazdáját oly közlőről, ahogy megismerte ez a százados? Ha igen, akkor örülni fogsz annak, hogy Ő újra itt van. Örülni fogsz annak, hogy ez a téged szenvedélyesen szerető Krisztus ismét bejött hozzád. Akkor nem akarsz többé szabadulni tőle. Akkor az lesz, amit így fogalmaz meg egy mai íráskutató: azért jött, hogy az Ő jövétele rendkívül nyugtalanító, rendkívül felkavaró legyen. Hogy alaposan zaklassa fel a mindenkori embert. Most meg nekünk se hagyjon békét. Kivégezték, de annyi belátása sem volt, hogy holtan maradjon, feltámadt és tovább zaklat. Kikerüljük, megváltoztatjuk. Megpróbáljuk moralistának, vagy túlbuzgó forradalmárnak tekinteni, de valahogy nem megy. Hitelessége, kikezdetlen egyénisége felülkerekedik az összes sémán, amibe belepréseljük. Kategóriáinkat ugyanúgy feltöri, mint a sírkamrát, amibe zárták. Újra előttünk áll. Megismétli felszólítását: „Higgyetek Atyám országában, szólítások jó Atyának, amint ahogy tőlem tanultátok.” Persze, okosabban tenné, gondolják sokan, ha végleg eltávozna. De nem teszi.

Nem ment el, nem megy el és nem fog elmenni soha, mert nem csak akkor ment be Kapernaumba, hanem ma is be akar lépni hozzád, csaláodba, munkaköri küzdőteredbe. Be akar lépni a fájdalmas kínokat szenvedő élethelyzetedbe, azért, hogy az az egy szó végre elhangozzon és áttörje bénaságod korlátait. Az az egy szó megoldja nyelvedet és megtanítson imádkozni. Az az egy szó leemlje bűneid súlyát, ami alatt görnyedsz. Az az egy szó lefejtse rólad a szenvedélyek kötelékeit, és szabaddá tegyen, mint ahogy szabaddá lett a kapernaumi százados szolgálja abban az órában, ahogy elhangzott az az egy szó. Ámen.

Luther Márton

Ostorozhatják-e prédikátorok a felsőbbiséget?

Martin doktortól megkérdezték, vajon egy papnak avagy prédikátornak is hatalmában áll-e, hogy a felsőbbiséget ostorozza? Ő pedig azt felelte: – Igen, persze, mert a felsőbbiség ugyan Istentől rendeltetett, csakhogy Isten a prédikátoroknak hagyta jogát, hogy a bűnöket és a gátlásokat ostorozzák. Így hát ostorozni kell a világi hatalmasságokat is, ha szegény alattvalóik jószágát megrontják, avagy eltűrik, hogy az alattvalókat uzsorával vagy rossz kormányzással kiszipolyozzák. De prédikátornak az már nem dukál, hogy a rendet stb. ő diktálja, hogy eldöntse, milyen drága legyen a kenyér, és a húst mennyiért vesztegessék stb. Szabjon rendet nagy-általában, hogy mindenki saját rangjában Isten parancsát kövesse szorgosan és hűségesen, s ne lopjon, s ne törjön házasságot, ne harácsoljon, és ne kaparintson, s ne csaljon, és ne károsítsa meg felebarátait stb.

Egyetemes imahét

2001. január

Az egyetemes imahét igehirdetési terve

Én vagyok az út, az igazság és az élet

(Jn 14,1–6)

1. nap. *Vasárnap. Ne nyugtalanodjék a ti szívetek. (Jn 14,1a)*

Ézs 43,1–7.18–19: A pusztában utat szerzek.

Zsolt 43,1–5: Miért csüggedsz el lelkem... Bizzál Istenben.

ApCsel 18,8–11: Én veled vagyok... nekem sok népem van ebben a városban.

Mt 8,23–27: Mit félték, óh kicsinyhitűek?

2. nap. *Hétfő. Higgvetelek Istenben. (Jn 14,1b)*

2Móz 3,6–10: Ábrahámnak Istene, Izsáknak Istene és Jákóbnak Istene.

Zsolt 103: Megismertette az ő utait Mózeszel.

Róm 11,33–36: Mely igen kikutathatatlanok az ő ítéletei és kinyomozhatatlanok az ő utai.

Jn 17,5–8: Én tőled jöttem ki.

3. nap. *Kedd. Higgvetelek énbennem. (Jn 14,1c)*

2Krn 6,16–18: Csakhogy a te fiaid én törvényemben járjanak.

Zsolt 114: Mikor Izráel népe kijött Egyiptomból...

Róm 10,4–13: A törvény vége Krisztus.

Lk 10,21–24: Senki sem tudja kicsoda az Atya, hanem csak a Fiú.

4. nap. *Szerda. Az én Atyámnak házában sok lakóhely van. (Jn 14,2)*

Ézs 60,4–7: Mindnyájan egybegyűlnek.

Zsolt 84: Mily szerelmetesek a te hajlékaid.

Zsid 13,7–14: Emlékezzetek meg előjáróitokról és kövessétek hitüket.

Jn 10,11–16: Lészen egy akol és egy pásztor.

5. nap. *Csütörtök. Ismét eljövök és magamhoz veszek titeket. (Jn 14,3)*

Jóél 2,28–32: Kiöntöm lelkemet.

Zsolt 98: Megítéli a világot.

Ef 2,17–22: Óáltala van menetelünk mindkettőnknek egy Lélekben az Atyához.

Jn 14,25–31: A Szentlélek mindenre megtanít majd titeket.

6. nap. *Péntek. Hogy hová megyek én, tudjátok: az utat is tudjátok. (Jn 14,4)*

2Móz 13,20–22: Az Úr pedig megy vala előttük.

Zsolt 25,1–11: Útjaidat, Uram, ismertesd meg velem.

1Kor 10,1–13: Isten nem hagy feljebb kísértetni mintsem elszenvedhetitek.

Mk 8,34–38: Ha valaki én utánam akar jöni, vegye fel az ő keresztyét.

7. nap. *Szombat. Mi módon tudhatjuk azért az utat? (Jn 14,5)*

2Kir 2,9–12: Legyen a benned való léleknek mértéke én rajtam.

Zsolt 130: Várom az Urat.

Fil 3,8–16: Isten azt is ki fogja jelenteni nektek.

Jn 16,4–15: Elvezérel majd titeket minden igazságra.

8. nap. *Vasárnap. Én vagyok az út, az igazság és az élet. (Jn 14,6)*

1Móz 33,1–12: Én előtted megyek.

Zsolt 133: Milyen gyönyörűséges, amikor együtt lakoznak az atyafiak.

Zsid 10,19–25: Tartsuk meg tántoríthatatlanul.

Jn 17,20–23: Hogy elhiggye a világ.

Bibliamagyarázatok a János 14,1–6-hoz

Gyökössy Endre

Jézus búcsúbeszéde tanítványaihoz (I.)

Jn 14,1–6

1. Alig pár perce hangzott el: „Bizony, bizony mondom nektek, hogy közületek egy elárul engem”, alig pár perce lépett ki az éjszakába Júdás, hogy elárulja Mesterét. Alig pár perce, hogy Jézus világosan mondta, hogy csak nagyon kevés ideje van velünk. Alig pár perce az életét a Mesteréért felajánló Péternek mondta Jézus: „Bizony, bizony mondom neked, nem szól addig a kakas, amíg háromszor meg nem tagadsz engem.”

Csoda-e hát, hogy a tanítványok rendkívül nyugtalanok, megrendültek, hiszen még maga Jézus is – azt írja János – „igen megrendült lelkében” (13,21). Sok forró és szép elképzelésük összeomlóban van. Életük egy szakadék szélére került. Mindenüket elhagyták Jézusért, minden hidat fölégettek maguk mögött – csoda-e, ha nyugtalanok?

Ezért szükségesnek látja Jézus, hogy így szóljon hozzájuk: „Ne nyugtalanodjék a ti szívetek, higgyetek Istenben és higgyetek énbennem.”

Valóban olyan helyzetbe kerülhet nemegyszer az életünk, amikor hiába minden fej-törés, minden meggondolás, minden tanácskozás, mindentől csak nyugtalanabbá válik a helyzet és a lényünk. Ilyen esetekben csak egyetlen egy valami segíthet, ha akkor igazán hisszük azt, amit hiszünk. Akkor már nem lehet elkezdni a hitet. Akkor már nem elég: Istenem, jaj Istenem, csak most az egyszer segíts. Akkor csak az segít, hogy még jobban hiszünk abban az Istenben, akiben hittünk és még jobban abban a Jézusban, akiben bízunk.

A napokban egy esti órában valami belső nyugtalanságtól hajtva, de talán jobb, ha így mondanám, hogy felső parancsra, bementem egy öreg barátomhoz és presbíter társamhoz a kórházba. Igen rossz testi állapotban találtam. De ennek ellenére el tudtunk beszélgetni. Életről és halálról egyaránt. Tulajdonképpen beszélgetés közben elbúcsúzott tőlem és tőletek is. Mikor maga említette, hogy ő érzi már, hogy eljött az utolsó ideje, nagyon csendben megkérdeztem tőle, hogy fél-e? Azt válaszolta: egy kicsit. És ez igazán olyan őszintén, olyan mélyen emberien hangzott. És akkor elmondtam – kezét szorítva – a ma olvasott Igét. Ő közben szorította a kezemet, keze szorításán éreztem, hogy tulajdonképpen nem az én kezembe kapaszkodik, hanem abba a kézbe. Aki eddig is tartotta és Aki most rajtam keresztül beszél. Utána együtt imádkoztunk és együtt mondtuk el a Miatyánkot. Ezt csak az tudta megtenni, aki eddig is hitt Istenben és Jézus Krisztusban. A nagy küszöb előtt már nem lehet hitet tanulni, vagy igen nehezen. Ott már használnunk kell hitünket.

Nyugtalan és izgatott tanítványai számára Jézus itt olyan tanítást ad, amit tulajdonképpen minden hívő embernek meg kell tanulnia kívülről. Ezt úgy kell tudnunk, ahogy valamikor a hívő zsidók tudták a halotti imádságot. Már gyermekkorukban tanulták meg, hogy egykor majd haláluk óráján tudhassák és elmondhassák. Ahogy maga Jézus is elmondta a kereszten, hiszen annak egy sora ez: „Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?” Tanuljátok meg előre ezt a három verset, hogy ha senki se lesz veletek, amikor egy kórházi ágyon elérkezik utolsó órátok, ezt elmondhassátok, végiggondolhassátok és belekapaszkodhassátok.

Mert mi van ebben a három versben? Jézus tanítása az életről, a halálról, a meghalás pillanatáról és arról, hogy mi lesz a halál után.

Vagy még tömörebben megfogalmazva:

1. Hová megyek?
2. Hogy megyek?
3. Hol leszek?

1. Nos, mit mond Jézus? Hová megyünk majd, ha ebből az életből ki kell lépni? Jézus válasza az, ha egy szóba tömörítenénk: Haza! Mert aki az Atya hajlékába megy és erről beszél – az hazamegy!

Van-e valami elgondolásod, hogy mi történik veled, ha meghalsz? Most nem azt kérdezem, hogy mit vallasz erről, hanem azt, hogy a szíved legeslegmélyén mit hiszel e felől. Azt, hogy a halál egy nagy pont az élet végén? És akkor mindennek vége szakad? Vagy egy kétségbeejtő kérdőjel? Mit lehessen azt tudni?! Tulajdonképpen miért csapna be bennünket Jézus? Miért ne tételezhetnénk fel Róla, hogy ha valaki legtöbbet tudott ezen a földön a halál utáni életről, akkor az Ő volt. És Ő azt mondta szép keleti nyelven, keleti embereknek: „Az én Atyám házában sok hajlék van; ha nem így volna, megmondtam volna nektek.” Mert Ő megmondta volna. Ő soha nem szépítette a helyzetet. Soha nem ígért valamit, könnyebb életet az Őt követőknek. Ő mindig az igazat mondta. – Valaki egyszer követőjévé akart válni és így szólt Jézushoz: „Követlek téged, bárhová mégy.” És felel neki Jézus: „A rókáknak van barlangjuk és az égi madaraknak van fészük, de az Ember Fiának nincs fejét hova lehajtania.” (Lk 9,57–58)

Vagy nem Ő mondta-e tanítványainak: „Íme én elküldtelek titeket, mint juhokat a farkasok közé.” (Mt 10,16) „És gyűlöletesek lesztek mindenki előtt az én nevemért.” (Mt 10,16–22) És sorolhatnánk azokat az igéket, ahol Jézus kertelés nélkül megmondotta, hogy mi vár azokra, akik őt követik. Ezért, ha Ő azt mondja, hogy az Ő Atyjánál sok hajlék van, mai nyelvre lefordítva, mindenki számára van hely, és hozzáteszi: ha nem így volna, megmondtam volna nektek – akkor az így is van.

Föltételezem a jelenlévőkről, még arról is, aki szíve mélyén nem hisz Jézus Istenfiúságában, hogy ennyit elhisz belőle, hogy nem hazudik. És csak arról beszél, amiről beszélni tud, amit biztosan tud. És ha Ő egyszer azt mondja, hogy a világon kívül van még számunkra hely és ezt azoknak mondja, akiket legjobban szeretett és ezt közvetlen halála előtt mondja – akkor ez igaz.

Hozzáteszi még: „És ha majd elmegyek, helyet készíték nektek.” A görög szöveg itt ezt a szót használja: „prodomosz”. Amit a görög a beszállásoló katonaság tisztjére mondott, ezt a tisztet hívták „prodomosz”-nak. Vagy azokat a révkalauzokat, akik a görög kikötőbe a nagyobb hajókat bevezették. Nos, Jézus ezt mondja magáról, hogy Ő ilyen prodomosz. Ilyen szálláskészítő, ilyen végső révbe vezető.

2. A másik kérdés: hogyan megyek? Erre így válaszol Jézus: „Eljövök és magamhoz veszek titeket.” Valahogy úgy, ahogy az apa megfogja a gyermeke kezét és hazaviszi, vagy ahogy az idősebb testvér istápolja a fiatalabbat. Ha elfáradsz, talán még hátára is vesz. Tehát nem a halál fog bennünket magához venni, hanem Jézus, aki egy mondattal később azt mondja magáról, hogy Ő az élet.

3. És azt is elárulja, hol leszünk: „Ahol én vagyok, ti is ott lesztek.” Tehát ott leszünk, ahol Jézus. Vajon nem elég-e ennyi? Megmondom őszintén, én mélyen sajnálom azokat, akik életük egy részét túlvilági spekulációkkal töltik el. Sokszor az is az érzésem, hogy ez a kísértőnek egyik legravaszabb fogása. Azt akarja, hogy sok ember ahelyett, hogy az ebben az életben rábízott feladatokat és szolgálatokat végezné Isten dicsőségére és embertársai hasznára, idejének ezt a felhasználható részét elspekulálja. Mint lesz, hogy lesz, miképpen lesz majd a túlvilágon? Figyeljük meg, hogy az Isten ígéje

milyen tartózkodó a részletekben! Hogy Jézus maga is szűkszavú! Nem elég-e a hívő embernek, ha biztosan tudhatja, hogy ott lesz, ahol Jézus? Hogy az hogyan lesz, miként lesz, hogy milyen minőségben lesz, arról Jézus nem ejtett szót. Ő tudja, miért nem. Megvallom, engem tökéletesen kielégít, hogy Ő vesz magához, hogy hazavisz és ott leszek, ahol ő van. A többit majd ott tudom meg.

Aztán így folytatta Jézus: „És hogy hová megyek, tudjátok, az utat is tudjátok.” Itt talán többet tételéz föl Jézus a tanítványairól, mint lehetne. Ezért Tamás meg is szólal. És milyen jó, hogy ez a Tamás megszólal: „Uram, nem tudjuk, hová mégy, hogyan tudhatjuk azért az utat?” Jó, hogy megszólal, mert itt hangzik el Jézus egyik legnagyobb önkijelentése. Ha Tamás nem tette volna fel a kérdést, talán nem válaszolt volna Jézus. De így azt feleli neki: „Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet. Senki sem mehet az Atyához, hanem csak én általam.”

Ez mindig, mindenkinek hallatlan sokat mondó végső valóság és jézusi kinyilatkoztatás, de egy zsidó ember számára mindennél többet jelentett. Hiszen éppen ez a három izgatta őket. Melyik az az út, amelyen nekik járni kell, mi az az igazság, amit hinniük kell és milyen az élet, amelyet élniük kell. (Az útról 5Móz 5,32–33; 3,1–29; Ézs 30,21; 31; Zsolt 27,11 – Az igazságról: Zsolt 86,11; 26,3; 119,30 – Az életről: Péld 6,23; 10,17; Zsolt 16,11)

Tehát a zsidók izgatottan keresték, kutatták ezt a három lehetőséget. Az útjukat, az igazságukat és az életüket. És most Jézus azt mondja, hogy ez az út Ő maga!

Diákkoromban ismertem ausztriai nyaralásom alatt egy idegenvezetőt, aki a Dachstein ormaira vezette fel a hegymászókat. Mindenki csak Herr Wegnek nevezte, magyarul: út úrnak. Mert egy bizonyos magasságon túl, amikor már az ösvény eltűnt, azt szokta volt mondani: innentől kezdve mindenki csak a nyomomba lépjen, mert ettől kezdve már én vagyok az út.

Nos, Jézus nem olyan, mint a modern korban írt táblák, amelyek az utat mutatják és nem olyan, mint sok ún. útmutató ember, akik mutatják az utat, de nem járnak, hanem valóban Ő az út, mégpedig úgy, hogy előttünk jár rajta. És aki követi, az csak a nyomdokaiba lép, ha nem akar eltévedni és lezuhanni.

És Ő az Igazság, a testet öltött Igazság. Nem igazságokat hirdetett, hanem úgy élt az emberek előtt és között, hogy azoknak az az érzése támadt, akik valóban közelébe kerültek, hogy ha van igazság a földön; akkor az az, amit Jézus él.

Végül Ő az Élet. Sőt az élet közepe, a magja. Mint a kocsikeréknek az agya. Ha az hiányzik, szétesik az egész. És ha ma annyi emberben merül fel a kérdés, hogy nincs értelme az életének, vagy nem élet az élete – akkor azért van ez így, mert hiányzik az élet közepe, *Jézus*.

Végül így fejezte be tanítványaihoz intézett nyugtató szavait: „Senki sem mehet az Atyához, hanem csak én általam.” És itt a hangsúly azon a szón van: az Atyához. Talán Istenhez vezetnek még más utak is, de ahhoz az Istenhez, aki az Atyánk, szerető Menyeyi Atyánk, csak Jézus Krisztuson keresztül vezet az út!!!

(Gyökössy Endre: *János evangéliuma*. 1999. 185–189.)

A tanítványok hite

Jn 14,1–11

1. *Ne rendüljön meg a szívetek, higgyetek Istenben és higgyetek énbennem.* 2. *Az én Atyám házában sok hajlék van, ha nem így volna, megmondottam volna néktek. Azért megyek el, hogy helyet készítsek néktek.* 3. *És ha majd elmegyek és számotokra helyet készítetek, ismét visszajövök és magamhoz veszek titeket, hogy ahol én vagyok, ti is ott legyetek.* 4. *És ahová én megyek, oda tudjátok az utat.* 5. *Tamás azt mondta Neki: Uram, nem tudjuk, hová mégy. Hogyan tudhatnánk tehát az utat?* 6. *Jézus azt mondta neki: Én vagyok az út, az igazság és az élet, senki sem mehet az Atyához, hanem csak énáltalam.* 7. *Ha megismertetek volna engem, megismertétek volna az Atyámat is. Mostantól fogva ismeritek Őt és láttátok Őt.* 8. *Fülöp azt mondta Neki: Uram, mutasd meg nekünk az Atyát, és ez elég nekünk.* 9. *Jézus azt mondta neki: Annyi ideje vagyok veletek, és még sem ismertél meg engem, Fülöp? Aki engem látott, látta az Atyát. Hogyan mondhatod: Mutasd meg nekünk az Atyát?* 10. *Nem hiszed, hogy én az Atyában vagyok és az Atya énbennem van? A beszédeket, amelyeket én mondok nektek, nem magamtól mondom, az Atya, aki énbennem van, Ő cselekszi az ő dolgait.* 11. *Higgyetek nekem, hogy én az Atyában vagyok és az Atya énbennem van. Ha pedig nem, magokért a cselekedetekért higgyetek nekem.*

1. Jézus megmondotta a tanítványoknak, hogy elkövetkezett elválása órája. Ezekre a szavaira övéi egész lényükben megrendülnek. Földi emberek között sohasem volt olyan tökéletes kapcsolat, mint Jézus és az ő tanítványai között. *Egyszeri és nem ismételtető* követés volt az Ő „követése”, mert egyszeri volt az, akit követtek. Ekkor Jézus megszólal, hogy olyan útra fog lépni, amelyen övéi most nem követhetik; ez pedig elválást jelent, amit a tanítványok alig képesek elviselni s ezért szívük mélyéig megrendülnek. A megrendülésnek ebben az órájában így szól Jézus: „*Higgyetek*”. János evangéliumában egyre visszatérő ige ez. Ha a búcsúbeszédében különösen sokszor hangzik el ez a felhívás, ezzel mintegy azt akarja mondani Jézus, hogyha eddig nem tudtátok, mit jelent hinni, most meg fogjátok tapasztalni, mert ez nem csak parancs, hanem *végző lehetőség is*. E gondolatok összefüggéséből az is nyilvánvaló, hogy Jézus nem akarja megóvni tanítványait a megrendüléstől. A megrendülés hiánya, a magabizás nem alkalmas a hitre. Szinte azt mondja: *rendüljete meg, itt az ideje*. Csak ahol létünknek ez a gyökeréig érő megrázkódtatása bekövetkezik, ott van azután értelme ennek a vigasztalásnak is: „*Ne rendüljön meg a szívetek, higgyetek...*”

„*Higgyetek Istenben*”, szól Jézus, s ez a rendelése arra figyelmeztet, hogy a tanítványok higgyenek a régi embereknek, az atyáknak az Istenében, aki Ábrahám, Jákób és Mózes idejében szabadító Isten volt. Jézus azonban tudja, hogy a múltra vonatkozó hitvallomások nem mindig megtartó erejűek a jelen válságos pillanataiban, s Ő éppen az elválásnak órájában akarja megerősíteni a tanítványokat hitükben, az Ő „*itt és most*”-jában akar döntés elé állítani. Gondol a bekövetkező eseményekre, arra, hogy megcsúfolják, arcul verik, megostorozzák, aztán keresztre feszítik, s hogy a gyalázatnak ezekben az óráiban láthatatlanná lesz az ő istensége, s ezért szól így is: „*Higgyetek énbennem*”. Kálvin ez ige magyarázatában a következőket mondja: „A büszke emberek szégyenlik Krisztus megalázódását s ezért az Atya-Isten felfoghatatlan istenségéhez menekülnek. De a hit sohasem jut el a mennybe, hacsak Krisztusra nem bízta magát, aki úgy tűnik fel, mint alázatos és megvetendő Isten és sohasem lesz szilárd, hacsak nem a

Krisztus erőtlenségében keres alapot.” De ha Jézus így egymás után szól arról, hogy tanítványai higgyenek Istenben s higgyenek Benne, s ha e felhívását kapcsolatba hozzuk más hasonló igéivel (12,44), akkor észrevesszük, hogy az Atyában és a Fiúban való hit kölcsönhatásban vannak egymással.

2–4. Ha már a hitnek kettős parancsa is bátorítólag hatott a tanítványokra, a vigasztalás is csak fokozódhatott a Jézus következő kijelentése által: „Az én Atyám házában sok hajlék van.” Szokatlanul bensőséges és vigasztaló tartalmú ez az ige. Olyan szemléletesen beszél itt Jézus a mennyről, mint az anya gyermekeinek: naiv, csaknem primitív egyszerűséggel szól arról. Int, hogy a tanítványok tekintete ne a földön csüggjön mindenestől, mert a másik oldalon is vannak lakások s ott az Atya házában békességet, nyugalmat biztosító szállás vár az emberre az élet küzdelmei után. Elsősorban Jézus számára van hely Isten e láthatatlan világában, ahová a látható világból visszatér. Ő azonban nem akar ott egyedül lenni, hanem magához akarja emelni mindazokat, akiket istenfiúságra és szabadságra segít el. Ha el is válik tőlük, el is távozik közülük a mennybe, ott sem fogja elhanyagolni őket, segítjük, megtartójuk lesz ott is, helyet is készít nekik. Jézus és a Benne hívők között elszakíthatatlan szálak szövődnek, amelyeket nem téphet szét a halál, a közöttük támadt kapcsolat az örökkévalóságig fennáll. S milyen szemléletes formában szólja Jézus vigasztalását! Vissza fog jönni. Mint ahogy a szerető szívű szülők hazaviszik eltévedt gyermekeiket, úgy viszi majd magával övéit, hogy majd az atyai ház fényességében és melegében újra együtt legyenek. Isten *eleve elrendelésében* van ezeknek a kijelentéseknek az alapja (Mt 25,34; Mk 10,40). Ez a legmélyebb forrása az örök élet bizonyosságának. Az eleve elrendelés pedig a *Krisztusra nézve* történt (Róm 8,29), úgyhogy a hívő ember a mennyet magában Krisztusban találja meg. „Mi a menny az értelmes ember számára – kérdezi Luther –, semmi más, hanem Krisztus” – feleli.

Ezek az igék azonban nem csak Jézusnak és tanítványainak viszonyára jellemzők, az őskeresztvény egyház hangulat- és érzésvilága is kiárad ezekből. „*Ismét eljövök*”, e szavakkal János egy hűrt pendített meg, amelyik élénk visszhangot keltett az őskeresztvény egyházaiban. Ismert képzethez, a parúziához kapcsolódnak e gondolatok (1Jn 2,8). Ezt a hitet azonban János átformálta és elszellemiesítette. A 4. versben újra önmagához tér vissza Jézus és ismét megállapítja, hogy Isten atyai háza az a hely, ahová menni fog, oda ahonnan jött is (3,13; 31,6; 33,62; 8,23).

5–6. Tamás nem érti Jézus előbbi kijelentését, s kérdésében a többi tanítvány értetlensége is kifejezésre jut. S értetlen kérdésére elhangzik Jézusnak e nagy kijelentése: „*Én vagyok az út, az igazság és az élet, senki sem mehet az Atyához, hanem csak én általam*”, amivel e rész tanítása eléri a csúcspontot. A korszak egyetemes vágya csendül ki ezekből az igékből; ezekre ad Jézus feleletet. Ránk nézve Jézusnak az igéi kissé sápadtak, az evangélista kora népének azonban rendkívül sokatmondóak voltak. A világ, az élet süppedékes talaján, a különböző vallások összevisszaságában kereste a helyes utat, az Istenhez vezető biztos ösvényt. Kereste a gnózis mutatta fantasztikus területeken, az emeletes menny világának egzotikus termein keresztül. De minél zavarosabb volt ezeknek a vallásoknak a keveredése, minél fantasztikusabb a gnózis gondolatrendszere, annál kevesebb volt a bizonyosság, hogy az utat meg fogják találni. S ebben a bizonytalanságban csendül meg Jézus igéje: „*Én vagyok az út*.” Nem a fantázia ködös illúziói által benépesített világ az út, amelyen el lehet jutni Isten világába, Ő, az ő valószínű *élő személye* mutatja az utat. S Rajta kívül *nincs más út*, Ő egyedüli és kizárólagos út az Atyához. S ha mások más utakról beszélnek, azok csak útvesztők.

Azután, ha más vallások közvetítés nélkül akarták eljuttatni híveiket a mennybe, Ő itt az evangéliumnak egyik legerősebben hangsúlyozott gondolatával azt tanítja, hogy nem lehet közvetlenül Istent, mint Atyát megismerni, hogy *csak közvetítés által*, az Ő isten-

emberi személyében találhatjuk meg Istent, mert Ő a mennyország ajtaja, s egyedül Ő nyitja fel az eget számunkra. De az összefüggésből, amelyben Jézus erről szól, az is nyilvánvaló, hogy az Ő halálába menetelő személye az út, s hogy a tanítványok is csak az övéhez hasonló önkéntes halálvállalásban juthatnak el az Atyához.

Örök emberi vágyra is feleletet ad Jézus ebben az igéjében. Isten és a világ között a bűn folytán mély szakadék támadt, s mint ahogyan az út két helyet egyesít, Jézus is mint út összekapcsol, egyesít, az idő és örökkévalóság ellentéteit hidalja át.

De Jézus korában és az őskeresztyénségben is a kereső lelkek nem csak az utat keresték forró vággyal, hanem az igazságot is. Kutatták azt lázas fővel a filozófusok iskoláiban, keresték az előkelő római világ szalonjaiban, a különböző vallások titkos mondaibaiban. Keresték emésztő vággyal a megnyugtató, a felszabadító igazságot. De hiába. A kor gyermekeit ebben a keresésben egyre nagyobb bizonytalanság borította be. A kornak ezt a keserű kételkedését juttatja szóhoz Pilátus kérdése: „Micsoda az igazság?” (13,38) S a cinikus emberek kételyeibe, a töprengő lelkek kétségei közé most egy ige csendül be: „*Én vagyok az igazság.*” Ő mint élő személy az igazság, aki előtt Isten tökéletesen feltárta gondolatait és szándékait (3,35; 17,2; Mt 11;7), sőt valósággal Ő szól és cselekszik általa. A megfoghatatlan igazság tehát Jézusban testből és vérből való személybe öltözött, s aki hisz a Benne megjelent kijelentésben, ezáltal megnyeri a felszabadító és boldogító igazságot (8,31; 1Jn 2,27). S ha az igazság személyes viszonyulásunkat szabályozó rend és akarat (8,32), ezek is az Ő személyében öltöttek testet, mert az erre vonatkozó isteni akarat Benne tökéletesen megvalósult.

De emeljük ki azt, hogy az *élet által elpecsételt* igazság valóságos igazság. Jézus igazsága is az Ő élete által elpecsételt igazság; s ebben az összefüggésben is annak van a legerősebb hangsúlya, hogy az Ő önfeláldozó halálában jutott teljességre az igazság. Ez az Ő igazsága volt a valóban eligazító, mert a halálban megmutatott tökéletes önatadásával és szeretetével mutatja nekünk az utat az Atyához. Az Ő tanítványai is csak az Ő igazságának engedelmeskedve juthatnak életük céljához.

S Jézus itt is minden időkre érvényes kijelentést szól. A bűn folytán Istennek igazságiglényege is homályba borult, s Ő ezt a rejtett igazságot is napfényre hozza, mégpedig halála által.

De az élet utáni vágy lobogott a leglobogóbb lánggal az evangélista korában. A régi hellén világ békés tűzhelyeinek csendje és derűje már régen szétfoszlott. A katasztrofális háborúk, az országhatárok megbomlása, a gazdasági krízisek megrendítették az élet biztos, szilárd talaját és összekuszálták az életben való bizalmat is. Az élet mulandósága kínos módon nehezedett rá a lelkekre. De az örök emberi szellem ekkor is annál szenvedélyesebben ragaszkodott az élethez, minél bizonytalanabb volt az. Lázasan keresték azt a misztériumvallások titkos világában, a meghaló és feltámadó istenségekkel való egyesülésben; keresték a misztikának fülledt légkörében. Amit azonban ezek nyújtani tudtak, az mind csak álpótlék, öncsalás volt s a csalódott lelkek melankóliájába most belecsendült Jézus igéje: „*Én vagyok az élet.*” A szétfoszló délibábok helyett tehát Jézus maga az élet, az ő isten-emberi személye az s *egyedül és kizárólagosan* Ő maga az élet; azért egyedül maga az, mert csak Ő áll felette a halálnak (11,25; 1,4; 1Jn 1,2).

De itt sem hagyhatjuk figyelmen kívül, hogy életnek is a halálba néző, a halálon keresztül hazatérő Fiú mondja magát. Hasonló helyzetben hangzott el kijelentése a Lázár koporsójánál is: „*Én vagyok a feltámadás és az élet*” (11,25). Önfeláldozásával elpecsételt igazságaért, a kereszthordozás útjának vállalásáért nyerte el az örök életet, s ha az emberi szív a halálban is az életre tör, itt Jézus *azoknak igéri azt*, akik az övéhez hasonló módon tudják keresztyüket hordozni, a halált vállalni, mert az önmegtagadáson, a testi halálon át (12,23; 17,1) vezet az út az Atyához. Azt is említsük meg ez igével kapcsolat-

ban, hogy az ilyen absztrakt kifejezések, mint igazság, élet a görög szellemből származóan kerültek a Jézus személyével kapcsolatba. De hangsúlyozzuk azt is, hogy az élet ígéretében is örök emberi szükségletet elégít ki Jézus, mégpedig azért, mert Ő *együttal igazság is*. S ha az igazság és élet emberi életünk határain belül is szoros kapcsolatban vannak, akkor Ő *az az igazság*, amely által az emberek valóban élnek, mégpedig az Ő halála által elpecsételt igazság.

7–9. E versek, amelyben újra elpecsételődik Jézusnak az Atyával való egysége, tulajdonképpen csak a következő gondolatokhoz akarnak elvezetni, amelyekben az előbbiek nyernek más oldalú megvilágítást. Ha az előző versben Jézus arról szólt, hogy csak Általa juthatnak el a tanítványok az Atyához, itt azt hirdeti, hogy *megismerni* is csak Általa ismerhetik meg, s azt hangsúlyozza, hogy megismerésének az Ő látása az alapja. Ez a látás pedig nem emberi szemnek a szemlélete, hanem intuitív, hívő látás. De Fülöp e kijelentésekre így szól: „*Uram, mutasd meg nekünk az Atyát, és ez elég nekünk.*” Fülöpnek e kérése egyfelől a tanítványok hitetlen töprengésére vet világot, arra, hogy ők még mindig nem képesek Jézusban felismerni Isten hatalmát, másfelől ebben a tanítványoknak és általában az emberi léleknek az Isten *közvetlen* szemlélete utáni óhajtása szólal meg. S az $\zeta\text{B}\zeta\Delta 94$ szavak eredeti jelentését tartva szem előtt, a 6. versben elmondottak után csak Általa fogjuk az Atyát megismerni. *Csak Istent* akarja látni az emberi lélek, azt hiszi, hogy ebben minden vágya kielégedést nyer. S ha a magabízó ember abban a hitben él, hogy saját szellemi képességeinek a megfeszítésével közvetlenül is eljuthat Istenhez, s ha ez minden idők emberére jellemző, különösen karakterisztikus volt ez az evangélista korának vágyakozására. Jézus válasza fájdalmas és panaszos hangú. Mily sokáig volt együtt Fülöppel és a tanítványokkal! Nem juthattak volna-e ők ez idő alatt az ő személyének megismerésére! Nem vakság-e tőlük, hogy nem látták meg az ő személye mögött Istent, s nem vették észre, hogy *Isten maga szól és cselekszik Általa!* Ha csak egy kevésbé is beláthattak volna az Ő életének rejtett háttérébe, nem támadhattak volna fel lelkükben ez a kérés: „*Mutasd meg nekünk az Atyát.*” Ha Őt igazán meglátták volna, meg kellett volna lássák a Benne működő Atyát is.

(Mátyás Ernő: *János evangéliuma*. Sárospatak 1950. 190–195.)

Ravasz László

Az első búcsúbeszéd

János 14

A lábmosás, Júdás kirekesztése, az új Törvény kiadása, Péter vallástétele s a komor jóslat valóban megrázhatta a tanítványokat. Bibliai értelemben egészen más volt a viszony a tanítványok és a Mester között, mint ami a világban szokásos. Jézus roppant vonzóerejére a tanítványok csakugyan elhagytak mindent: apát, anyát, otthont, hivatást s egzisztenciájukat, a múltot és az örökkévalót feltették a Mesterre. Most a Mester ott áll a halál kapujában, egyik tanítványa elárulja, a másik megtagadja, a zsinagóga halálra ítélte, a világ nem fogadta be, s nemsokára a tanítványok elveszítik Őt, s Vele elveszítенek mindent. Ez az a megrendülés („tarassō”), amiről az 1. vers beszél, amikor azt mondja: „Ne nyugtalankodjék a ti szívetek.” Tulajdonképpen az egész keresztyénségnek, a tanítványi létnek egyetlenegy problémája, a praxis pietatisnak [= kegyességgyakorlás – latin] egyetlen tárgya, hogy ne nyugtalankodjék a mi szívünk és ne féljen. Nyugtalanág, félelem, borzalom, közömbösség, eltompultság, apathia [= érdektelenség – görög] az, ami a

világi létből következik reánk. A tanítványok is felégették a hidat maguk mögött, s mekkvés más nem volt, csak a Júdás, vagy a Péter útja: elárulni, vagy megtagadni, az ellenséghez szegődni, vagy megszökní. Ebben a helyzetben mondja Jézus azt a nagyon egyszerű, szinte gyermeketeg tanácsot: „Higgyetek Istenben és higgyetek énbennem.” Nem két hitet ajánl ezzel, hanem egyet. Lehetne hinni Istenben Jézus nélkül. Ezt teszik a pogányok is. Lehetne hinni Krisztusban Isten nélkül, ezt teszik a zélóták és kalandorok, akik egy emberben bíznak s vele együtt buknak el. De aki Jézusban és Istenben hisz, az a Jézus Krisztus mennyei Atyjában hisz, s Ő egyszersmind a mi mennyei Atyánk is. Az abban az Istenben hisz, Aki nekünk Jézusban Atyánkká lett, Aki előttünk feltárta örök szeretetét, Aki visszaváltott minket és kibékült velünk s mindezt azáltal tette, hogy Fia – Neki engedelmeskedve, de saját akaratából –, letette életét miérettünk és átokká lett a kereszten.

Aki ezt a hitet vallja, azelőtt föltárul a 2. versnek együgyűségig egyszerű és mégis minden titkot és mélységet magában foglaló értelme: „Az én Atyám házában sok hajlék van.” Istennek van egy otthona, palotája; millió meg millió lakóhely van benne; micsoda óriási üzenet: ott el van készítve egy hely számadra is! Van egy hely, ahová hazavárnak: végleges és örök otthonod. Van egy hely, amit nem zárhat el előled senki. E földi élet hihetetlen változásaiban néha úgy látszik, mintha el lenne előtted zárva egy ajtó. Néha úgy látszik, mintha népek el lennének zárva. Néha olybá tetszik, mintha emberi erő, tudatlanság, gonoszság kizárhatna onnan. Jönnek a pápák és átkot mondanak; jönnek a nagy tagadók és kiábrándítanak; jön az államvallássá tett ateizmus és egész nemzedékeket kirekeszt – ahogy *Bethlen Kata* mondotta: „a Szentháromság egy örök igaz Isten idvessége ismeretéből”, de azt a láthatatlan és dicsőséges hajlékot, annak házirendjét, az életnek tőlünk elfordult és érzékeinkkel nem tapasztalható felét, egyszersmind lényegét és centrumát, nem veheti el senki tőlünk, gyermekeinktől, a kiválasztott és ismeretlen örökösök nagy számától. Jézus ott helyet készített mindezek számára, kiválasztó szerepével és váltságahalálával. Most elmegy oda, hogy átvegye ott a családfői tisztet, de földön maradt szereteteit nem hagyja el, visszajő érettük később megmondott csodálatos utakon (feltámasztásával, a Szent Lélek kitöltésével, a híveivel való lakozással, a parúziával), összegyűjti őket és elvezérli oda, egy lelki exodus [= kivonulás – görög] útján a lelki Kánaánba. Most éppen erről az útról beszélget tanítványaival : „És hogy hová megyek, tudjátok. Az utat is tudjátok.”

A 4. vers kihívja a melankolikus, kételkedő Tamás kérdését: „Uram, nem tudjuk, hová mégy. Hogyan tudhatjuk azért az utat?” Ez az „út” szó az akkori ember számára jelentéssel, asszociációval és érzelmi hatással sokkal jobban, szinte feszesre meg volt töltve. Éppen annak a generációnak volt a nagy lelki divatja, ragálya a gnoszticizmus, amely arról tanított, hogy a lélek a halál után hosszú kanyargós úton érkezik meg a vég-ső célhoz: az istenségbe való beolvadáshoz. Ennek a hosszú, kanyargós útnak a megindítója, menetrendje a lélek földi utazással, testben megtett útja. Ez az út egy csomó ismeretnek a megszerzése, amit mind igazságnak neveznek. Egy csomó belátás, elhatározás, egy csomó törvénynek és előírásnak a megtartása. Az út tehát az egész életet betöltő módszer és küzdelem az igazság birtokáért. A megtalált és elsajátított igazság a múltó életet örökkévaló életté változtatja át, a földi élet harcát a földöntúli élet zavartalan nyugalommá („*ataraxia*”). Tamásnak Jézus azt a különös, nagyon egyszerű és mégis hihetetlenül mély feleletet adja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet!” Figyeljük meg: nem azt mondja, hogy én adom, közlöm mindezeket, mint valami tárgyi ajándékot, amelyeket valahonnan veszek és valakiknek juttatok. Hanem azt mondja, hogy mindez „Én vagyok”. Ő az igazság, azért, mert Ő az élet. És miután Ő az élet, Ő az út is oda. Ő az igazság (*alētheia*). János szerint az igazság a valóságként felismert isteni logikum, Isten

teremtő és törvényadó gondolata. Világtervének részei és összefüggése, amint az Ő szabadon szerető s ezáltal Önmagát kijelentő lényegéből megvilágosodik. Hogyne lenne Jézus az Igazság, mikor a teremtő és Önmagát kijelentő logikum a Logos, az Ige, és Jézus a Testté Lett Ige. Éppen ezért ez a Logos, a Testté Lett Ige nem lehet elvont gondolat, terv, értelem, jelentés, hanem élet kell hogy legyen, mint ahogy Isten nem ok és cél, érv és jelentés, hanem mindenekfelett élet; s mint ahogy a testtételben földi életté vált az a Logos, amely kezdetben volt, Istennél volt és Isten volt. Ha tehát Krisztus az az igazság, amelyik élet és az az élet, amely az igazság, akkor Krisztus *út és módszer* ennek az igazságnak a megismeréséhez s ennek az életnek az elsajátításához, s ennek az igazságnak a megismerése, ennek az életnek elsajátítása. Ez azt jelenti, hogy Jézussal együtt haladva, életében résztveve, példáját követve, Neki engedelmessé, parancsait megtartva – s hogy egy olyan szót használjak itt, amelyiket még csak később fog mondani mind e tevékenységek összefoglalásául: – Őt *szeretve*, megismerjük az igazságot, Istent, és részesei leszünk az ő életének. Ezért mondja olyan határozottan: „Ha megismertetek volna engem, megismertétek volna az én Atyámat is.” És hozzáteszi ezt a megdöbbentő és provokatív félmondatot is: „És mostantól fogva ismeritek Őt és láttátok Őt.”

(Ravasz László: *Az Újszövetség magyarázata*. Bp. 1991. 304–306.)

Első nap

Csiha Kálmán

Kolozsvár

Ne nyugtalankodjék a ti szívetek

Alapige: János 14,1a

Ez a mondat az Úr Jézus búcsúbeszédéből való. Ő már tudta, hogy vár reá a Gecsemáni kerti szenvedés, Júdás árulása, Péter tagadása, az ítélet, a megkorbácsolás, a töviskorona, a kínos kereszthalál. Érthető lett volna, ha csak magával lett volna elfoglalva, és mégis nem önmagára, hanem a tanítványaira gondol. Érettük aggódik, hogy az ő szíviük ne nyugtalankodjék, össze ne törjön, fel ne boruljon a belső lelki egyensúlyuk, hogy ezeket a nehéz napokat és órákat a feltámadásig hűséggel és erővel tudják átélni.

Vajon ebben a csak önmagára gondoló világban, tudunk-e mi Jézus nyomdokában járni? Tudunk-e másokra is gondolni, mikor mi magunk is tele vagyunk nyugtalansággal, idegességgel, mikor a saját érdekeink, vagy aggodalmaink szorítanak? Előtérbe tudunk-e helyezni ilyenkor másokat, az embereket, akik körülöttünk vannak, vagy legalább a társunkat, vagy legalább a gyermekünket? Vagy az egyházon belül is, családon belül is mi vagyunk a legfontosabbak önmagunknak? Mi vagyunk az elsők, a mi szíviük nyugtalansága a döntő? Nyugtalan szívünkkel szerte járunk a világban és a családban megbántjuk sokszor azokat is, akik a legközelebb állnak hozzánk. Ezen az egyetemes imahéten próbálunk meg másokra gondolni, ne csak önmagunkra, próbálunk meg az Úr Jézus nyomába lépni, észrevenni a társunk lelkében a bánatot, szívében a szorongást, a szülőld életében a fájdalmat, a szomszédod gondjait, az Anyaszentegyházad gyötrődéseit, a nemzetünk nagy kérdéseit. Az egyetemes imahéten próbálunk meg nem csak önmagunkkal törődni, hanem másokkal, azokkal, akiket mellénk rendelt Isten.

Az Úr Jézus Krisztus ebben az Igében útravalót ad. Ha megnézzük az eredeti szövegben a nyugtalankodás jelentését, több kifejezést találunk. Nyugtalanzkodni, rémületbe

esni, felháborodni, kijönni a sodrunkból. Azért az eredeti szövegben ez így is hangzott, hogy: „ne háborodjatok fel”, ne háborodjon fel a szívetek, ne jöjjön ki a szívetek a maga sodrából. Az Úr Jézus útravalót ad a történelem nagy távlataiba is. Bizonyára emlékezett arra, amikor Samárián mentek keresztül, és a samáriabeliek nem akartak szállást adni az Úr Jézusnak és tanítványainak, akkor Péter és János felháborodott, kijöttek a sodrukából és felháborodott szívükkel azt kérdezték az Úr Jézus Krisztustól, hogy akarod-e, hogy tüzet bocsássunk ezekre, hogy megsemmisüljenek, mint Illyés tette egykor. Akkor az Úr Jézus szelíden rájuk nézett és azt mondta: „nem tudjátok, hogy minemű lélek van bennetek”, mert én nem azért jöttem, hogy az embereket eltöröljem a föld színéről, hanem, hogy megtartsam őket. Az Úr Jézus előre néz, sok száz és ezer éves messzeségekbe és úgy mondja nekünk is ebben a gyakran felháborító világban, ami sokszor kivenne bennünket az evangélium sodrából és azt akarná, hogy mi is bosszúállók legyünk, „ne háborodjon fel a ti szívetek, ne jöjjetek ki a sodrotokból, ne legyetek Péterek, akik átvették Samáriában a samáriaiak gyűlöletét és egy pillanatra ők is a gyűlöletre gyűlölettel akartak válaszolni.

Ez az Ige azt is jelenti az eredeti szövegben, hogy ne essetek rémületbe. Az Úr Jézus előrelátott, és tudta, hogy Péter majd a főpap udvarán rémületbe fog esni s azt fogja mondani, hogy soha nem is ismerte Őt. A Péter szíve rémületbe esett. Ne engedjétek be a szívetekbe a rémületet, és a félelmet.

Az Úr Jézus útravalója itt is évezredekre szól, mi is átmentünk egy félelemmel teljes fél évszázadon, még most is sokszor ott van a félelem a szívünkben. A rémület megalázza az embert, elveszi a józan gondolkozását, a félelem összeroppantja, megalázza. Emlékezzetek Áronra, aki, amikor Mózes fent volt a Sínai-hegyen, hogy Istentől átvegye a tízparancsolat két kőtábláját, a zúgolódó néptől félni kezdett és aranyból borjút öntött nekik, hogy azt imádják Isten helyett. Meggyalázta egész hivatását. A félelem megaláz, a félelem megöl, a félelem elveszi a lelki erőnket, tönkretesz bennünket. Ne engedjétek a félelmet bejönni a lelketekbe! Aki Istenben hisz, az tudja, hogy sem élet, sem halál, sem jelenvalók, sem következendők nem szakíthatnak el minket az Isten szeretetétől. Az ilyen nem szabad hogy féljen. Jézus ismeri a szívünket ostromló félelmeket. Amikor utánament a viharban a tanítványok hajójának, akkor is azt mondta: „Bízzatok, én vagyok, ne féljétek!” A Szentírásban talán azért írta meg Isten 365-ször a „ne félj” üzenetet, hogy az év minden napjára jusson belőle egy, mert tudta, hogy sokszor minden napra jut félelem is. Emlékezzünk a Heidelbergi Káté első feleletére: Életemben, halálomban, testestől lelkestől az Úr Jézusé vagyok, Ő az, aki a Sátán minden hatalmától megváltott és úgy megőriz, hogy az én Mennyei Atyám akarata nélkül egy hajszál sem eshetik le az én fejemről. Ránk Isten vigyáz. Sok próbán, megaláztatáson átvisz, de vigyáz reánk és megtart közösségileg is, egyénileg is. Akik benne hisznek, akik Őt követik, azokra a legnagyobb félelem ösvényein, a halál ösvényein is vigyázni fog és át fogja vinni őket az örök életbe.

Jézus nem ígéri, hogy a külső világot rögtön megváltoztatja, hanem azt mondja, hogy ebben a világban vigyáz a szívünkre, hogy az ne legyen teli nyugtalansággal, rémülettel.

De hogy lehet harcolni a félelem ellen? Hogy lehet megvalósítani, hogy ne nyugtalanodjék a szívünk, hiszen tele vagyunk állandóan gonddal, félelemmel, anyagi problémák gyötörnek, egészségügyi bajok izgatnak, politikai változások hoznak ki a sodrunkból bennünket. Hogyan lehet nyugalmat találni a mi szívünknek, hiszen még Reményik is azt írta: nincs nyugalom, nincs nyugalom, a szív amíg ver, mindörökre nyugtalan, de azután így folytatja: mindörökre nyughatatlanul Istentől mégis békesége van. Hogy lehet eljutni ide?

A nyugalomnak belső kulcsa van: a hit, az Isten közelsége, a vele való személyes kapcsolat. Valaki nagyobb jön, mint a gondunk, s a félelmeinknél valaki nagyobb jön, mint a rosszindulat: jön Isten! Éjszaka ragyognak a csillagok, ők uradják az égboltot, de amikor reggel felkel a Nap, a csillagok nem látszódnak. Pedig ott maradnak az égen. De a nap fényessége sokkal nagyobb és eltakarja őket. A nap fényessége miatt nem látszanak. Így van a nyugtalansággal is, a félelemmel is. Isten közelsége nélkül ők uradják életünk égboltját, mint éjszaka a csillagok. De amikor Isten közelébe kerülünk, amikor feljön a Nap szívünk égboltjára, a gondok akkor is megmaradnak, a külső helyzet akkor sem változik, éppen csak valami nagyobb fényesség jön, ami eltakarja őket. Jön Isten! Ez a titka a félelemmentes életnek. Erről majd máskor lesz szó. Ámen

Második nap

Tóth Árpád

Vajdakamarás

Higgyetek Istenben!

Alapige: János 14,1b

Az új évezred hajnalán élő ember lelkében legalább annyi nyugtalanság van, mint a tanítványokéban, amikor hallják a Mesterük kijelentését: „Eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az embernek Fia.” (Jn 12,23) Mi lesz most velük, a mögöttünk levő három év minden csodája, gyönyörűsége szertefoszlik? Volt-e értelme a Jézus-követésnek? Hogyan tovább?

A Mester vigasztalja övéit. Hogy a lelkükben levő szorongást, nyugtalanságot eloszlassa, biztatásként mondja: *Higgyetek Istenben!* De mondja azóta is ugyanolyan súllyal, a mindenkori tanítványoknak, tehát nekünk is, most a harmadik évezred kapujában állóknak: *Higgyetek Istenben!*

A modern világ embere gyakran kérdezi: miért higgyek a láthatatlan Istenben? A látható – anyagi – világban élő ember igencsak hozzászólt a bizonyítékokhoz, érvekhez, az érzékelhető, tapintható valósághoz, kézzelfogható eredményekhez. Ugyanakkor megdöbbenve tapasztalja: évszázados vélt igazságok, tézisek, axiómák dőlnek meg. Gyakran elbizonytalanodunk: kinek higgyünk, kiben higgyünk?

A mögöttünk levő esztendőben, a választásokat megelőző kampányok idején mindenki hirdette: nekem higgy, bennem bízzál, én vagyok a legjobb, én jelentem a megoldást számodra. De mindnyájan tudtuk, tíz év szomorú tapasztalatával a hátunk mögött: mindez csak máz, választási hisztéria, hiú ígélet, melynek nincs komoly alapja. Mi marad hát nekünk, mivel induljunk el a harmadik évezred beláthatatlan útvesztőjén? Krisztus ma is mondja, ezen az imaheti alkalmon is, valamennyiünknek: *Higgyetek Istenben!*

Tegyük fel a kérdést: miért jó nekünk, a Káté szóhasználatával élve: mit használ nekünk, ha hiszünk Istenben?

1. Ő az örökké jelenvaló

Most az évezred lezárulásával hangsúlyozottabban érezhettük múlandóságunk nyomorúságát. Minden változik, elmúlik körülöttünk, bizony por és hamu vagyunk, de áldott vigasztalás számunkra, hogy örökké jelenvaló Istenünk van, aki Mózesnek így jelentette ki magát: VAGYOK, AKI VAGYOK, aki számára nincs múlt és jövő, csak állandó jelen. Sok gyülekezetben énekelték óév estéjén a 90. zsoltárban a hitvallást: „ezer esztendő annyi előtted, mint a tegnapi nap, amely elmúlt” (90,4), vagy hallották a

prófétai bizonyoságtételt: „így szól... a seregeknek Ura: Én vagyok az első, és az utolsó, én rajtam kívül nincsen Isten” (Ézs 44,6). Istenünk szüntelen jelen akar lenni életünkben, Ő nem távozik tőlünk, örökkévalóságát meg akarja osztani azokkal, akik Őbenne hisznek.

2. *Ő mindenható, erős Isten*

A történelem színpadán mindig voltak önmagukat mindenhatónak kijelentő uralkodók, erejüket fitogtató nagyhatalmak, de mindnyájukat megítélte a történelem Ura. Az önmaguk dicsőségét kereső Napóleonok, Hitlerek „vélt mindenhatósága” csupán rövid ideig tarthatott. Az élő Isten maga erejét, mindenhatóságát az ember javára fordítja. „Nem hallottad-é, hogy örökkévaló Isten az Úr... nem fárad és nem lankad el, ... erőt ad a megfáradottnak, és az erőtlent erejét megsokasítja.” (Ézs 40,28–29) Nekünk sok mindenre nincs erőnk, de áldott biztatás számunkra, hogy a mindenható Isten a maga erejével munkálkodik bennünk, mert akik az Úrban bíznak erejük megújul, „... futnak és nem lankadnak meg, járnak és nem fáradnak el!” (Ézs 40,31)

3. *Ő teremtő és gondviselő Isten*

A próféták a teremtő és gondviselő Isten nevében szólnak Izráel fiaihoz: „így szól az Úr, a te Teremtőd és alkotód” (Ézs 43,1), „így szól az Úr Isten, aki az eget teremté és kifesté, és kiterjeszté természetével a földet” (Ézs 42,5), a Zsoltárok könyvében pedig szüntelen visszatérő gondolat a gondviselő Isten cselekedeteiért való hálaadás: „Megkoronázod az esztendő jóvoltoddal, és a te nyomdokaidon kövérség fakad.” (Zsolt 65,12) A 67. zsoltárban ezt olvassuk: „A föld megadta az ő gyümölcsét, megáld minket az Isten, a mi Istenünk.” (67,7)

Ugyancsak Isten gondoskodását hangsúlyozza Krisztus is a Hegyi Beszédben: „Ne aggódalmaskodjatok a ti éltetek felől, mit egyetek és mit igyatok; sem a ti testetek felől, mibe öltözködjetek... mert jól tudja a ti mennyei Atyátok, hogy mindezekre szükségeket van.” (Mt 6,25 és 32) Méltán kéri tehát a Mester az ő tanítványaitól, hogy higgyenek egy ilyen gondviselő Istenben.

4. *Szerető Atya a mi Istenünk*

A szerető Atya fogalmát a Fiú írja szívünkbe. A rettegett, még neve (Jahve) kiejtését is tiltó, haragos ítélőbíró képe helyett, Krisztus az áldozatot hozó Atya képét tárja elénk. Ezért fogalmazza át a parancsolatokat is, a tiltás helyébe (ne legyenek, ne csinálj, ne vedd fel nevét) a hozzá szeretettel való ragaszkodást állítja: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből.” (Mt 22,37) Az Atya ezt a szeretetet a bennünket elárasztó ajándékaival érdemli ki, amit már az Ószövetségben is szemlélhetünk, különösképpen a Zsoltárok könyvében.

a) *Ő bűnt megbocsátó Atya*

„Te elvetted rólam bűneimnek terhét.” (Zsolt 32,5)

„Aki megbocsátja minden bűnödöt.” (Zsolt 103,3)

b) *Irgalmas és könyörülő Atya*

„Könyörülő és irgalmas az Úr, késedelmes a haragra és nagy kegyelmű.” (Zsolt 103,8)

„A te irgalmasságodnak sokasága szerint tekints reám.” (Zsolt 69,17)

c) *Oltalmat, menedéket nyújtó Atya*

„Ő az én oltalmam, azért nem rendülök meg.” (Zsolt 67,2)

„Nap és pajzs az Úr Isten.” (Zsolt 84,12)

d) *Hűséget megőrző Atya*

„Az Úrnak minden útja... hűség...” (Zsolt 25,10)
„Nemzedékről nemzedékre való az ő hűsége.” (Zsolt 116,8)
e) *Övéit megváltó, szabadító Atya*
„Megszabadítottad lelkemet a haláltól.” (Zsolt 116,8)
„Aki megváltja életedet a koporsótól.” (Zsolt 103,4)
f) *Örökséget biztosító Atya*
„A te neved tisztelőinek örökségét megadtad.” (Zsolt 61,6)

Ugyanezt az örökséget erősíti meg később a Fiú, amikor az utolsó ítéletről tanít:
„Jertek, én Atyámnak áldottai, örököljétek ez országot, amely számotokra készítettett a világ megalapítása óta.” (Mt 25,34)

Mindezen ajándékokat számba véve – amelyek Krisztus cselekedeteiben, legfőképpen áldozatában jutottak teljességre –, örömmel fogadhatjuk a Mester biztatását: *higgyetek Istenben*, tudván, hogy reménységünket nem emberekbe, földi hatalmasságokba kell hogy vessük, hanem a zsoltárossal együtt valljuk: „Boldog ember az, aki bízik benned.” (Zsolt 84,13)

Testvéreim, új évezred hajnalán vagyunk. A lezárult ezer év sok fájdalmat, gyűlöletet, szakadást, egymás kiátkozását, véres háborút hordozott magában, komoly sebeket ejtett Krisztus földi testén, az anyaszentegyházon.

Azért imádkozzunk, hogy az új évezred legyen az egymáshoz való közeledés, egymás iránti türelem, egymás értékeinek megbecsülése, a közös út keresésének évezrede. Ennek jegyében mondjuk most, imahéten mindnyájan a közös hitvallást: „Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében.”

Jusson teljességre lelkünkben, életünkben Krisztus Urunk figyelmeztetése: *Higgyetek Istenben! Amen.*

Harmadik nap

Jenei Tamás

Kolozsvár

Higgyetek énbennem!

Alapige: János 14,1c

I. Ha valaki elkezdi figyelmesen olvasni a Szentírást, hamar észreveszi, hogy a Biblia minden szava – kezdetétől a végéig – Jézus Krisztusra mutat, Róla beszél, az Ő szavait tartalmazza és a benne felkínált ajándékokat sorjázza. A Heidelbergi Káté 19. fejelete erről így tesz bizonyosságot: Isten az Ő ígését, hogy Jézus Krisztust a mi tökéletes váltságunkra és igazságosságunkra nekünk ajándékozza először a paradicsomban jelentette ki, azután a szent pátriárkák és próféták által hirdette, az áldozatok és a törvény más ceremóniái által példázta, végre pedig az Ő egyetlenegy Fia által beteljesítette. Igen, az Atya Isten tökéletes váltságunkra és boldog, megigazult, földi és mennyei üdvösséges életünk megvalósulásáért ajándékozta Őt nekünk.

Először a zsidó népnek adta – váltságul és megigazulásul –, aztán az első tanítványoknak, majd pedig a keresztyén gyülekezetnek – szintén váltságul és megigazulásul, vagyis a bűnöktől való szabadításért és egy igaz földi és mennyei élet elérése érdekében! Ezért mondta Isten Jézusról ott, a Jordánban való megkeresztelkedésekor: „Ez amaz én szerelmes gyermekem, akiben nékem kedvem telik!”

Ezért adja az Atya ma is számunkra Őt, váltságul és megigazulásul. Akik pedig elkezdnek Krisztussal ismerkedni, barátkozni, akik elkezdik tanulni szavait, akik elkezdnek rendre hozzá fohászzkodni, azok mind meghallják egyszer ezt a mennyei szót: „Ez amaz én szerelmes gyermekem, Őt hallgassátok!”

Jézus Krisztus tudta és tudja azt, hogy Neki adatott minden hatalom mennyen és földön, s ezért merte és meri mondani 2000 év óta szüntelen: „Higgyetek énbennem!” Az Atya az Ő kezébe helyezte a mi sok csalódással, kudarcral, lázadással, bűnnel teli földi életünk helyreállítását – megváltását –, és az Ő kezébe helyezte a mi eljövendő mennyei életünk kovácsolását.

Most maga Jézus mondja: Higgyetek énbennem! Ugyanis Ő nem feledkezett meg arról, hogy közvetlenül ezen szavai elhangzása után mi fog következni az életében. Tudja, hogy mindenkinek a szíve beleremeg majd azok láttán, ami vele történni fog. Jön a Júdás csókja a Gecsemáné kertben, jön a kigúnyolás, jön a megkorbácsolás és a töviskorona, jön a csúfos golgotai kereszthalál. Vajon mindez megtörténhetik-e azzal, aki a mennynek és a földnek Ura? Vajon tényleg ő a szerelmes Fiú? Vajon rábízhatom-e magam erre a Megváltóra, aki látszólag Heródes és Pilátus játékszere lett? Vajon rábízhatom-e hitvestársamat, gyermekeimet, öreg szüleimet, egyházamat, népemet és a népeket erre a minden méltóságától megfosztott személyre, akivel úgy bánnak el, mint egy közönséges bűnözővel?

Akikben ilyen kérdések felmerültek és felmerülnek, azokért hangzott a tegnapi ige: „Higgyetek Istenben!” – Isten nem csúfoltatik meg! Továbbá ezért hangzik ma ez az ige Krisztus ajkáról: „Higgyetek énbennem!” Minden földi, emberi jelenség színfala mögött ott van Istennek és az Ő Fiának irántunk való megváltozhatatlan, örök szeretete, mellyel minket, mindnyájunkat üdvözíteni akar. Ezt kell látnunk minden földi komisz és sötét felhő dacára! Ezért kell hinnünk Istenben és ezért kell hinnünk Jézusban minden kételkedés nélkül, teljes bizalommal! A történelem igazolja, hogy mind szavaik, mind tetteik megfellebbezhetetlenek!

II. Milyen jó volna, ha itt abba hagyhatnám a prédikációt, mert mindenki, aki valamikor hallotta ezeket az igéket, és mindenki, aki most, itt hallotta ezt az igét, teljes hittel odafordulna Istenhez és a Megváltó Krisztushoz, hiszen minden olyan egyszerű és világos! De már Pál apostol felismeri azt a szomorú valóságot, hogy „nem mindenkié a hit” (2Thessz 3,2).

A választott nép, a zsidó nép nagyobbik része minden kiválasztottsága dacára nem ismerte fel Jézusban az elküldött Messiást, és nem hitt Benne. Közülük sokan ma is mereven elutasítják azt, amit Krisztusról a Szentírás és a keresztyén Anyaszentegyház mond. Kábán még mindig várják a Messiást, aki „eljött volt már e világba”. Milyen borzalmas ellentmondás: Isten népe nem érti Istene Atyai szavát! Érzékelitek-e ezt a szomorú állapotot?

Ha tovább megyünk az időben, látnunk kell, hogy a tanítványok elindulnak a szélrőzsa minden irányába és hirdetik: higgyetek Krisztusban, az Üdvözítőben! Hirdetik, hogy „aki hisz a Fiúban, örök élete van annak...” Hirdetik, „jőjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterhelttetek és én megnyugosztalak titeket”. Voltak egy kevesen, akik hittek az Isten Fiában és boldogan tapasztalták meg, hogy „üdvössége lett az egész háznak”. De sokan voltak, akik mereven elutasították ezt az örömhírt! Ha elmondjuk, hogy 2000 éves a Krisztus-hit, el kell mondanunk azt is, hogy szintén 2000 éves a hitetlenség és a Krisztus-tagadás is.

Ahol ez a hitetlenség és Krisztus-tagadás megjelent, ott megsokasodtak a családokban a könnyek, a testvérek között a gyűlölség, a munkatársak között a féltékenység, a

szomszédok között az irigység. Ott megsokasodtak az utak szélére állított keresztfák, az oroszlánok elé hurcolt ártatlan szenvedők, a máglyákra ítélt és gályákra adott hitvallók, az Auschwitzhez hasonló táborok, akár Földváron, akár Târgu Jiuban, később Szamosújváron és Peripraván, valamint a Gulágon. Mögöttük ott állott az arctalan gonoszság, gyűlölség, erőszak a maga démoni dühével. Hiszen a hitetlenség következménye mindig a határtalan önzés és ez a másikat megsemmisíteni akaró nyers indulat – az istentelenség!

Othon, a szobánk falán van egy festmény. Ezen a képen egy már-már repedezni látzó 2000 éves kereszt látható. Rajta csüng megfeszítve egy nagyon öreg férfiként ábrázolt, de a szenvedésben megszépült arcú 2000 éves Krisztus. Emellett a kép másik sajátossága, hogy Krisztusnak térdtől lefelé hiányzik a lába. Egy csonka Krisztus függ tehát a kereszten. Jobbra, kicsit a kereszt mögött, három emberi alak sejthető, akik éppen „elfelé” igyekeznek a Megváltótól. Az alakok annyira eltorzultak, hogy alig ismerhető fel bennük az, hogy emberi lények voltak. Ennyi a kép! Mindannyian tudjuk, hogy mind az Ószövetség, mind az Újszövetség arról beszél, hogy az áldozatnak tökéletesnek, hiánytalanoknak épnék kell lennie, mert az Krisztus tökéletes, teljes értékű váltságáldozatára mutat. Ennek tudatában én így fogalmaztam meg ennek a különös festménynek az üzenetét: aki nem fogadja el Jézus Krisztust tökéletes Megváltójának, és aki nem hisz benne, az az ember eltorzul. Isten képmású emberből ördög képmású személy lesz. Az ilyen ember testileg-lelkileg szörnyeteggé válik mind a maga, mind pedig a környezete számára.

Gondolhatunk itt Kajafásra, Néróra, a mi Koppányunkra, Sztálinra. Milliók szenvedése, kínja-jaja és halála volt hitetlenségük gyászos bizonyítéka. A tényleges áldozatokon túl ne felejtjük e megfélemlített, megalázott holtvágányra terelt hátramaradottak szenvedéseit. A hitvesek, a gyermekek, a szülők, a rokonok, az elárvult közösségek szenvedései megtízszerezik a hitetlenségnek ezt a démoni hatásfokát.

Miközben ilyen történelmi horderejű példákra tekintünk, ne feledkezzünk meg a saját erőszakosságunkról, irigységünkéről, féltékenységünkéről, szeretetlenségünkéről.

Bennünk is így hatványozódik a hitetlenség és bennünk is éppen így ölt démoni formát a veszekedésekben, pofonokban, gyűlölségben vagy éppenséggel a közömbösségben. Igaz az, amit a Szentírás így mond el: „Aki hisz a Fiúban, örök élete van; aki pedig nem enged a Fiúnak, nem lát életet, hanem az Isten haragja marad rajta” (Jn 3,36). Aki nem hisz a Fiúban, földi életében deformálódik, testileg-lelkileg eltorzul, örök üdvösség helyett pedig Isten haragja és az örök ítélet lesz az osztályrésze. Ezt nem hallgathatom el!

Íme, milyen döbbenetes mélységekbe vezet a hitetlenség! Végre rá kell ébrednünk, hogy halálosan komoly dologról van szó: életről vagy halálról, üdvösségről vagy kárhozatról!

III. Mindennek dacára éppen ezért mondja Jézus mai alapigénkben, hogy „Higgyetek én bennem!”

Az Ő irántunk való szeretete oly nagy, hogy ő még a Tőle „elfelé” menőknek is utánamegy. Megkeresi az elesettet, elbukottat, a csalódottat és kiábrándultat, a paráznát és a tolvajt, a számkivetettet és a megbélyegzettet. Megkeresi azt, aki Őt megtagadta, majd rákérdez: „Simon, Jónának fia, szeretsz-e engemet?” A csalódások terhével küzdő Tamást a feltámadás utáni nyolcadik napon találja meg. Ezt mondja neki: „Hozd ide a te ujjadat és nézd meg az én kezeimet, és hozd ide a kezedet és bocsássad az én oldalamba.” Végül ezt: „és ne légy hitetlen, hanem hívő!” Ő azt is utoléri, aki Vele szembefordult, aki gyűlölte Őt. Az ilyen embert így szólítja meg, mint Saulust: „Saul, Saul, mit

kergetsz engem, nehéz neked az ösztöke ellen rugódoznod!” Milyen nagyszerű életek születtek ezek után a megkeresések után!

Ő ma is így tesz. Feléd fordul, szemedbe néz és neveden szólít a betegágnál, a meg-alázottságodban, a börtöncellában, a depressziód mélypontján, a halál mezsgyéjén: „Simon, Jónának fia, szeretsz-é engemet?” Vagy így: „Saul, Saul, mit kergetsz engem...?” Vagy ismét így: Tamás, „ne légy hitetlen, hanem hívő!” Mivel az Ő szava ma is teremtő és újjáteremtő szó, azért a te életedben is végbemehet a nagy csoda, a nagy megújulás!

Ez Ő! Ez Ő, aki utánunk jön, aki megkeres, aki nem hagy magunkra, aki bűneink mázsás súlya alól meg akar szabadítani. Róla mondja az előbb említett Péter apostol: „Tudván, hogy nem veszendő holmin, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg a ti atyáitoktól örökölt hiábavaló életetekből, hanem drága véren, mint hibátlan és szeplőtelen bárányén, a Krisztusén.” (1Pt 1,18–19)

Ha az Ő hívását, mellyel először hívott tanítványai közösségébe, nem vetted komolyan, most ezt a második alkalmat, amikor utánad jött ismét, ne szalaszd el! Ezért szól most is hozzád! Ezért szólít neveden! Ezért teszi fel neked szívet-lelket gyógyító, életet kijózanító kérdéseit! Ezért mondja ma a teremtő és újjáteremtő szó erejével: „Higgyetek énbennem!” Aki megbánja bűneit és kéri a bocsánatát, annak megbocsát, és atyáinktól örökölt hiábavaló, eltorzult életünk helyett üdvösséges életet ajándékozik.

IV. A János evangéliuma elején ezt a bátorító szót halljuk: „Valakik pedig befogadák Őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten Fiává legyenek, azoknak, akik az Ő nevében hisznek” (Jn 1,12).

Földi életünk hátralévő időszakára ezt kínálja fel nekünk: ha hiszünk Jézus Krisztusban, a mi Megváltónkban, akkor Isten fiaivá lehetünk.

a. Isten fiaivá lehetünk már itt, a mi földi életünkben!

Krisztus nem csak elkezdni akarja a jót, a mi megváltásunkat életünkben, hanem napról napra alakítani, formálni akar. Ő olyan szobrászhoz hasonlít, aki nem hagyja félbe azt, amit elkezdett. Napról napra jobbá, igazabbá, szeretőszívűbbé, szolgálatkészebbé, áldozatkészebbé akar tenni. Növelni akar a hitben és az engedelmisségben. Ezért helyez el minket egy-egy családba, szerető szülők, nagyszülők közösségébe, hogy alakítsa az életünket! Azért adta a házasságot, hogy azon belül is az istenfiúságot tanuljuk. Azért ad gyermekeket, hogy formáljon minket, a szülőket. Azért ad munkatársakat, szomszédokat, gyülekezetet, mert ezeken keresztül is mind formálni akar. Hadd kérdezzem meg, ezekben a hozzád rendelt kapcsolatokban megláttad-e a Mester kezét, és tudtál-e növekedni a hitben és az engedelmisségben? Ha pedig ezek a finom „szerszámok” a mi durva szívünket nem tudták jobbá tenni, akkor a Mester élesebb vésőt és súlyosabb kalapácsot vesz a kezébe. Ilyenkor szokott próbákkal és szenvedésekkel formálni. Figyeljünk hát kézmozdulatára! Kezének simogatása vagy éppenséggel csapása hatása alatt formálódjunk istenfiakká! Megéri!

Egyszer olvastam egy osztályközösségről. Egyik fiúcska az osztálytársak közül váratlanul beteg lett és meghalt. A többiek azon gondolkodtak, vajon mit írjanak a koszorú gyászszalagjára. Végül ezt írták reá: Amíg te velünk voltál, nekünk is könnyebb volt jónak lenni! Ilyen kellene hát legyen a mi életünk is, hogy környezetünkben másoknak is könnyebb legyen jónak lenni! Ez az istenfiúság megvalósulásának az ismérve. Hadd kérjelek arra testvérem, hogy te is erre figyelj naponta, hány embernek sikerült jobbnak, igazabbnak, szentebbnek lenni a te hitvalló krisztusi életed példája nyomán!

Az igazi nagy csoda az volna, ha nem csak egy-egy kivételes alkalommal történne meg ilyesmi az életedben. Az igazi nagy csoda az volna, ha minden körülmények között, kísértésben, próbában, szenvedésben látható maradna a te istenfiúságod! És hódítana!

b. Akinek sikerül Isten ígéje és Szentlelke által, valamint Krisztusnak, a Mesternek a keze munkája folytán Isten fiává formálódnia, annak nem csupán a földi élete lesz szép, örömmel és békességgel teli, hanem Krisztus ígérete szerint az ilyen ember öröklí a mennyben a számára elkészített helyet. Akik Istennek fiai, azok örökösök is! Mert a fiak az örökösök! Íme, Krisztus ilyen távlatokat kínál fel életünk számára. Ezért éri meg Reá hallgatni, neki engedelmessé válni!

Ma Krisztus újból megkeresett, megszólított: „Higgyetek énbennem!”

Higgyetek Őbenne, s legyetek istenfiakká itt és odaát! Ámen.

Negyedik nap

Ferencz Árpád

Magyarbikal

Az én Atyámnak házában sok lakóhely van

Alapige: János 14,2

A 21. század felé igyekvő, vagy talán abba már át is lépett modern emberek számára az élet egyre inkább kockázatosabbá válik. Kockázatosabbá vált életünk, mert tudatosan pusztítjuk a környezetet, Isten ránk bízott világának nagyon sokszor nemhogy sáfárai, de béresei sem vagyunk. Ennek a világgal való gondtalan bánásmódnak következtében az ember élete állandó aggodalmaskodássá vált. Újra és újra feltevődik a kérdés, hogy mit kell tenni, milyen is lesz a jövő, milyen cél felé halad az emberi élet, mi is lesz a mi világunkkal, s benne a mi életünkkel. A jövő fenyegető képe meghatározza mindennapjainkat. Nem volt ez másképpen Jézus korában sem. Persze az embereknek abban az időben egészen más gondjai és aggodalmai voltak, de az alapkérdés már akkor is foglalkoztatta az embereket: Mi lesz a világgal, és benne az emberi élettel?

Alapigénk szavai ilyen aggodalmaskodó és bizonytalanra vált emberhez szólnak. Ne aggódjatok – foglalhatnánk össze röviden Jézus szavait. Az idején imahét programját a szervezők úgy állították össze, hogy az felmutassa a keresztyénség számára egyedül követhető életalternatívát, Jézus Krisztust.

I.

Az én Atyámnak házában sok lakóhely van – mondja Jézus az aggódó tanítványoknak. A tanítványok számára a jövő kétséges volt, kételyeik támadtak azzal kapcsolatban, hogy mi lesz velük, ha Jézus elhagyja őket. Jézus megnyugtatóan mondta el felolvasott alapigénk szavait.

Az ember az életben nagyon sok mindent eltervez. Ha egy fiatal házaspár elkezd megalapozni az életét, akkor igyekeznek valamilyen formában lakóhelyet biztosítani maguknak. A lakóhely, a ház biztonságot és védettséget jelent. Az angol közmondás, „Az én házam az én váram” nagyon szépen kifejezi azt, hogy mi mindent kapcsolunk mi a lakóhelyhez.

A lakóhely elsősorban az a hely, ahol az ember otthon érzi magát, ahol erősebbnek érzi magát, ahol feltölthet a mindennapi élet gondjai és aggodalmai után, ahol nyugodtan lehet. A lakóhely tehát elsődleges fontosságú az ember számára. Jézus ilyenformán olyan képet használ fel mondanivalójának illusztrálására, amely a mindenkor ember számára fontos tartalmat hordoz. Valahol mindenkor emberének laknia kell, valahol mindenkor emberének otthon kell lennie. A keresztyén embernek biztosnak kell lennie

abban, hogy számára van egy elkészített lakóhely. Ez a lakóhely az Atyánál van elkészítve azok számára, akik bíznak Jézus kijelentésének igazságában. Ez a lakóhely nem vehető el tőlünk. Sok mindent elvehet az élet az embertől, de a mennyi lakóhelyet nem. Előttünk járó nemzedékek meg kellett érjék, hogy biztosnak tűnő dolgok egyik pillanatról a másikra bizonytalanokká váltak, vagy eltűntek. A mennyi lakóhely nem tűnik el egyik pillanatról a másikra, hanem életcélként ott áll a keresztyén emberek szeme előtt. Az életcél nagyon sok mindent elárul az emberekről – szoktuk mondani. Mi az a cél, amit az ember maga elé állít? Mi az a cél, amit a keresztyén ember maga elé állít? – tehetjük fel alapigénk kapcsán a kérdést.

Mindennapi életünkben már nagyon korán meg kell tanulnunk azt, hogy az embernek céljai kell legyenek. A kisiskoláskortól kezdve és folytatva az emberi élet különböző szakaszain az ember mindig valamely célt állít maga elé. A jó jegyek, a siker, a karrier – és sorolhatnánk az emberi életcélok végtelen sorát. Felolvasott alapigénk arra figyelmeztet, hogy az emberi életnek van egy olyan célja is, amelyet nem az ember állított fel, amelyet nem mi határoztunk meg, hanem amely adatott a mi számunkra Isten kegyelméből. Mivel Ő adta, ezt senki nem veheti el tőlünk, semmi nem semmisítheti meg. Ez a cél a mennyi lakóhelyre való eljutás. Érdekl-e még ez a cél a modern kor emberét? Keresztyénekként ez a cél minket kell hogy érdekeljen, sőt továbbmenve azt kell mondanunk, hogy ez kell meghatározza életünket.

II.

Amikor Jézus tanítványait a mennyi lakóhelyre és az ő Atyjának házára emlékezteti, ezzel a tanítványok életét egy egészen más távlatba állítja, mint a mi földi életünk. Előbb felsorolt földi céljaink elérésére az ember általában egy viszonylag szűk terepen mozog, lehetőségei meglehetősen korlátozottak. A mennyi lakóhely, mint életcél hatalmas távlatokat nyit meg a hívő ember előtt. Persze fennáll annak a veszélye is, hogy az ember nem tud mit kezdeni a nagy távlatokkal. Szűk, nagyon is emberi lehetőségekhez szokott életünk számára a Jézus által felkínált nagy távlat, a kilátásba helyezett cél talán sok esetben elbizonytalanodást eredményez. Vajon én eljuttok-e oda valaha?

Ilyen és hasonló aggodalmakra is gondolva mondja Jézus, hogy Isten házában sok lakóhely van. Emberi gondolkodásunkban hozzászoktunk ahhoz, hogy az igazán jó és igazán értékes dolgokat nagyon hamar meg kell szerezni, mert ha nem sietünk, más szerzi meg azokat előlünk. Versenyre és versenyszellemre épülő világunk hozzászoktatott bennünket ahhoz, hogy aki elsőnek éri el a célt, az nyeri el a jutalmat, azé lesz az, amire a többiek aztán már csak vágyakozhatnak. A Jézus által felkínált távlatok egészen másak. Itt nem kell félni, hogy valaki lemarad, vagy hogy valakinek nem jut hely. A mindenkor tanítványoknak meg kell érteniük, hogy a földi világ nagyon kemény logikája a mennyi világban másképpen működik. A gyengébbek, a bátortalanabbak, a szegényebbek ugyanúgy eljuthatnak a célhoz, az Atya házához, mint a világban ügyesek, erősek, sikeresek. A mennyi lakóhelyhez vezető utak nagyon különbözők, de meg lehet oda érkezni, ha a célra figyelünk. Elie Wiesel, az erdélyi származású zsidó író írja egyik regényében: „...Minden út vezet valahova, azzal a feltétellel, ha az út kezdetén Isten áll...”

Keresztyén emberként nem csak azt tudjuk, hogy emberi életünk kezdetén Isten igenje áll, hanem azt is, hogy annak végén az Atya háza várja a benne hívőket.

Jézus a holnap miatt aggódó, a holnaputántól és a jövődőtől rettegő embereknek mondja ma is: „Az én Atyámnak házában sok lakóhely van.”

III.

Jézus azonban nem csupán azt mondja el, hogy van helyünk Isten házában, hanem azt is, hogy ezt a helyet nem akárcsak készíti el a mi számunkra.

A régi időkben, ha egy nagyúr valahova utazni készült, szállásainálakat küldött maga elé, akik biztosították utazása során a szálláshelyeket és előkészítették a célhelyen a szállást, hogy minden készen várja azt, aki érkezik. Mai modern emberek is szeretik biztosítani maguknak a szállást, ha valahova utaznak. Internetes világunkban ez már nem jelent különösebb gondot.

De nem kell ilyen messzire mennünk, elég ha arra gondolunk, hogy mi magunk is mennyi mindent megteszünk, hogy egy távolról érkező kedves vendég, vagy családtag mindent rendben találjon és nálunk otthon érezze magát. Mi is szállásainálók vagyunk nagyon sokszor mások számára. A szeretet teszi, hogy a szállásainálásban nem fáradunk bele, nem hagyjuk azt félbe, mire a vendég megjön, mindennek el kell készülnie.

Az Isten házában Jézus Krisztus a házigazda és a szállásaináló. Ő mindent megtesz, hogy valóban otthonként nézhessünk a mennyei házra. Otthonként nézzünk arra a helyre, amit Ő készít elő, ahol Ő vár bennünket. Ha ez nem így lenne, megmondtam volna nektek – feddi meg a tanítványokat.

Aggódó, sokszor túlságosan is aggódó életünkben nem ártana néha a Célra figyelni, s talán érdemes lenne azt is eszünkbe idézni, hogy ki az, aki helyet készített nekünk életünk Céljánál.

Valaki egyszer azt mondta: „Ne kérdezd az Úristent a mennybe vezető út felől, mert Ő a legnehezebbet fogja neked megmutatni.” Jó, hogy van, aki megmutassa az utat, s jó, hogy a célnál biztonság vár ránk, bármilyen hosszú és nehéz is legyen az addig megteendő út.

Az idei imahét mai napja is ezen az úton akar egy lépéssel továbbsegíteni. Ámen.

Ötödik nap

Zsigmond József

Nagyvárad-Újváros

Ismét eljövök és magamhoz veszek titeket

Alapige: János 14,3

Világunk a harmadik évezred elején talán még áttekinthetlenebbnek és bonyolultabbnak tűnik, mint 20–30 évvel ezelőtt. Nem látjuk át a nagyvilág eseményeit, jóslataink sorban cserben hagynak, s amiről pár évtizeddel ezelőtt azt állította az ember, hogy bekövetkezte bizonyos, arról ma már ugyanolyan „bizonyossággal” állapítja meg az ember, hogy tévedés volt.

De hasonló bizonytalansággal küszködünk, ha az embervilág kisebb egységeire, egyegy nép életére, sorsára nézve szeretnénk megbízható előjelezést nyerni, mert megmagyarázhatatlan módon az egyik nap még nyugodt az ország, a másik napra már lángokban áll. És nincs nagyobb szerencsénk, ha a társadalom alapegységének, a családnak a sorsát, jövőjét feszegetjük – ezt tesszük a leggyakrabban –, az eredmény ugyanaz: nem tudjuk emberileg megjósolni, mi lesz az ifjú nemzedékkel és milyen sors jut maradéku azoknak, akik kenyérük javát már megették. S nem könnyebb annak a sorsa sem, aki egymaga emésztődik e kérdéssel: *mi lesz holnap velem?*

Ebben az általános emberi elbizonytalanodásban vehetjük Isten Igéjének csodálatos üzenetét, mely a Szentírás ezernyi helyén adja a kétségei közt őrlődő ember tudtára, hogyha ennek az embervilágnak nincs is komoly és megvalósítható *terve* saját életére, holnapjára nézve, Teremtőjének kezdettől fogva *terve* van ezzel a világgal, s benne legdrágább teremtményével, az emberrel. Mint reggeli fű közül a harmatcseppek, úgy csillannak ki Isten drága lecke-könyvéből csodálatos ígéreteinek gyöngyszemei. Mindeneket egybefoglalva, Isten ígéreteinek gazdag sorával azt üzeni a harmadik évezredet megkezdett embernek, hogy *vissza akarlak téged nyerni a magam számára.*

Mára kijelölt alapigénk talán az egyik legfontosabb része ennek a mennyei, isteni tervnek, mondhatnánk: menetrendnek, mely az ezredek során elkallódott embert kívánja visszavinni teremtő-újratemtő Urához.

Ha tudnánk, hogy életünk útja a biztos kereszt felé visz, talán még azoknak ügyét-baját is félretennénk, akik legközelebb állnak hozzánk, s ímé János evangéliuma 14. fejezetéből az derül ki, hogy a próbák elé néző Úr Krisztus egyetlen fontos ügye, hogy gyermekeit, tanítványait felkészítse mindazokra a dolgokra, melyektől bizonyos, hogy megretten majd az életük.

Ennek a lelki felkészítésnek leglényegesebb üzenete mai alapigénk, mert ebben mintegy *menetrendet* nyer a Krisztust körülülő s megrebbszívű tanítványsereg. A helyzet, melyet az Ige szinte kitapinthatóan jelenít meg, oly sokban hasonlít a ma emberének, világának rejtélyeket tartogató buktatóihoz. Váratlan hírt vesznek – a mester elragadtatik tőlük és el kell őket hagynia. Igazi jövőre felkészítő tájékoztatást azok kapnak elsősorban a jövő dolgában, akik körülülük ezt az Urat. Ez igaz volt akkor, kétezer évvel ezelőtt, s igaz ma, a harmadik évezred kezdetén s igaz marad mindaddig, míg anyától született ember él ezen a földön.

Ennek a Krisztus által megismertetett mennyei menetrendnek három mozzanata van: 1. elmegyek és helyet készítek néktek, 2. visszajövök és 3. magamhoz veszek titeket, hogy velem legyetek.

1. *Elmegyek és helyet készítek néktek.* Jézus kijelentése első hallásra kétarcú, hisz benne valami nagyon félelmetes és valami nagyon vigasztaló hangzik el. De tudjuk, ha számunkra egyidőben valami nagyon jót és valami nagyon kétségeset jelentenek ki – ez belső lélektani törvény –, akkor emberi mivoltunk a rosszabbat rögzíti elsőként és marandandóbban, s talán már nem is enged helyet az emlékezet barázdáiban annak a nagyon vigasztaló jónak. Ha elmegy az Úr, ígérhet nekünk bármit, ugyan ki és mi képes őt pótolni az árván hagyott tanítványok számára? Ez az a pont és helyzet, melyben az egymástól elválasztó ezredévek ellenére azonosak vagyunk mi, 2001-et megért emberek és az akkori tanítványsereg: nem lesz velünk az Úr! Félnék az egyedüllétől. Az ember nem szeret egyedül maradni. Miért keresi a világűrbe kilépett ember oly keservesen, hogy vajon van-e még hozzá hasonló teremtmény a mindenség ölén? Azért, mert fél egyedül.

Fordulat akkor és csak akkor áll be a mindenkori tanítványok életében, ha a krisztusi bejelentés második felét is legalább olyan komolyan veszik, mint annak első részét: igen, azért megy el, hogy *a holnapunkról gondoskodjék.*

Hogy a legszentebbnek hitt szavak is milyen üressé tudnak válni elgépiesült életünkben, elég a Hiszekegy eme mondatára gondolnunk: „felméne mennyekbe, ül az Atya Isten jobbán, onnan leszen eljövendő...” Hányszor mondtuk és mondjuk el még titokzatos jövő elé néző életünkben, miközben e vallástétel a legkisebb mértékben sem melegíti fel didergő szívünket.

Helyet készít nekünk. Már csak azért sem vagyunk képesek mi, mában élők e jézusi ígéretet magunkba fogadni, mert e világban az emberek egymásnak nemhogy helyet készítenének, hanem abból is ki szeretnék a másikat lökni, amelyet még megőrzött a maga

számára. Hol ez a hely? Milyen lesz ez a hely? A válasz tömör: az Atyánál lesz ez a hely, akit éppen az Ő arca s keze nyomán volt alkalmá a tanítványoknak megismerniük. És a tanítványoknak nincs mit tenniük, el kell fogadniuk, hogy azért ment el Uruk, hogy nekik helyük legyen. Milyen nehezen fogadható el mindez, – talán az kell, hogy mindenki elhagyjon e világban, az emberek hátat fordítsanak, becsapjanak, kisémmizzenek, s akkor, csak akkor fogadjuk el, hogy Ő azért nincs velünk test szerint, hogy helyet, igazi, maradandó helyet készítsen nekünk, az ő megriadt tekintetű gyermekeinek.

2. *Visszajövők.* A Krisztus által felvillantott mennyei menetrend egyetlen, emberileg is megragadható és érthető mozzanata: *visszajön.* Ez az egyetlen szócseka nem más, mint a mindenkori ember reménységének a forrása. Embersorsunk, lényünk legbelső titkát ezredek óta fürkésszük – mi is az ember, mitől az, ami, és mit kell magában hordoznia ahhoz, hogy igazán ember legyen? Ez az egyszavas kijelentés megoldja az ezredek óta kínzó kérdést: reménységre, igen, reménységre van szükséged, ó, ember, ahhoz, hogy valóban az légy, aminek teremtettél. Legyen, akire felnézz, legyen, akire várj, legyen, akire rábízd nagyon magányossá vált életed. Ezt a leckét megtanulni, magunkévá tenni, nem könnyű feladat. Először egyedül kell maradni, kétségbe kell esni, majd meghallani ezt az egyetlen szót: *visszajövők!* De íme itt van erre a nagy lehetőség! Ma.

3. Az Apostoli Hitvallás nem alaptalanul hirdeti azt, hogy Jézus Krisztus e világba való visszajövele egyben ítélletartás lesz élő és meghaltak fölött. Alapigénk elsősorban azoknak szól, akik – mint Jézus Krisztus lelki foglyai – már egészen reá hagyatkoztak, s Tőle várnak mindent. S ezek számára azt üzeni, hogy visszajövetelének igazi nagy célja: *magához venni az övéit és ott tartani maga mellett.*

Talán irigyeljük a tizenegyet s a velük lévőket – ha szabad egyáltalán ilyen mondani –, mert ők kaptak egy kis előleget, ízelítőt a visszajövetel öröméből, amikor Uruk feltámadva a halálból, a bezárt ajtókat is leküzdve, megállt életük közepén és azt mondta nekik, a békétlenség foglyainak, hogy „Békesség néktek!”

Ez a lelki előleg tette őket alkalmassá arra, hogy a Lélek kitöltését is elnyerve, olyan erővel tudják hirdetni, hogy Ő valóban visszajön e világra, hisz az Atya eleve feltett mennyei tervének valóra kell válnia minden emberi vétek ellenére.

Ha valamiért ezen az imahéten nekünk buzgón könyörögnünk kell sok ezer és ezer hozzánk hasonlóan hitetlenkedő testvérünkkel együtt, akkor azért kell imádkoznunk, hogy jelentse ki magát mennyei tervével együtt s adja az annak befogadására képesítő Lélek mindent elbíró erejét. Ámen.

Hatodik nap

Baczoni Szilárdka Kata

Szováta-Szakadát

Hogy hová megyek én, tudjátok; az utat is tudjátok

Alapige: János 14,4

Jézus Krisztus tanítványaihoz intézett búcsúbeszédének egy mondatát hallottátok. Ebben a mondatban kétszer is elhangzik egy szó, amely meghatározza nem csak ezt az egész mondatot; nem csak Jézus teljes búcsúbeszédét; nem csak a tanítványok további életét, hanem meghatározza a mi egész életünket is. Ez a szó így hangzik: „*tudjátok*”. Maga Jézus Krisztus azzal, hogy kétszer is ismétli ezt a szót, egyfelől e szónak a súlyát akarja érzékeltetni, másfelől mintegy figyelmeztetni, illetve emlékeztetni akarja tanítvá-

nyait, hogy ő nem egy ismeretlen híradást közöl velük. Mindazt amit mond, nem először hallják most itt tőle.

János evangéliumának 7. részében, amikor Jézus a sátoros ünnepek alkalmával felment Jeruzsálembe, tanítványaival együtt bement a templomba és tanította a népet. A farizeusok és a főpapok szolgálkákat küldték, hogy Jézust elfogják. Jézus így szólt ekkor hozzájuk: „Egy kevés ideig még veletek vagyok és majd ahhoz megyek, aki elküldött engem.” (Jn 7,33) Egy másik alkalommal ismét így szólt Jézus a templomban: „Én elmegyek, és kerestek majd engem... ahová én megyek, ti nem jöhettek oda.” (Jn 8,21) Az utolsó vacsora alkalmával, miután Jézus megmosta a tanítványok lábát, többször is mondta nekik, hogy neki el kell mennie: „Fiaim, egy kevés ideig még veletek vagyok... Ahová én megyek, ti nem jöhettek; most néktek is mondom.” (Jn 13,33) Hányszor mondta Jézus a tanítványoknak: „Én semmit sem cselekedhetem magamtól... mert nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, aki elküldött engem, az Atyáét”, vagy „Aki elküldött engem, maga az Atya is biznyságot tett rólam”. (Jn 5,30; 37a) S még sorolni lehetne az alkalmakat, hogy hányszor mondta el mindezt a tanítványoknak. Csak azok nem figyeltek igazán oda, Jézus szavaira. Hallották a füluikkal, amit Jézus mondott, de a szívükig nem jutott el. Nem értették a szavait, mert nem igazán arra figyeltek, amire kellett volna. Mondjam így: lelki antennáik nem voltak igazán Jézusra ráállítva. Ezért kérdezi Péter még ezek után is az utolsó vacsorán: „Uram, hová megy?” „Uram, miért nem mehetek most utánad?” Pedig hányszor hallotta Jézustól, hogy „Én és az Atya egy vagyunk”. Hányszor győződött meg csodáit látván, hogy ki is valójában Jézus Krisztus – pedig ő volt az, aki először vallást tett róla: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia.” Ezért mondja tanítványainak most Jézus: „Hogy hová megyek, ti tudjátok.” És nekünk is mondja – tudjátok, hogy hová megyek –, és igaza van. Mintha egy kis szomorúság lenne Jézus szavaiban. Igen tudjátok, tanultátok a vallásórán, a konfirmációra való felkészüléskor, halljátok vasárnapról vasárnapra a templomban az igehirdetések során. Tudjátok, hisz sokan olvassátok a Bibliát, és mégsem akarjátok tudni, mégsem akarjátok igazán a szívetekkel meghallani. Pedig itt a 14. rész 12. versében meg is mondja: „Mert én az én Atyámhoz megyek.”

Ezzel szemben mi? Nekünk az élet nagy hajszájában, testvéreim, az *örök élet* egészen eltűnik a szemünk elől. Amyira hozzátapad a mai ember minden gondolkozása, törekvése ehhez a látható földi világhoz és ennek dolgaihoz, érdekeihez, hogy az örök élet problémája, kérdése nem is érdekli, legfeljebb csak amikor időszerűvé válik – a halál pillanatában. A ma emberét inkább az foglalkoztatja, hogyan szerezhetne egy autót, vagy ha van már, akkor egy újat, vagy miből építsen és hogyan egy magánházat, vagy hogyan juthatna hozzá egy kellemes külföldi utazáshoz, hogyan szerezhetne egy kellemes, jó estét, ahol elszórakozhatna, egy kis örömet vagy boldogságot.

Pedig testvéreim, az örök élet távlata nélkül e földi élet látóhatára is rettenetesen beszűkül, és ha valaki elveszti tájékozódását az örök élet felé, előbb-utóbb elveszti a tájékozódóképességét itt a földön is, e földi világban is.

Nézzetek szét magatok között! Ez a világ tele van cél nélkül rohangáló vagy éppen vánszorgó emberekkel, akik nem tudják miért élnek, mi célból vannak ezen a világon, nem tudják mit kell tenniük, és hogy amit tesznek, az vajon jó-e? Meg kell keresnünk a célt, meg kell kapnunk az életnek a végső célját! Újjá kell rendeződnie életünknek a múlt időben, a mindennapok életének az eseményeiben; a jó és rossz tapasztalatok között; az öröme és szomorúságok, a nyereségek és veszteségek között. És itt nem apró, mindennapi célokra utalok, hanem arra, hogy a mi életünk örökkévaló távlatokban kapja meg a maga célját. Hogy felismerjük azt, hogy *Istentől jöttünk és hozzá kell megérkeznünk*, ha jelentőségteljes életet akarunk élni. Erről beszél itt Jézus!

Ha tudom, hogy hol végződik egy út és miként végződik egy út, akkor a közbülső szakaszokat is egészen más lélekkel és egészen más reménységgel élem át és teszem meg. És tudom, hogy hol végződik az út: Jézus lábainál. És hogyan végződik az út? Nos – jelképesen – menyegezővel! Tehát valami kimondhatatlan nagy örvendetes eseménnyel, amire mi meg vagyunk hívva!

„Az én Atyámnak házában sok lakóhely van... Elmegyek, hogy helyet készítsék néktek” – hallottátok az előző napok Igéiben.

Testvéreim, Isten a mi életünket nem összefüggéstelen és értelmetlen eseménysorozatnak szánta, amelynek nem tudjuk a végét, hanem az első napjától kezdve már tudta, hogy hova fog vezetni az életünk útja. És tudtul adta és adja, hogy egyedül Jézus marad a győztes. Hogy a történelemnek és az életünknek a látóhatárán ott áll Jézus, akinél minden út véget ér. Lehet, hogy útközben sok minden fog érni, lehet hogy viharok tépáznak meg, lehet hogy napsütötte vidékeken fogsz végigmenni, de utad mindenképpen Jézus felé vezet. Ő áll az út végén, tudod, hogy Ő a cél, tudod, hogy Ő az Út! Ezért mondja Jézus: „az utat is tudjátok”. Ezért van értelme minden jó szándékú emberi törekvésnek, mely a javát akarja az emberiségnek. Ezért van értelme minden összefogásnak, mely ezen a földön a békességet, a szeretetet, a szépet és a jót szolgálja az emberek között. Ezért van értelme a mi mostani együttlétünknek is. Mert az örök élet fogalmában nem az a legfontosabb, hogy az olyan élet, amelyik soha nem fog majd megszűnni, hanem az a legfontosabb, hogy az egy egészen más minőségű, más tartalmú, más jellegű élet, mint amit mi emberek általában élni szoktunk. Nem üres élet, hanem tartalommal teli élet. Nincsenek benne holtpontok, hogy: „Miért élek én tulajdonképpen?” Ez olyan élet, amelyiknek minden pillanatában, minden helyzetében tartalma, célja, értelme van. Olyan élet, amelyik tele van isteni gazdagsággal, elronthatatlan életkedvvel, tiszta örömmel, mindenféle helyzetben való felelősségtudattal és hivatástudattal, és a hozzá szükséges lelki erővel. Ez az igazi emberi élet, amelyik Jézus életének, halálának és feltámadásának a kapuján át nyílt rá erre a mi földi világunkra. Ez az az élet, amelyikre Jézus azt mondta, hogy „Én vagyok az élet”.

Ezért mondja most Jézus, hogy „az utat is tudjátok”. Az út életvitelt jelent, s annak erkölcsi, keresztyéni magatartására vonatkozik. „Példát adtam néktek” – mondja Jézus. S ha így értékeljük át a mondatot és az életünket, megértjük, hogy a mai ember kérdése, a mi kérdésünk, nem csak az, hogy hová megyünk, merre van a cél, hanem az, hogy hogyan megyünk, mit viszünk magunkkal az úton? Családunkról van szó, gyermekeinkről; a mindennapi imádságunkról. Arról van szó: hogyan élünk? Hálaadással, örömmel, vigasztalással? – vagy a mindennapi zsörtölődések, elégedetlenségek, félelmek sokaságával. Nem más utakra, hanem más lelkültre van szükségünk.

Nézzétek! Az emberek, mondhatjuk bátrán a tanítványok sokszor csak kiutat keresnek. Júdás az árulás útját választotta; Péter a tagadás útjára lépett; Tamás a rejtőzködésben talál kiutat; a 20. századvég embere a tudás, a pénz hatalmának az útját keresi és járja. A tudomány és a technika fejlődése olyan méreteket öltött, amelyekről nem is álmodtunk, és amelyek meghaladják képzeletünket – gondoljatok csak a számítógépekre vagy a mobiltelefonra és arra, hogy hányan gazdagodtak meg belőle. A fizikai kutatásoknak sikerült behatolniuk a legparányibb részecskébe és megismertük az atom titkát. Űrhajókat küldünk a világűrbe. A biológia az élet építőköveit tárja fel és sok, egykor rendkívül veszedelmes betegséget ma már sikeresen gyógyítunk. Sebészeknek sikerült emberi szerveket átültetni. És mindezek után joggal mondjuk: „A tudás hatalom!” És nagyoknak, erőseknek érezzük magunkat, miközben nem vesszük észre, hogy ez a hatalom mögött felvonulások, sztrájkok, véres, nyugtalan megmozdulások, háborúk és válságok húzódnak meg. Az újságok naponként tudósítanak szerencsétlenségekről,

természeti katasztrófákról, kormányok megdöntéséről és nagy bűncelekmények sokaságáról. S mindezek fölött ott van egy tudatalatti rettegés az atomháború vagy a kémiai és biológiai megsemmisítés tökéletes gépezetétől. Élt-e még valaha a földön nemzedék, amelyre ilyen töménytelen hatás zúdult volna? És mindezt naponta és azonnal házhoz szállítja a sajtó, a rádió és a televízió. Nem is szólva mindarról, ami egészen személyesen foglalkoztat minket: családi életünk, bizonytalan munkahelyünk és a hétköznapiok szinte meg sem nevezhető, fel sem sorolható gondja és baja.

Amíg a világ ezt az utat járja, amíg mi ezt az utat járjuk, addig Jézus a megtartás, a megmaradás útját építi számunkra az Atya színe előtt. És ahhoz, hogy a világ és személyes életünk, egyházunk eljusson az Atyához, nem kell más, mint *Krisztusra figyelés* mindenkor és az élet minden helyzetében!

Mert Jézus nem csak utat készített számunkra, nem csupán helyet készített az Atyánál, hanem mint feltámadott visszatért, hogy Pétert és Tamást, az emmausi tanítványokat és bennünket átöleljen és visszavigyen a hit útjára és megajándékozzon nem a tudás, hanem a Benne való hit hatalmával!

Tudjátok az utat! – s ha még nem, a golgotai keresztnél újra meg újra megtanulhatjátok: „Hálát adok, Atyám” – mondja Jézus – „A te kezébe teszem le lelkemet.” És ha ez nem elég, elküldöm a Szent Lelket, az mindennap tanít majd titeket – letenni, rábízni életútjainkat Isten kezébe.

Jézus azt akarja, hogy mi tanítványai, megtanuljuk azt az egyetlen életutat, amelyiken egyedül érdemes járni, haladni. Ez az út már nem a mindennapi kötelesség, nem a törvény útja, hanem az elkötelezettség és a hit útja, melyen nincs bizonytalanság, hanem csak gyermeki bizodalom van!

Testvéreim! Eltévedt, útkereső embereknek, nekünk szól az Ige, akik tudjuk, hogy hol van Jézus, tudjuk az utat is, csupán csak a hitünk gyengült meg. Az a hit, amelyről a Heidelbergi Káté így vall: „biztos ismeret” és „szívbeli bizodalom”, hogy „Isten nem csak másoknak, hanem nekem is bűnbocsánatot és örök üdvösséget ajándékozik az Ő ingyen kegyelméből, egyedül a Krisztus érdemeért!” Ezzel a győzedelmes hittel tévelygő útkeresőkből célba érkezőkké lehetünk! Te is, testvérem! Ámen.

Hetedik nap

Adorjáni Zoltán

Kolozsvár

Mi módon tudhatjuk azért az utat?

Alapige: János 14,5

Tamás apostol kétségbeesett érdeklődése – „Uram, nem tudjuk hová megy?” – számunkra már nem kérdés. Mi már tudjuk, hogy Jézusnak merre kellett eltávoznia, és azt is tudjuk, hogy amikor Jézus a maga elmeneteléről beszélt, akkor az ő küldetésének beteljesedéséről, áldásairól szólt a tanítványoknak. Ezért bátorította őket: „Ne nyugtalanodjatok! Bizzatok Istenben és bizzatok bennem, mert Istennél sok lakóhely van. Én most előre megyek és előkészítem a ti helyeteket is, hogy amikor ismét eljövök, elválaszthatatlanul együtt lehessünk.” (Jn 14,1–3) Tehát ez az elválás is a ti javatokat szolgálja.

Jézus e szavakkal ugyanazt mondta el a tanítványoknak, amit Nikodémus előtt már felfedett. Nikodémusnak ugyanis ezt mondta: „Senki sem ment fel a mennybe, hanem az,

aki a mennyből szállott alá, az embernek Fia, aki a mennyben van.” (Jn 3,13) Jézus ugyanis azt magyarázta Nikodémusnak, hogy senki ember nem képes Istenhez jutni és üdvösséget nyerni a maga erejéből.

A bűn miatt nem csak tájékozódási képességünk romlott meg és nem csak tévelygésre vagyunk ítélve, hanem – sajnos – el is veszünk. Ezért Istennek kell elindulnia, mint jó pástornak, hogy megkeresse és megtartsa mindazokat, akik elvesztek. Üdvösségünk útja tehát úgy nyílik meg, hogy Jézus Krisztus jön alá közénk, és ő mutat nekünk utat Istenhez és az üdvösségre. Csakis vele lehet Istenhez jutnunk.

Mi tehát hisszük és tudjuk, hogy nem vagyunk már elveszettek. Az üdvösség útja sem járatlan előttünk, mert Jézus utat készített számunkra. Az általa készített úton haladhatunk; s hogy őt követve minden bizonnal elérjük az üdvösséget, efelől úgy biztosít, hogy elmondja: *előre megyek, és helyet készítek nektek.*

Mi azzal a hittel és biztos tudattal élhetünk, hogy célba érünk Jézus Krisztussal. Számunkra ezért nem kérdés az, ami Tamás apostol és a többi tanítvány számára akkor még nyugtalanító és aggasztó dolog volt.

1. Az utat tudjuk. Számunkra inkább az az égetően fontos kérdés, hogyan lehet megjárni ezt a biztos cél felé vezető utat. Erre a kérdésre Jézus Krisztus a Lélek ígérétevel adja meg a választ, úgy amint azt tovább olvashatjuk: „Kérem az Atyát, és ő Vigasztalót küld nektek, így hát nem maradtok árvák” (14,16–18). „Ez a Vigasztaló, a Szentlélek, akit helyettem küld az Atya, mindenre megtanít és eszetekbe juttatja mindazokat, amiket mondtam nektek.” (14,26) A „Vigasztaló Lélek vezérelni fog”, olvashatjuk tovább János evangéliumának 16. fejezetében.

A Lélekkel tehát olyan vezért is kapunk, akire biztosan lehet támaszkodni. Efelől biztosít minket Jézus abban az ígérésben is, amelyet a mai vezérigénk mellé írtak, s amelyet János evangéliuma 16. fejezetének 4–15. verseiből olvashatunk: „A Lélek nem csak gyöngéden és szeretettel vigasztaló társ, hanem ügyvéd, bíró, aki kiáll mellettnk.”

A Szentlélmeket nem hézagpótlóul, pusztán csak simogató vigasztalásul kapjuk; nem csak szükségmegoldásként, hanem Isten jól meghatározott céljaira. Arra, hogy valóban Isten gyermekeivé legyünk, új teremthessé, Isten gyermekeivé. A Lelket szolgálatra kapjuk. Ezt mondja Pál apostol is a hajdani korinthusi gyülekezetnek. Ugyanis a korinthusiak közül egyesek azt gondolták, hogy a Lélek adományai által különbek és felsőbbrendűek lettek, holott a Lélek összeköti mindazokat, akik Isten gyermekeivé lettek.

A Szentlélek vigasztalása nem azt jelenti, hogy vezérlése alatt át lehet vészelné nehéz helyzeteket, hogy mi magunk talán semmit sem változva felkiáltunk: *Hála Istennek, ezt is szerencsésen megúsztam! Túl vagyok rajta!* A Szentlélek ugyanis az Atyaisten Jézus Krisztusban megkezdett újjáteremtését valósítja meg. Más emberekké tesz bennünket, úgy, ahogy azt már az Ószövetségben is olvashatjuk, például Saul királlyá választásának történetében: „Akkor az Úrnak Lelke reád fog szállani ... és más emberré leszel.”

Lukács evangélista így idézi Jézus Krisztus Szentlélekről szóló ígéréteit: *mennyei erő; vagy: vesztek mennyei erőt.* Jézusnak ezek a szavai arról tesznek bizonyosságot, hogy a Szentlélek Isten hatalmasan és erővel munkálkodik közöttünk. Mert a teremtő Lélek a világ előállításának kezdetén hatalmas erővel alkotott rendet. A teremtés történetében azt olvassuk, hogy korlátot szabott a felső és alsó vizeknek, hogy majd az ember, az ő gyermeke biztonságban érezhesse magát a világban. Ezt a régi bibliai képet lehet felidézni most is, amikor ezt olvassuk: „Mikor eljön a Vigasztaló, megfeddi a világot.”

Ez a megfeddés sok mindent jelent: azt is, hogy a Lélek napfényre hoz, megmutat valamit; bebizonyít és meggyőz, illetve rendre utasít. Világossá tesz valamit a hit szeme előtt és megmutatja azt a rendet, amelyet Isten most már újjáteremt a bűn által félelmetessé lett világban.

2. Mit tesz világossá a Lélek a hit szeme előtt?

A tanítványok egyszerre kicsiknek és jelentékteleneknek kezdték érezni magukat, amikor Jézus bejelentette eltávozását. Ez az érzés még inkább fokozódott, amikor üldöztesüket is megjövendőlte. Ismert előttünk ez a helyzet?

Amikor Isten szolgálattal bíz meg bennünket, arra szoktunk gondolni, hogy a feladat meghaladja erőnket. Aztán elkezdjük mérlegelni az esélyeinket, és arra a következtetésre jutunk, hogy kisebbségben vagyunk a világgal szemben, hogy szánalmasan kicsik és elkeserítően erőtlenek vagyunk. Olyanok, mint akiknek nem marad más, mint fenntartani eddigi állapotunkat, s menteni azt, ami még menthető. Aztán hogy majd a jövő hoz-e valami változást, s utódaink majd miként állnak meg a hitben és hogyan fog állni az egyház ügye, ezekre a kérdésekre talán már válaszolni sem akarunk.

Ehhez hasonló helyzetet éltek át a tanítványok is. És erre mondja Jézus, hogy a Lélek megfeddi a világot a bűn, az igazság és az ítélet tekintetében.

A Lélek azt láttatja meg a hit szemével, hogy a Vigasztaló vezérlése mellett nincs mit félnünk. Nincs okunk aggályoskodásra, és nem kell eltúloznunk azt a képet, hogy kisebbségben vagyunk a világgal szemben.

Nem nekünk kell félnünk, hanem a világnak kell félnie. Mi jó kezekben vagyunk. Nem nekünk kell tehát bizonytalanságban éreznünk magunkat, hanem a világnak. Nem nekünk kell valamilyen megsemmisüléstől rettegnünk, hanem a világnak van oka a rettegésre. Mert a Lélek megfeddi a világot, ítélet elé állítja a világot. Éppen azokat, akiket többnek és erősebbnek látunk magunknál, s akik miatt némelykor elbizonytalanodunk és félünk.

A Lélek megvigasztal, és bátorrá tesz, mint az első pünkösdkor a tanítványokat. És határozottakká, bizakodókká. Bátrakká tesz Isten akaratának cselekvésében, és azt teszi, hogy a világ essék gondolkozóba: elbizonytalanodjék, mint azok az emberek, akik az első pünkösdkor hibásaknak kezdték érezni magukat, és félve kérdezték: *Mit cselekedjünk?*

A Lélek azt is munkálja, hogy a világ megtorpanjon, kényszeredjék meglátni bűneit, és lelkiismeretfurdalása legyen. Elgondolkozzék és rádöbbenjen arra, hogy nem élt igazul, és félni kezdjen Isten haragjától. A Lélek hatalommal felruházott eszközökké tesz minket a bűnbánat felébresztésére és a megtérés hirdetésére.

A Lélek tehát nem csak az Isten gyermekeiben és az egyházban munkálkodik, hanem a világban is. A világot ítélet és döntés elé állítja. Mindezek itt ígéretként hangzanak el. Pál apostol azonban már diadalmasan vallja: „Ha Isten velünk, kicsoda ellentünk? Krisztus Isten jobbán van és esedezik értünk. Kicsoda szakíthat el minket Krisztus szeretetétől: nyomorúság, szorongatás vagy üldözés? Meg vagyok győződve, hogy semmi sem szakíthat el minket Isten és Krisztus szeretetétől.” A Lélek pedig bennünket is elvezet erre a bizonyosságra.

3. Jézus azt is mondja a tanítványoknak, hogy még sok mondanivalója volna hozzánk, de most még nem képesek elhordozni.

Ezekkel a szavakkal Jézus azt a reménységet táplálja bennünk, hogy a Lélek minden időben és mindnyájunkban folyamatosan munkálkodik. Nem szűnik meg hitet adni, bátorítani és erősíteni. Nincs megszakítás a Lélek munkájában. Ezért juthatunk el idővel minden igazságnak a megismerésére.

Emlékezzünk, mit mondott korábban Jézus: „Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik. Én is munkálkodom.” Nincs szünet, nincs nyugalomnap Isten gondviselésében. Nincs megállás Krisztus közbenjárásában és nincs kiesés a Lélek munkálkodásában.

A Lélek munkájáról azt is mondja Jézus, hogy a Lélek azt mondja el, amit az Atyától hall. Nincs szünet a Lélek munkájában, folytonosan velünk lesz, tanít, tanácsol és meg-

erősít, ugyanúgy, ahogy ezt Jézus tette földi életében. Maga Jézus Krisztus jön közel hozzánk általa. Amyira a Jézus Lelke ez a nekünk ígért Vigasztaló, hogy irányító, tanító szavában és erejében nem másra, hanem magára Jézus Krisztusra fogunk ráismerni. Sőt lépten-nyomon rádöbbenünk arra, hogy ő van mellettünk és ő vezérel.

Végül Jézus azt mondja itt a Vigasztalóról, hogy *az elvezérel minden igazságra*. Vagyis eljuttat bennünket a vele való közösségük látható megvalósulására.

Az az igazság, amelyet itt is és még olyan sok helyen olvashatunk János evangéliumában, szó szerint ezt jelenti: *valami el nem rejthető, nyilvánvaló és ezáltal valóságos dolog*.

Hogy a Lélek velünk marad, bennünk lakozik és vezérel, nem azt jelenti, hogy általa valami rejtett, talán misztikus és mások számára megfoghatatlan közösségünk lesz Jézus Krisztussal és az Atyával. Hanem először is azt, hogy a Lélek teljes bizonyosságot ad nekünk afelől, hogy Isten mindenkor velünk van és semmi sem szakíthat el bennünket tőle. Másodszor azt, hogy ez Jézus Krisztus Lelke által munkált közösség láthatóvá lesz az egyházban, a gyülekezetben. Ez történt az első pünkösdkor is, amikor létrejött az első gyülekezet, és foglaltos volt az apostoli tudományban, a könyörgésben, a kenyér megtörésében és a közösségben, s egyre gyarapodott. Harmadszor ez az igazság azt jelenti, hogy a Lélek a szeretettel, a hűséggel és megbízhatósággal ruház fel bennünket. Láthatóvá, megéltté lesz közöttünk a szeretet, a hűség és a megbízhatóság Isten és embertársaink irányában.

Hajdan a tanítványoknak kétségek, rettegések és reménytelenségek között kellett megvárniuk a minden igazságra elvezérlő Lélek eljövetelét. Tamás kétségbeesetten kérdezte, hogyan járhatjuk meg az előttünk álló utat? Az első tanítványoknak át kellett élniük a Pásztor megveretésének és a nyáj szétszéledésének minden kísértését. Nekünk ezt az utat már nem kell végigjárjunk. Ezért most minden kétséget félretéve, bizodalommal és reménységgel várjuk és kérjük a nekünk is ígért Vigasztalót. Ámen.

Nyolcadik nap

Juhász Tamás

Kolozsvár

Én vagyok az út, az igazság és az élet

Alapige: János 14,6

Ezt az ígét idézi a híres Barmeni Hitvallás I. tétele is: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam.» (Jn 14,6) »Bizony, bizony mondom néktek: aki nem az ajtón megy be a juhok aklába, hanem másunnan hág be, tolvaj az és rabló... Én vagyok az ajtó: ha valaki én rajtam megy be, megtartatik.» (Jn 10,1.9) *A Szentírás azt tanúsítja, hogy Istennek egyetlen igéje van: Jézus Krisztus. Egyedül őreá kell hallgatnunk, életünkben és halálunkban csak benne kell bízunk, és egyedül neki engedelmeskednünk. Elvetjük azt a hamis tant, amely szerint az egyház, igehirdetése kiindulópontjával ezen az egyetlen ígén kívül, vagy ömelle, más eseményt vagy hatalmat, más kifejezést vagy igazságot is Isten kijelentésének tekinthet.»*

Amikor ezt 1934-ben írták, Németországban már egy éve a Hitler vezette nemzeti-szocialista párt uralkodott. A tétel második, elutasító mondata tartalmazza az aktualitást. A keresztyén egyháznak meg kell tagadnia minden politikai, társadalmi, ideológiai vagy vallási utat, minden idegen igazságot, minden más életet, ami nem Jézus Krisztus.

A huszadik században nem csak a hitlerizmus kísérte meg az egyházat idegen útra kényszeríteni, krisztustagadóvá tenni. Ugyanilyen istentelen ideológiát akart az egyházra erőltetni a bolsevizmus is. Mintha nem tanultunk volna a század bűneiből, ma megint fenyeget az a kísértés, hogy az egyetlen ige helyett vagy mellett közömbösséget (vallási liberalizmust és „globalizációt”) vagy kizárólagosságot (fundamentalizmust, „nemzeti” és „egyedül üdvözítő” egyházat) hirdetünk.

De ennek az elutasításnak és tagadásnak csak úgy lesz ereje, ha megszívleljük a tétel első, pozitív mondatát. „A Szentírás azt tanúsítja, hogy Istennek egyetlen igéje van: Jézus Krisztus. Egyedül őreá kell hallgatnunk, életünkben és halálunkban csak benne kell bízunk, és egyedül neki engedelmeskednünk.” Bultmann arra hívja fel a figyelmet, hogy alapigénkben (s hozzátehetjük: a barmeni tételben is!) Jézus Krisztus az állítmány. Nem önmagáról állít valamit, hogy ti. Ő az út. Ha így olvasnánk a mai vezérigét, Jézus Krisztust metaforává vagy allegóriává oldjuk fel, s aztán végtelenül papolhatnánk „útról”, „igazságról” és „életről”. Inkább olvassuk „fordítva” a mondatot, s akkor Jézus az útról, az igazságról és az életéről állítja: Mindez „én vagyok”. Ebben az olvasatban az *önmagát kijelentő*, szuverén Úrra fordítja figyelmünket a Szentírás. Jézus Krisztus nem önmagáról állít „valamit”, hanem *önmagát állítja*.

Ez az erőteljes állítás egyben exkluzív is. Kizárja a félreértéseket.

1. Kizárja a legalizmust és a moralizmust. Az Ószövetség legtöbbször a törvényt nevezi útnak. Ennek a gondolatnak folytatásaképpen arra lehetne gondolni, hogy csak Jézus Krisztus (erkölcsi) tanítását és példáját jelenti az „út”. Valami olyan tudást, amivel Jézus rendelkezett, s amit aztán átadott nekünk, úgy, hogy most már mi is rendelkezünk vele – akár nélküle és rajta kívül is. Ezzel szemben az a kijelentés, hogy „Én vagyok az út” azt jelenti, hogy Jézust nem lehet megkerülni vagy meghaladni, mert *ő egyben a cél is*. Nem spórolja meg nekünk a törvény útját, hanem, mert nála és vele vagyunk, vele járjuk ezt az utat, így tulajdonképpen minden lépésünknel, már induláskor is, a célnál voltunk.

2. Kizárja a fekete-fehér látásmódot, amelyet a tudományhit eredményez. A tudományos igazság értelmében minden állítás és minden tanítás vagy igaz, vagy nem igaz. Az ilyen igazságot rögzíteni lehet, össze lehet foglalni, le lehet rövidíteni, azaz rendelkezni lehet vele. Jézus viszont nem igazat *tanít*, hanem *ő maga az igazság*. Aki benne hisz, nem tudja az igazságot, hanem az igazságból van, nem ő határozza meg, mi az igazság, hanem az igazság (=Jézus Krisztus) határozza meg őt.

3. Kizárja a naturalizmust és az egzisztencializmust, az életnek azt a két szemléletét, amely azt összetevőiből, minőségéből megismerhetőnek és megvalósíthatónak tekinti. A mai világ divatos emberképe (a sikeres sportolók, üzletemberek, filmszillagok, politikusok és a legkülönbözőbb életművészek mutogatása) valósággal sulykolja belénk: az egyéni önmegvalósítás, az egyéni siker jelenti az élet minőségét. Amikor Jézus azt mondja, „én vagyok az élet”, vagy amikor Pál apostol azt mondja, „nékem az élet Krisztus”, akkor arról van szó, hogy aki Krisztusnál van, az élet forrásánál és teremtőjénél van. Itt az elrontott élet, a fogyatékos és befejezetlen élet éppúgy „teljes élet”, mint a sikeres. Ámen.

A Genezáret partján

Félfő tisztelet Isten tanúságtétele előtt

Hogyan történik az, hogy egy ember Istenről valóban tanúságot tesz? Szeretném a feleletet erre a kérdésre ebben a szóban összefoglalni: félfő tisztelet. Félfő tisztelet a szolgálata az ura iránt, az olyan emberé, akinek nem a saját tervét kell végrehajtania, hanem akinek parancsra kell várnia. Olyan fogalomra szeretnék emlékeztetni, amely közel van ehhez, a respektus fogalmára. A respektus a *resciperéből* ered, rátekinteni. Tanúságtétel ott történik, ahol az ember *rátékint* arra, amit Isten parancsolt. Újból ez előtt a tény előtt állunk: tanúnak lenni azt jelenti, hogy olyan embernek lenni, akinek az önhatalmúságát támadás érte, aki többé nem a maga ura, akinek engedelmességre kell. Itt is emlékeztetni szeretnék Keresztelő Jánosra: „ő volt az égő és világító fáklya” (Jn 5,35). János Jézus Krisztusra mutat (Jn 1,36): „íme, az Isten Báránya!” Keresztelő János, ez az igazi tanú, teljességgel *rámutatás* saját lényé nélkül, minden más fontosság nélkül, csak éppen az, hogy ő tanúskodik, hogy rámutat. Az a nagysága, hogy magától elmutat és erre a Másikra mutat: „neki növekednie kell, nekem pedig alászállnom” (Jn 3,30). A tanú nem ezzel az igénnyel áll oda: én nekem kell valamit mondanom nektek. Bizonyos, hogy mondania kell valamit, de minden mondanivalója csak emlékezés lehet arra, hogy Isten mondott valamit és mondani fog valamit. És ez csak ebben a szigorú alárendelésben történhet. Ezzel jutunk el minden keresztyén tanúságtétel legfontosabb alapelvehez: az egyház a világban nem a világ állapotáról való bizonyos eszméknek és útmutatásoknak az üzenetével van jelen, hanem a világban csak egy könyvvel a kezünkben vagyunk alapjában véve és nincs más lehetőségünk a tanúságtételre, mint az, hogy ezt a könyvet magyarázzuk. Mindig, amikor a magunk eszméit témává tesszük, akkor többé nem tiszta a tanúságtétel, hanem akkor ott egy kis filozófus áll, talán egy kis teológus is, aki talán azt nagyon komolyan gondolja, de a Szentírás értelmében nem tanú. A tanú csak magyarázó, olyan ember, aki oda mutat, ahol a próféták és apostolok szóltak. Bizonyos: ennek a tanúnak megvannak az eszméi és meggyőződései, egy határozott történelmi helyzetben van ott, de minden azért történik most, hogy itt ez az alárendeltség végbemenjen: ő az Úr és én a szolga. Nem tudjuk megakadályozni, hogy kimondjuk a magunk eszméit és meggyőződéseit is, de minden mondanivalónak itt át kell mennie a bibliai szöveg szitáján. Az alárendelés itt nem konkrét *fegyelmet* jelent. Ezért kell a Könyvnek megadnia a szabályt, amely szerint futnunk kell. Így vélekedtek a próféták és apostolok, és amikor mi keresztyének bizonyosságot akarunk tenni, mi sem vélekedhetünk másképpen.

Barth, Karl

Alkalmi prédikációk

Ifjúsági bibliaóra

Az ifjúsági bibliaóra programja 2001-ben

Az ifjúság mai kérdései

Sor- szám	Cím	Textus
1.	Örvendezz ifjú a te ifjúságodban.	(Préd 12,1–4)
2.	Generációk közötti ellentétek?	(2Móz 20,12; Lk 15,11–32)
3.	Fiatalság és kultúra, fiatalság és hagyomány.	(2 Móz 12,24–28; Józs 5,2–11)
4.	Fiatalság és tanulás.	(Péld 22,6)
5.	Nép, nemzet, haza (kisebbségi kérdés, identitástudat).	(Dán 1,1–17; Neh 13,23–27)
6.	Miszticizmus – régen és most.	(1Sám 28,4–20)
7.	Hova tartozunk? (Fiatalság és az egyház).	(1Sám 3,1–14)
8.	Kísértések – engedelmesség.	(Mt 21,28–31)
9.	Másság vagy természetellenesség?	(Róm 1,26–38)
10.	Emberi jogok, kontra isteni jog.	(1Móz 4,23–24; Róm 12,16–21)
11.	Erkölcsei tartás vagy szabadosság.	(1Pt 2,14–16)
12.	Példaadó élet.	(1Tim 4,12)

Móra László

Kajántó

Örvendezz ifjú a te ifjúságodban

Alapige: Prédikátor 12,1–4

Az elkezdődő sorozat bevezetőjének ezt az alapigét választottam, mert talán ebben van benne a legteljesebben, hogy a mai fiatalság hogyan él, mit keres, mivé szeretne válni. De ebben van benne az is, hogy ha nem Isten akaratának, parancsának megfelelően rendezi be valaki az életét, lehet bármilyen boldog, az Úr ítéletet mond majd felette. Nem riogatás az ige, nem akar senkit megfélemlíteni, csak a tényeket közli az olvasóval.

Ha a Prédikátor könyvét olvassuk, egy elég pesszimista felfogást találunk benne. De mindez inkább figyelmeztetés. Vigyázz, mert az élet javai Isten ajándékai, és egy a fontos az életben: „az Istent féljed, és az ő parancsolatit megtartsad; mert ez az embernek fődolga” (15. v.)

1. *Mit keres a fiatalság?*

Az ige kezdősorai leírják, hogy mit keres a mindenkori fiatal. Az örömet, hisz ez az idő az ember életéből az örvendezés ideje. A szív útján való járás, a látottak megragadása, átélése. De vajon öröm-e mindez?

Mi tulajdonképpen az igazi öröm? Az, amit látok, amit megtapasztalok, amit átélek? Mindez emberi öröm, ami a kívánságokon alapul. Úgy is lehet mondani, hogy ez nem más, mint örömhajszolás. Mindenáron boldog akarok lenni. Bármí is történik az életben, nekem semmi ne ártson, mert egy álomvilágba ringatom magam. Melyek tehát azok az örömök, amelyek így jelentkeznek az ember életében? A különböző testi szenvedélyek. Az alkohol, a kábítószer, a szex, a gonosz kötelékei, amelyekkel előbb elkápráztatja az embert, utána pedig gúzsba köti, hogy nem tud szabadulni tőlük. Ez tehát a szív és a látás szerint való járás. Ezek után mindig ott van a csalódás, a teljes kiábrándulás, a kiégett élet. Aki így próbál örvendezni, az rosszul használja ki azt az időt, amit az Úr az öröme adott.

Hol keresse tehát az ifjú az örömet? Ott, ahol jelen van az Isten áldása. Aki Istent szolgálja, nem tekint mindent örömmek. A Biblia szerinti valódi öröm Isten félelmében gyökerezik, és elsősorban Neki kell örülni. Mindezt azért lehet ennyire élesen megfogalmazni, mert az ember által örömmek vélt érzések után mindig van az Isten ítélete. Nem az a fő gondolat, hogy éld az életed, akárhogy, mert úgyis ott van majd a számonkérés, hanem inkább az: úgy örvendezz, hogy az örömdobben ott legyen az Isten is, mert ha nem, az csalóka délibáb csupán, amely szertefoszlik, és keserűen fogsz csalódní.

2. Hogyan nyerheti el az ember az örömet Isten szerint?

A felolvasott ige két dolgot mond erről:

a) *Elvetni a haragot.* Olyan világban élünk, ahol sokszor a saját magam által felállított törvény érvényesül (erőszak, saját érvényesülés, az anyagiak kergetése). Ha ez valakinek nem tetszik, mert ellenkezik vagy ütközik az önmagam által felállított törvényvel, akkor bosszút forralok ellene, haragszom rá. De annyi mindenért meg lehet haragudni a másik emberre. Egy elejtett félreértett szó, egy kis apróság, amiért sokszor én vagyok a hibás, egy mulasztás, amit pótolni lehet. Sokszor barátok, testvérek, házastársak, szülők és gyermekek fordítanak egymásnak hátat, mert nincs ott a szívükben más, csak a harag. Valahogy nem jut eszébe senkinek, hogy mit tanít a Biblia: ne menjen le a nap a ti haragotokkal (Ef 4,26). Az erőszak világában, ahol nagyon tudjuk tartani a haragot, a megbocsátás kellene, hogy jellemezze a keresztyént, hogy ezzel kitűnjön a gyűlölködők közül.

b) *Megemlékezni a Teremtőről.* Hogyan lehet így, harag nélkül élni? Ha az ember megemlékezik a Teremtőről, a gondviselő, szükségainkról gondoskodó Istenről. Miért kell ezt tenni? Mert Ő példát mutatott, hogy hogyan lehet és kell legyőzni a haragot és megbocsátani. Minden vasárnap az istentiszteleten elhangzik, hogy Isten úgy szerette a világot, hogy az Ő fiát adta érte (Jn 3,26). Azt is tudjuk, hogy Jézus a kereszten imádkozott azokért, akik Őt megfeszítették. Itt a példa előttünk. De itt van az egész életünk, amelyben Isten gondviselése megjelent. Emlékezzél meg a Teremtőről. Te, aki Tőle kapod az örömet, a szeretetet, a gondviselést!

Következtetések:

- Öröm és öröm között különbség van. Mindig az Isten akaratának megfelelő örömet válasszuk, ha nem akarunk kiégett életet élni.
- Tudjunk harag nélkül élni ebben a világban, ahol sokszor az erőszak dominál.
- Emlékezzünk meg Teremtőnkéről minden alkalommal, amikor lehet (istentisztelet, bibliaóra, magános imádkozás és bibliaolvasás stb.).

Vitaindító kérdések:

- Életidegen-e a Biblia, ha ennyire tiltja a földi örömeket?

- Az Istent nem ismerő számára hogyan lehet megmagyarázni, hogy mi az igazi boldogság?
- Egy keresztyén ifjú hogyan tud békességben élni az erőszak világában?
- Le lehet-e győzni a haragot?
- Hogyan tudok én megemlékezni a Teremtőmről?

Presbiteri órára

Péter Miklós

Kolozsvár

István diakónus bizonysgtétele

Alapige: Apostolok Cselekedetei 6,8–10

Isten üdvözítő szeretetének történetében és az Anyaszentegyház történetében igen fontos pillanatot örökít meg az Apostolok Cselekedeteinek krónikása ezekben a versekben. Az első keresztyén gyülekezet megpróbálja élni Urától rendelt életét. Krisztus jeruzsálemi tanítványai elosztják egymás között a tennivalókat. Így senki sem fogja elveszteni az idejét, mert mindenki ott szolgál, ahol hasznossá tudja tenni magát. Az apostolok az Úr Jézus *minden* tanítását hallották; ők hivatottak arra, hogy ezt maradéktalanul továbbadják. A szervezéshez is értő, a mások gondjában osztozni is tudó testvérek vállalkozhatnak a szeretetszolgálat másfajta tennivalóira. Ápolják a beteget, ellátják a szegényeket, vigasztalják az elhagyottakat.

Ezek közül *a diakónusok* közül való *István*. Azt olvassuk róla, hogy *hittel és erővel teljes*. Egyik tulajdonság sincs hátrányára. Akár prédikálnia, akár tanítania kell az egyházi szolgának a gyülekezetben, akár a mérnöki vagy pénzügyi tervezés a feladata, akár a meglévő egyházi értékek karbantartása – egyszóval bármelyik munkaterület jutott osztályrészül a kívánsága és az alkalmassága alapján –, *hittel és erővel* kell ellátnia feladatait. *A hit* nem csak ahhoz szükséges, hogy tévedésektől mentes és őszinte legyen a prédikáció, hanem ahhoz is, hogy hibátlan és időtálló munkát végezzünk a templomjavításban. Hogy *ez* a hit István esetében mit jelentett? Pontosan ugyanazt, amit jelenleg kelene minden konfirmált egyháztag életében: *biztos ismeretet és szívbeli bizodalmat*. Nem akarta István *kitérni* helyéből az igehirdető tanítványokat. Nem akart nagyképűsködni azzal, hogy jobban tud prédikálni, mint az arra elhívottak és felkészítettek. De magától értetődő volt, hogy ahol csak szóba kerültek *a hit dolgai*, tudta, mit kell mondania. Résszesült abban az oktatásban és nevelésben, amelyet minden zsidó fiúgyermek megkapott: alaposan ismerte az ÓTESTAMENTUMOT, a tizenegy tanítvány közelében pedig boldog meggyőződésévé vált, hogy a TELJES SZENTÍRÁS a nemcsak megígért, de meg is érkezett MESSIÁSRÓL, JÉZUS KRISZTUSRÓL beszél.

István *hite* mellé *erő* is társult. Távolról vagy közélről figyelve, rosszindulattal vagy jóindulattal minősítve meg szoktuk ma is magyarázni egy-egy lelkipásztornak a gyülekezeti tagokra gyakorolt hatását. Azt, hogy mivel tudta megkedveltetni magát szószéki szolgálatában, családlátogatáskor vagy utcai beszélgetések rendjén.

István esetében nem férhet kétség hozzá, hogy nem küzdött minden eszközzel a saját népszerűségéért. Nem vadászott sem a tekintélyre, sem a hatalomra. Ereje *valódi erő*

volt, nem szemfényvesztés! Léptei nyomán *nagy csodák és jelek* támadtak a gyülekezetben.

Néptünk államalapító királyára emlékezett ezekben a hónapokban. Géza fia, István uralkodásának kezdete a mi őseink életében a jeruzsálemi első keresztyének mindennapjaihoz hasonló helyzetet teremtett. A keresztyén hit megismerésének és elfogadásának első pillanatait olyan környezetben, amely nem fogadta rokonszenvvel és megértéssel az evangéliumot. *Hitre és erőre* volt szükség, hogy létrejöhessen az az ezeréves ország, amelynek népe a százszor is újjászületés *jeleivel és csodáival* írta be nevét Európa történelmébe. István király tudta – mert úgy nevelték –, hogy a keresztségben elnyert név kötelezi: a *vértanú jeruzsálemi diakónus, István* példája szerint kell járnia hittel és erővel. *Hittel*, amely a jövőbe mutatva igazolja a választott út helyességét. *Erővel*, amely sem külső, sem belső veszély láttán nem enged meghátrálni.

Az, hogy most itt együtt lehetünk, az Úr hozzánk magyarul szóló szavára figyelhetünk, *ennek a hitnek és ennek az erőnek az eredménye. Hitet és erőt* ajándékozott Isten a jeruzsálemi keresztyéneknek, kimagasló mértékben *István diakónusnak*, hogy minden üldöztetés ellenére megmaradjanak a Krisztus szövetségében. *Hitet és erőt* ajándékozott Isten *Gellért püspöknek, térítő szerzeteseknek* és kimagasló mértékben *István királynak*, hogy politikailag is, vallási szempontból is helyesen döntsön a *nyugati keresztyénség* választásával. És e választáshoz való következetes ragaszkodással. Akaratának keresztülvitelével. A magyarság megkeresztelésével. Lehet, hogy a keleti keresztyénséget választva is eljutottunk volna a nemzeti nyelvű istentiszteletig – de az a nyelv *nem biztos, hogy a mi anyanyelvünk volna*. Az evangélium élő forrásvizéhez azonban – a mi hitünk, szilárd meggyőződésünk szerint – csakis a *nyugati keresztyénségben végbement hatalmas lelki újjászületés, a reformáció útján* juthattunk el!

Igen, az álláspontok akkor sem voltak egységesek. Korunk *keresztyén megosztottsága* nem csak 20. századi modern jelenség. Nem a 16. századi reformációval kezdődik, s nem az 1054-ben Kelet és Nyugat közt végbement egyházszakadással. Isten *őszövétségi népe* sem volt egységes. A sok történelmi viszonytárság, az Izráel fölött sorban uralkodó világbirodalmak művelődési hatása, a szélrőzsa minden irányába való szétszóratatás *sokfélévé* tette a zsidóság gondolkodását, még hitének kifejezési módját is.

István is beleszületett egy bizonyos csoportba. Nem tehetett róla, hiszen egyikünk sem válogathatja meg az őseit, arra pedig nem vagyunk rászorulva, hogy nemlétező elődöket hazudjunk magunknak. *István diakónus* olyan családból származott, amelynek korábbi nemzedékeit rabszolgaságra hurcolta az Izráel földjét elfoglaló római hatalom. A később felszabaduló fiak vagy unokák úgy költöztek vissza Jeruzsálembe vagy környékére, hogy minden tudásukat, ismeretüket idegen nyelven szerezték. Az édes anyanyelv helyére lépő – akkor (az angol nyelv mai szerepéhez hasonlóan) mindenütt beszélt – görög megváltoztatta ezeket az embereket. Valósággal rákényszerítette mindnyájukat, hogy *egyre többet beszéljenek, vitázzanak*. A „szabadosok, cirénebeliek, alexandriabeliek és a Ciliciából és Ázsiából valók” zsinagógája ilyen zsidó hívők gyülekezőhelye volt.

Nem idegenek kezdenek vitázni Istvánnal. Zsidók. Közülük is azok, akik ugyanabban a hagyományban nőttek fel, amelyben ő. Érthető volna, ha megtámadnák a görög műveltségű zsidót azok, akik soha nem ismertek más világot saját gondosan zárt közösségükön kívül. Nem csodálkozunk, ha az Isten Törvényéhez makacsul ragaszkodó *farizeusok* hajbakapnak a feltámadásban sem hívő *sadduceusokkal*. De ennek a harcnak itt kell kezdődnie és végbemennie: a szűk közösségen belül. Az Úr Jézust a baráti kör tagja, a *tanítvány* árulja el, a *tanítvány* tagadja meg néhány órával később, s a *tanítvány* nem hiszi a következő napokban a Mester diadalmas feltámadását. *István király* és *Kop-*

pány háborúja is *testvérháború*, mint annyi más önpusztító, nemzetet, egyházat romboló vita és harc egészen napjainkig.

Külön tanulmányt érdemelne, a teológia és a lélektan tudománya is okulhatna belőle, hogy miképpen választják meg István ellenfelei a vita tárgyát. Akárcsak a NAGYTANÁCS tagjai az Úr Jézus perében, a görög szellemű zsinagóga gyülekezetébe járó férfiak is *hamis tanukat* fogadnak, hogy hitelesítsék a rágalmat. Azzal vádolják Istvánt, hogy a hagyományos ószövetségi szertartások ellen beszél. Vajon kinek a szívében van – kimondva? kimondatlanul? – kritika az oltári áldozatok vérevel terhes múlttal szemben? Kinek a görögös gondolkodásmódja hajlik arra, hogy jelképpé korlátozza a véres cselekményeket? Kinek a „felvilágosult” álláspontja teszi kérdéssé, hogy meg kell-e mindent őrizni a Mózesnek adott utasítások közül? S most éppen azok kelnek a hagyományok védelmére azok állítólagos megsértőjével, *István diakónussal* szemben, akik rendszeresen kétségbe vonják, hogy szükségesek a Törvény előírásai.

Ki a győztes ebben a csatában? A földön vívott háborúknak nincsenek győztesei, csak túlélői lehetnek. Ötvenöt évvel az utolsó nagy háború befejezése után is látjuk, hogy milyen szerencsétlen, kínos helyzetben vannak a békeszerződések *nyertesei*, mert nem tudják igazán, *lelkileg is* birtokba venni és saját képükre formálni, amit a nagyhatalmak nekik ajándékoztak. Az István és a szabadosok zsinagógájának tagjai közötti – élet-halál küzdelemmé váló – vetélkedésben *a külső jelek szerint* a vádlók győznek. Hiszen sikerül kieszközölniük a halálos ítéletet. Ez Róma, az állam törvényei szerint nem jogerős, sőt még csak nem is törvényes. Nincs benne a császári helytartó szava, még kézmosástól kísérve sem. Mégis sor kerül a végrehajtásra, *István diakónust* megkövezik. Róma – vagy legalábbis az, aki Rómát, a hatalmat képviseli – olykor be is tudja hunyni a szemét. Főleg, ha megfizetik. Krisztus Urunk születése után 36-ig Poncius Pilátus a világbirodalom helytartója Júda földjén. Őt még egyszer nem lehet rávenni, hogy beleavatkozzék a zsidók vallási vitájába. Neki elég volt egyszer beleavatkozni, a názáreti Jézus perében. De utódja, *Marcellus* 36 után készségesen biztosít szabad kezét a zsidók szellemi vezéreinek, s bizonyára nem ingyen, önzetlenül. Behunyja – ha kell – mindkét szemét, s szabadon tombolhat a testvérháború.

A külső jelek ellenére mi nyilván azt mondjuk: győzött a vértanú. Testét megölhették a rádobott kövek, de lelke felett nem vehetett diadalt az ellenség. És kétezzer éves diadalútját járja széles e világon a keresztyénség, amelynek ő volt az első mártírja. „*A keresztyének vére mag*” – hangzik a későbbi vallomás arról, hogy minden üldöztetés csak javára válik Krisztus Anyaszentegyházának, az evangélium terjedésének, Isten országa növekedésének. Ehhez a keresztyén öntudatunkhoz vigasztaló többletként járul az a történelmi tényekre alapozott meggyőződés, hogy keresztyén–pogány testvérháborúból, tatárdúlásból is feltámadt, Mohács után is magára talált, Nagymajtényt, Világost, aradi október hatodikát és pesti november negyedikét is túlélte és javára fordított a mi népünk.

Igénk azonban *többet* mond ennél. Az utolsó mondat rávilágít arra: honnan volt István hite és ereje. Ellenfelei azért „*nem állhattak ellene a bölcsességnek*”, mert nem magától, hanem *Isten Lelke által* szólt. A győztes nem István. A győztes nem az első századi zsidóságnak az a csoportja, amelyik hittel elfogadta a Krisztusban felkínált kegyelmet. A győztes nem a világhódító misszió útjára rövidesen elinduló keresztyénség. A győztes nem az országot gazdaságilag és lelkileg annyiszor újjáépítő magyarság. A győztes *maga Isten!* A Benne bízókát pedig a jövőben is győzelemre segíti örök kegyelme! Ámen.

Esketési igehirdetés

Sipos András
Szilágyszeg

A vevőlegény

Alapige: 1Péter 1,13–19

A címben szereplő szó már nincs forgalomban a mai magyar nyelvben. Ez a szó eredeti formája a vőlegénynek. Ugyanis a menyasszonynak ára volt, általában nem is kevés, s azt a szerelmes legénynek előteremteni örömteli szolgálatot jelentett. A mi mennyei Vőlegényünknek a valódisága éppen ebben ábrázolódik ki a legszebben: örömmel fizetett a bűnnek és a Sátánnak értünk annyit, amennyit az követelt. Ezért hívjuk őt Urunknak, ezért Ő a Megváltónk. Felolvasott igénk egy különös kötőszóval indul: „annak okáért”. Ez nem csak egyszerűen egy célhatározó, hanem személyes jelleget is sejtet. Ezért adódik ez az igemagyarázási módszer a végétől visszafelé. Előbbre való a teljes indoklása mindennek, amiről szó van. Előbbre való az ültetés, mintsem hogy gyümölcsöket követeljünk a fától. Annak okáért, azaz Őérette, aki hibátlan és szeplőtelen báránkyént adatott a halálra, áldozatul, fizetségül. Reá nézve kell tehát történnie mindennek! „Tudván.” Tudjuk-e valójában? Vagy csak tudogatjuk, hallottunk hasonlóról beszélni a templomban – esetleg a kateórákon is, valamikor. Annak okáért ebben az általános bizonytalanságban nem merhetünk alapozni hiányos ismeretekre. Annak okáért akár most is lehet tejjel tápláltatnatok, azaz előlről kezdenetek a hitnek tanulását, mintsem elsikkadjon az értelme és feszültsége Krisztus érettetek való áldozatának.

Hogy is van tehát? Miért kellett Jézusnak érettetek munkálkodnia? Mert bűnösök vagytok. Ide, az úrasztala elé nem is szabad, nem is lehet másként állani, csakis egy ilyen mélységű önleleplezéssel. Ez nem tagadása a menyasszony fehér ruhájának, de nem is lehet felületesen tisztának mondani azt, ami bűnben fogantatott és bűnben született. Annál inkább a vőlegénynek is hasonló ruha adassék, ami igazán fehér: Jézus Krisztus bünt eltörlő kegyelme, irgalma folytán. Ez már indok lehet, ez már elültethető fa. Ez az ültetés talán már rég meg is történt. Most azonban lássuk az elvárható gyümölcsöket.

Tökéletesen reménykedjétek abban a kegyelemben: olyan élet a mi földi létünk, ami-ben a csüggedés talán a leggyakoribb érzés. Ettől nemhogy megvédene a házasság, hanem még nagyobb támadási felületet mutat e kísértőnek. Házasságunk állandóan növekvő hozadéka a bűneinknek halmaza. Külön-külön is vétkezünk, de együtt ez is hatványozódik, hacsak a Szentlélek újjá nem szül bennünket (Káté 8), ha csak magunkra néz-nénk volna miért csüggednünk, volna miért feladjuk a harcot. De az előző bizonyságok megalapozhatják a tökéletes reményt, a szükség pedig nyilvánvaló!

Engedelmes gyermekek: de kinek a gyermekeiként hallgátjátok az ígét? Mert ha a földi születek gyermekeiként, akkor már születésüketől bizonyítottatok, milyen könnyen megy a bűnnek való engedelmesség. Nem, itt csak a Megszólító az egyedüli, aki azzal az ígénnyel lehet felétek, hogy ti engedelmes gyermekei legyetek Neki, mert az előbbi kívánságaitokat megítélte.

Legyetek szentek: nyilván jelenti, hogy még nem vagytok azok, de azokká lehettek. Az indoklás ez: aki elhívott a házasságra, Ő szent. Ha a véték kapcsolatkiesést, szövetségromlást jelent, akkor a szentség legegyszerűbb magyarázata az Istennel való szoros kapcsolat. Engedni, sőt kérni kell Jézust, hogy minden hitványságot, amit a rossz lelki-

ismeret teremt, s ami elválaszt Istentől, azt Ő törölje el. Bár Ő szólít fel a szentségre, de csakis általa valósul meg. Igéjén és Szentlelkén keresztül Ő tudja belecsepegtetni életünkbe.

Hívjátok Őt Atyátoknak: együtt újból és újból. Az „En Atyám” kezdetű imádságot nem Jézus tanította, pedig egyedül neki van joga erre. A házassági egygyéltételnek nem ellentéte a kettőtöknek ez a fajta többes számú fogalmazása: „Mi Atyánk...” Együtt kérjétek hát az áldást mindig életetekre!

Félelemmel töltsetek a ti jövevényiségetek idejét. Sokan gondoltuk, hogy a házassággal révbé érkezünk. Ettől kezdve jöhet a felhőtlen boldogság. S nagy örömünkre szinte mindenki azt mondja nekünk: sok boldogságot kívánok, meg hogy: legyetek boldogok! Hála Istennek, hogy Ő azt mondja, legyetek szentek. De soha se higgyétek el magatokról, hogy szentek vagytok. Szentség és szorongás együtt kell hogy járjon, mert nem vagytok még otthon a mennyben, nem is csak jövevények vagytok, hanem vándorok. Ha igaza lenne a „sok boldogságot kívánnak”, akkor e földi lét a végtelenhez hasonlítana, s beleférne az uralomig a boldogság is. De nincs igaza, s ezért a földi lét rövidsége miatt a szorongó szentség az, amivel készülni lehet az igazi otthonra találásra, amikor megjelenik JÉZUS.

Kedves ifjú testvéreim! Házasságotok első napjától kezdve úgy éljétek, hogy keresztyéni házasságotokkal Istennek ezt a ma hozzátok szóló igéjét törekedjétek kiábrázolni. Így megszentelődnek hétköznapjaitok, s boldogok lesztek Krisztusban mind itt a földön, mind odaát. Ámen.

Temetési igehirdetés

Orbán Dániel

Szederjes

Lídia, az istenfélő asszony

Alapige: Apostolok Cselekedetei 16,13–15

Gyászoló Család, végtisztességtevő Gyülekezet!

A kezdetekre kell emlékezni. Arra az időre, amikor hét évvel ezelőtt számomra úgy kezdődött a szolgálat itt Szászkézden, mint Páléknak Filippiben. Idegenként jöttem egy református szempontból templomtalan helyre, mert tudtam, hogy itt, a kézdi székelek egykori szálláshelyén, bár nincs református templom, de van hely, ahol imádkozni szoktak. Itt a Szászkézdi-patak partján.

Jöttem, mint ismeretlen az ismeretlenek közé. Jöttem és szóltam az egybegyűltekhez. Nekem így kezdődött az itteni szolgálatom. S egy kicsit így kezdődött a szászkézdi szórványreformátusoknak is. Mert számukra is egy új kezdet volt. Sokáig csak épp temetni jöttek ide református módon Isten Igéjét hirdetni, esetleg titokban gyermeket kereszteni, ha a hivatali beosztás nem tette lehetővé, hogy nyilvánosan kereszteljenek. Aztán sokáig nem jött senki. Így történhetett meg az, hogy amikor egy viszonylag megváltozott világban eljöttem ide a Szászkézdi-patak partjára, akkor úgy történt, mint Pál apostollal Filippiben: ide jöttem, ahol imádkozni szoktak, és szóltam az egybegyűlt asszonyokhoz. Mert így igaz: többnyire asszonyokhoz szóltam, mert ők voltak egybegyűlve.

Nem csak így kezdődött a szolgálatom, hanem így is folytatódott, mint a bibliai történetben, Isten Igéjében: egy Lídia nevű asszony hallgatott bennünket. Igaz, hogy nem a bíboráros Tiatirából, hanem Bálint Lídia Balavásárról, aki postamester férjével együtt érkezett ide Szászkezdre, több mint egy fél évszázada.

Nem volt szászkezdí, mint ahogy nem volt filippibeli névrokona sem a Bibliából, de az Úr éppúgy megnyitotta szívét, mint amannak, hogy figyeljen arra, amit Pál mond. Mert valahol, valamikor megnyitotta az ő szívét az Úr. Talán a gyermekkor balavásári éveiben..., vagy később... ki tudja..., de az Úr megnyitotta az ő szívét és ő odafigyelt az Isten igéjére:

– velünk volt, akárhol gyűltünk egybe, akármelyik gyermekének a házában, még a fenyesbe is velünk jött már betegen és öregeen, ahol egyfajta hagyományt próbáltunk újjáéleszteni részben, részben „teremteni” a pünkösdi ünnepe alkalmából...

– és vállalt abban a világban, amelyben élt hét gyermeket és „megkeresztelte egész háza népét”, mind a hét gyermeket reformátussá, ami itt a szórványban a 20. században nem kis teljesítmény, és megkonfirmáltatta őket, melyiket, ahol lehetett: Szederjesen, Héjjasfalván... S tette ezt régóta, asszonyként, egyedül, özvegyen...

Tehette ezt – a mostoha körülmények ellenére – azért, hogy megnyitotta valamikor, valahol Isten az ő szívét és odafigyelt Isten Igéjére.

*

Ezekből láttam azt, hogy az Úr hűséges követője volt. Ezért jöhettünk el hozzá életében és „szállhattunk” meg házában, házaiban egy istentisztelet erejéig..., mert mindig az ő házába, házaiba jöttünk, hiszen mindig valamelyik itt élő gyermeke háza lett a hely, ahol imádkozni szoktunk ebben a templomtalan szórványközösségben. Ő minden gyermekénél otthon volt, mert mindegyiknél rendre ott lakott és a szászkezdí református szórványgyülekezet nagy részét éppen az ő családja alkotja: gyermekei és unokái.

*

Életében eljöttünk házába, házaiba. Eljöhettünk, mert az Úr híve volt. Most, hitünk szerint, az örökkévaló hajlékba távozott, ahová átvezeti híveit az Úr e földi élet után. Ittmaradtak nélküle földi házai, melyekbe már csak úgy jöhetnek el Pál apostol szavai, csak úgy szólhat meg Isten Igéje, ha azokat a házakat az ő hátramaradt gyermekei és unokái az Úr által nyitott szívű emberekként, Isten híveiként lakják: megnősülnek és férjhez mennek és gyermekeket vállalnak, még hetet is, mint a mi Lídiánk, az ő nagyanyjuk és dédanyjuk, nehéz időkben... és reformátussá keresztelik egész házuk népét és konfirmáltatják... Így nemsokára egy egész gyülekezetnyien lehetnénk...

Jó volna – és így tisztelhetnétek emléket leginkább –, ha ittmaradt házai, melyekben laktok, továbbra is méltók lehetnének arra, hogy szállást vegyen bennük Isten Igéje és eljőjön hozzátok az, aki azt hirdeti. Vigasztalódásokat legyen ez a cselekvő vigasztalódás! Ámen.

Rádioprédikáció

Adorjáni Nagy Aranka
Kolozsvár

KérjeteK és adatik nékteK...

Alapige: Lukács 11,9

„KérjeteK és megadatik nékteK; keresseteK és találtok; zörgesseteK és megnyittatik nékteK” (Lk 11,9). Jézus így bátorította tanítványait az imádkozásra. De lehet, hogy már az elmúlt egyetemes imahét során sokan rádöbbsentünk: elhanyagoltuk, lebecsültük az imádságot. Hiszen, amikor az előttünk tornyosuló feladatainkat látjuk, valami ezt suttoKja bennünk: „dolgoznod kell, ne töltsd most az időt imádsággal és bibliaolvasással”!

Sajnos emiatt kissé idegennek, sőt gyermeKesnek tűnik az, amit Szenczi Molnár Albert naplójába feljegyzett: „Január 1-én, vasárnap reggel négy órakor felébredvén, zsoltárokat énekeltem az ágyban, magyarul, latinul és németül egészen öt óráig. Öt órakor fölkeltem, *A zsoltárok könyvét* olvasgattam, majd befűtöttem a kályhába, és imádkozni kezdtem.” Egy másik helyen pedig ezt olvassuk: „Pünkösöd napján elkezdtem böjtölni, a szent helyre naponként fölhágni, a hét minden napját könyörgésekkel, olvasással és énekléssel eltölteni és mértékletes étkezéssel megerősíteni magamat.”

Jézus életét is körülfonja az imádság. Szolgálatá elöKt 40 napig böjtöl, hajnalonként pedig félrevonul a pusztaába, hogy imával készüljön az elöKte levő napra. Számára elengedhetetlenül fontos volt az imádság, olyan, mint a földművesnek a szántás, hogy legyen hová hulljon a mag. A keresztre feszítés elöKt, míg a Gecsemáné kertben Jézus imádkozik, a tanítványok elszenderednek. „Vigyázzatok és imádkozzatok!” Ezzel ébreszti emberöltök óta Jézus a követöKt.

Igen, de hogyan imádkozunk? Hiszen annyi imádság keresi Istent, és mégis miért talál el hozzá oly kevés? Miért nem történnek csodák, miért nem változik meg a világ az imádság által?

Azért, mert nagyon sokszor pogányok módjára imádkozunk. Rá akarja az ember kényszeríteni Istent a maga akaratát, és ebben Istent eszközül használja csupán.

Isten igéje azonban másként tanít. Van a Szentírásban egy könyv, amely a Biblia minden más könyvétől abban különbözik, hogy csak imádságokat tartalmaz. Ez *A zsoltárok könyve*. ElöKször különösnek tűnik, hogy a Szentírásban imakönyv van. Hiszen a Biblia Istennek hozzánk szóló szava. Az imádság azonban emberi beszéd. Hogy kerülnek hát ezek az imádságok a Bibliába? Azt jelentené ez, hogy az Istenhez szóló imádságok szintén Isten igéi lennének?

A Lélek megtanít benneteket, mit kell mondanotok, a Lélek is esedezik érettetek. Kimondhatatlan fohászokdákkal – olvassuk a Szentírásban.

Talán ezt csak akkor értjük meg, ha arra gondolunk, hogy a helyes imádságot egyedül Jézustól tanulhatjuk meg.

Jézus, az emberek nyomorúságát, örömet, háláját és reménységét Isten elé vitte. De ajkán az emberi szó Isten szavává lett. Viszont fordítva is igaz: amikor az Ő imádságát vele együtt mondjuk, az Isten szava ismét emberi szová lesz, de megtisztított, megszentelt emberi szová.

Ha tehát a Biblia imakönyvet is tartalmaz, akkor ebből megtanulhatjuk, hogy a Szentírásba Isten nem csak azt foglalta bele, amit Ő nekünk mondani kíván, hanem azt

is, amit Isten tőlünk hallani akar! Bizonyára ezt felismerve kérték a tanítványok Jézust: „Taníts minket imádkozni.” Így a Jézustól tanult Miatyánk és a Biblia minden imádsága olyan beszéd, amelyet Jézussal együtt mondunk, ahogyan együtt imádkozik szülő a gyermekével.

Aki imádkozik, az megnyílik Isten előtt, de felebarátai előtt is, mert ahogyan a zsol-tárok nem csak magános imádságok, hanem énekek is, melybe mások is bekapcsolódhatnak, vagy ahogy a Miatyánkot is közösen mondjuk, úgy kell a mi személyes imádságunknak is közös imává szélesednie, amelybe bekapcsolódhatnak mások is, elsősorban otthon a családjuk, amelyben élünk.

„Jó dolog dicsérni az Urat, és éneket mondani a te nevednek, oh Felséges! Hirdetni jó reggel a te kegyelmedet, és éjjelente a te hűségessé voltodat (Zsolt 92,1–3).” Ámen.

(Köszöntjük a Kolozsvári Rádió református adását 10. születésnapján. Ez az ige hirdetés a 2. prédikáció volt a Rádió történetében. Elhangzott 1990. február 8-án.)

A lapot alapította: D. dr. Csiba Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Jenei Tamás
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza
Készült a Református Egyház Misztótfalusi Kis Miklós
Sajtóközpontjának nyomdájában
Felelős vezető: Tonk István
Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos
Olvasószerkesztő: Sztranyiczki Mihály
Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea
ISSN 0254-4458

Imádság

Mindenható örök Isten, aki szigorú ítéleted szerint a hitetlen világot özönvízzel elpusztítottad, de nagy irgalmad szerint a hívó Noét nyolcadmagával megtartottad; aki a megkeményedett szívű fáraót minden seregével a Vörös-tengerbe vesztetted, de a Te népedet, Izráelt száraz lábbal vezetted azon át, és ezzel szent keresztséged fürdőjét előre megjelentetted; aki szeretett Fiad, a mi Urunk Jézus Krisztus keresztségével a Jordánt és minden vizet üdvösséges özönvízzé szenteltél, és a bűnök bőséges lemosására rendeltél – kérünk téged irgalmadért: tekints erre a gyermekekre, és adj neki igaz hitet a Lélek által, hogy ebben az üdvösséges özönvízben mindene elmerüljön és elpusztuljon, amit Ádám-tól örökölt, hogy a hitetlenek tömegéből a szent egyház bárkájába mentessék, hogy buzgó lélekkel és boldog reménységgel mindenkor neked szolgáljon, és minden hívővel együtt méltóvá legyen az ígéreted szerint való örök életre, Jézus Krisztus Urunk által. Amen.

Asztali beszélgetések

A jó prédikátor tulajdonságai és erényei

A jó prédikátornak ezeket a tulajdonságokat és erényeket kell fölmutatnia: először is, helyesen és igazul tudjon tanítani; másodszer, jó feje legyen; harmadszer, jól forgassa nyelvét; negyedszer, jó hangja, ötödszer, jó emlékezőtehetsége legyen; hatodszer, tudjon elhallgatni; hetedszer, bizonyos és buzgó legyen az ő dolgában; nyolcadszer, életét, vagyonát és jó hírét se vonakodják érte föláldozni. Kilencedszer, tűrje bárkitől a zaklatást és az ütlegetet.

Kire nézzen a prédikátor?

Erasmus Alberus doktor, amikor Brandenburgba készült, arra kérte Luther doktort, adna neki tanácsot: hogyan és mi módon prédikáljon a fejedelem előtt? A doktor így szólt: Prédikációid mind igen egyszerűek legyenek, s ne a fejedelemre, hanem az értetlen, egyszerű faragatlan emberekre nézz, bármilyen legyen is a fejedelem köntöse. Én, ha prédikációimban Philipp Melanchthonra s más doktorokra tekintenék, semmi jó nem sülné ki belőle; hanem én igen egyszerűen prédikálok, a tudatlanoknak, és abból érthet akárki. Ha tudok is görögül, héberül és latinul, mindezt akkorra hagyom, amikor tudósokkal van találkozásom, s akkor úgy kanyarítjuk a szót, hogy még az Úristen is elálméklodik rajta.